

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆNDS UDDANNELSE

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Beretning 1958-59

KØBENHAVN
BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S
1960

INDHOLD

Risiko og risikovederlag. Forelæsning ved Handelshøjskolens årsfest den 22. juni 1959	7
I. De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed....	17
II. Lærerstab og administration.....	26
III. Undervisningen	41
IV. Censorer	61
V. Studerende og eksaminer	63
VI. Biblioteket.....	91
VII. Udgivervirksomheden	94
VIII. Institutter og laboratorier.....	95
IX. Assistentseminaret	117
X. Tietgenopgaven	118
XI. Lærernes forskningsvirksomhed uden for institutterne	119
XII. Læreres og assistenters faglige virksomhed uden for højskolen, studierejser m. v.	121
XIII. Litterære arbejder af Handelshøjskolens lærere	127
XIV. Højskolens økonomi	132
XV. Stipendier og studielån	140
XVI. Årets begivenheder	143
XVII. Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer	145
XVIII. Beretning fra De studerendes råd 1958/59	149

FORENINGEN TIL UNGE
HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

STIFTET 3. NOVEMBER 1880

Foreningens formål er at udbrede nyttige kundskaber inden for handelsstanden, særlig ved tilrettelæggelse af en så fyldig kommerciel uddannelse som muligt for handelsstandens ungdom.

BESTYRELSE:

- Direktør *F. Løppenthien*, K. DM. p. p., formand,
(valgt af medlemmerne).
- Direktør, generalkonsul *Einar Høyvald*, K. DM. p. p., næstformand,
(valgt af medlemmerne).
- Boghandler *Ove Rømer*, R., kasserer,
(valgt af medlemmerne).
- Direktør *P. Andersen*, R. p. p.,
(valgt af medlemmerne).
- Direktør *Niels Arnth-Jensen*, R.,
(valgt af medlemmerne).
- Forretningsfører *Henry Gran*,
(valgt af handelsministeriet).
- Direktør *Joh. G. Havemann*,
(valgt af medlemmerne).
- Bankdirektør *Olaf Hedegaard*, K¹. DM. p. p.,
(valgt af medlemmerne).
- Skibsreder *Axel Kampen*, R¹,
(valgt af medlemmerne).
- Grosserer *Aage S. Nilsson*, R.,
(valgt af Grosserer-Societetets Komite).
- Direktør *Mogens Pagh*, R. p. p.
(valgt af medlemmerne).
- Vinhandler *Svend Åge Rasch*, R.,
(valgt af Grosserer-Societetets Komite).
- Direktør i Bikuben, cand. polit. *Jens Toftegaard*, K¹. DM. p. p.,
(valgt af medlemmerne).
- Borgmester, fh. handelsminister *Ove Weikop*, K. p. p.,
(valgt af Københavns magistrat).

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Julius Thomsens Plads 10 · København V

Tlf. C. 12036 og 12060

Handelshøjskolen i København er oprettet af Foreningen til
Unge Handelsmænds Uddannelse med det formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

Højskolen er statsunderstøttet og undergivet statens tilsyn gennem det af handelsministeriet nedsatte tilsynsråd for handelshøjskolerne.

RISIKO OG RISIKOVEDERLAG

*Forelæsning ved Handelshøjskolens årsfest den 22. juni 1959
af assistent, cand. polit. Knud Hansen.*

Nogle virksomheder tjener flere penge end andre. Skyldes det held eller dygtighed? Vi, der prøver at dygtiggøre vore studerende, mener naturligvis, at dygtighed er — i hvert fald — en nødvendig forudsætning. Men ude på gaden ville man sikkert hyppigt få det svar, at succes skyldes held. Man bevarer nu engang mere respekt for sig selv ved at mene, at de andres større succes skyldes større held. Men har nogen klaret sig dårligere end en selv, ja så skyldes det nok mindre dygtighed, letsindighed, spekulation eller noget andet dadelværdigt. Mange har svært ved at indrømme, at uheld kan ramme andre end dem selv. Derfor slipper man normalt kun godt fra et uheld, hvis man samtidig kan sige, som skibsreder A. P. Møller selv gjorde i sin sidste generalforsamlingsberetning: Det er ikke pyrolyse alt sammen.

Det sande svar på spørgsmålet om held eller dygtighed er nok et både — og. Ingen kan undgå uheld, for ikke alt kan forudses. Ikke engang den dygtigste kan i dag sige med absolut sikkerhed, om Danmark bliver en af »de seks«, en af de »syv«, bliver »den ene« eller måske alligevel bliver en af »de 17«. Han kan mene, at den ene mulighed har større sandsynlighed for sig end de tre andre, og han kan handle derudfra, når nødvendige beslutninger skal træffes. Han kan også — og det er måske endnu vigtigere i den slags situationer, nu taler jeg ikke blot om den nævnte — så at sige spille på muligheden for en bestemt udgang, ved at foretage handlinger, som — hvis den gjorte antagelse opfyldes — vil give ham et, måske afgørende, forspring frem for de konkurrenter, som ikke turde gøre denne indsats i det økonomiske spil.

Jeg bruger ikke her ordet »spil« i nogen nedsættende betydning, men for at fremhæve, at i mange økonomiske situationer er det umuligt at forudsige resultatet af en handling — enten fordi den beror på en ren tilfældighed, som den enkelte forsikringsbegivenhed, eller på en årsagskæde, som først fuldt kan forstås bagefter, hvorfor det er tilfældigt, om man handler rigtigt eller forkert i den enkelte situation. I det lange løb vil det stille sig anderledes. Så vil der være en tendens til — det er et udslag af de store tals lov

— at den dygtigste træffer forholdsvis flere rigtige beslutninger, fordi han bedre bedømmer den enkelte usikre situation. Hermed tænker jeg også på den daglige usikkerhed: Hvilken pris er den rigtige for en vare? I hvor stor mængde skal den produceres eller købes? Hvilken reklamekampagne er den rigtige? Hvilken ansøger er den rigtige til en bestemt stilling? For blot at nævne nogle dagligdags beslutninger, hvortil der knytter sig usikkerhed.

Den usikkerhed, der er knyttet til udfaldet af økonomisk virksomhed, bæres af ejerne, de såkaldte driftsherrer. Forudsætningen for, at driftsherrer vil påtage sig usikkerhed er, at de venter et udfald, som ikke alene giver dem dækning for egen indsats af arbejdskraft og kapital, men også et passende risikoverdrag. Der findes måske også i erhvervslivet enkelte, for hvem gys er et mål i sig selv — lige som på motorbanerne. Men det normale er dog, at man kun vil udsætte sig for en forholdsvis større risiko, hvis man venter en tilsvarende større gevinst.

Det afgørende er altså ikke gevinstmaksimering for enhver pris, men den for vedkommendes temperament og rygstød mest tillokkende kombination af risikoverdrag og risiko. Dette problem er et centralt for virksomhedsledelsen, men er ikke desto mindre næsten uopdyrket af driftsøkonomien. Vi har f. eks. i det store og hele en afsætningsøkonomi, som antager, at gevinstmaksimering er eneste mål. Man har ganske vist på det sidste fået lager- og indkøbsmodeller, hvor man tager hensyn til usikkerheden, men mig bekendt kun med det formål at maksimere gevinstforventningen under een bestemt grad af usikkerhed. Den mulighed, at man måske skulle foretrække en lidt mindre, men mere sikker gevinst nævnes sjældent.

Vi har også produktionsteori, organisationsterori og meget andet. Men endnu har vi kun en lille begyndelse til en risikoteori eller en risikoøkonomi. Jeg skal forsøge at skitsere nogle elementer, som må indgå i denne diciplin. Jeg bliver nødt til at benytte enkelte fagudtryk:

Ved en *sandsynlighedsfordeling* vil jeg forstå en oversigt over sandsynlighederne for de forskellige mulige udfald, når der på grund af usikkerhed kan blive tale om forskellige udfald.

Ved en sandsynlighedsfordelings *gennemsnit*, *middelværdi*, eller *forventning* — de tre ord dækker det samme — vil jeg forstå gennemsnittet af de mulige udfald, altså et vejet gennemsnit.

Ved fordelings *middelfejl* vil jeg forstå kvadratroden af den gennemsnitlige kvadratafvigelse fra gennemsnittet. Det lyder lidt knudret, men middelfejlen, beregnet på denne måde, er et hensigtsmæssigt mål for størrelse og hyppighed af udsvingene fra middelværdien.

Endelig vil jeg tale om *skævhed*, når der kan komme større maksimal afvigelse fra middelværdien til den ene side end til den anden.

I økonomiske modeller kommer man hyppigt uden om usikkerhedsproblemet ved at erstatte det usikre resultats sandsynlighedsfordeling med dets forventning, altså den middelværdi, som ville nås ved uendelig mange gentagelser. Det er imidlertid ofte urealistisk at borttrylle usikkerhed på den måde. Folk forsikrer sig for at undgå en lille sandsynlighed for stort tab, og de spiller i lotteri for at få en lille sandsynlighed for en stor gevinst. I begge tilfælde er middelværdien et tab. Men det afgørende her er netop ikke middelværdien, men hele sandsynlighedsfordelingen og især dens skævhed.

Således vil det være i større eller mindre grad ved alle økonomiske handlinger, hvortil der knytter sig usikkerhed. Derfor er der brug for en risikoøkonomi, som kan hjælpe virksomhederne til at handle rationelt under usikkerhed. Jeg fik iøvrigt forleden et kort fra en boghandler, som meddelte, at der snart kommer en ny bog: »Probability and Statistics for Business Decisions«. Denne bog er ifølge sin undertitel »en lærebog i virksomhedsledelse under usikkerhed«, altså tilsyneladende netop den risikoøkonomi, jeg efterlyser. Men derfor kan den jo godt vise sig blot at være en ny traditionel lærebog i statistik. Bogens omfang, 800 sider, tyder nærmest på det, og i alle tilfælde på, at den udgives i U. S. A.

Et af problemerne i risikoøkonomien — hvis jeg fortsat må bruge det ord for teorien om økonomiske beslutninger under usikkerhed — er iøvrigt, om de sædvanlige statistiske begreber som sandsynlighedsfordeling, forventning og middelfejl kan bruges, når der er tale om engangsbeslutninger, og hvor der derfor ikke er mulighed for udligning gennem gentagelse. Såfremt en person blev bedt om at forudsige, om en mønt ville vise krone begge gange i to kast, og yderligere fik at vide, at han måtte bøde med livet, hvis han gættede forkert, er det svært at tro, at han ville se bort fra resultatet af en sandsynlighedsberegning. Hvis sandsynlighedsberegning er den bedste udvej, når ens liv står på spil, må det vel også være tilfældet, når ens penge står på spil i en engangsbeslutning. Dette må også være tilfældet, selv om sandsynlighederne ikke er objektive som ved møntkast, men i stedet skyldes omhyggelige skøn.

Bortset fra filosofiske overvejelser af denne art må risikoøkonomiens opgave være at opstille metoder, der kan benyttes ved praktiske problemers løsning. I mange tilfælde vil der hverken være tid eller penge til at igangsætte noget stort apparat forud for en beslutning, men i nogle tilfælde — og med kontorteknikkens og måske også teoriens udvikling sikkert i flere og flere tilfælde — vil det være både muligt og ønskeligt at gå metodisk til værks forud for beslutninger om risikotagning. Jeg har allerede understreget, at driftsherrer normalt allerede må antages at afveje risiko og risikovederlag forud for deres beslutninger, men i de fleste tilfælde sker det

sikkert ret intuitivt. Men ved at gå mere systematisk til værks kan man tvinge sig selv til at gennemtænke og gennemregne problemet, således at det så vidt muligt løses ud fra kvantitative kriterier på en måde, der er i bedst mulig harmoni med virksomhedens politik iøvrigt.

Den systematiske løsning af virksomhedens risikoproblemer rejser tre forskellige problemsæt, som jeg vil kalde henholdsvis *risikobeskrivelse*, *risikoudvælgelse* og *risikoafvejning*.

Risikobeskrivelsens opgave er at angive sandsynlighedsfordelingen af de resultater, som hver enkel beslutning vedrørende risiko kan føre til. Altså f. eks. sandsynlighedsfordelingen, som et forsikringselskab udsætter sig for ved at overtage en bestemt forsikring, et investeringsselskab ved at foretage en bestemt pengeanbringelse og et handels- eller produktionsfirma ved at indkøbe eller producere et bestemt vareparti.

Jeg går nu ud fra, at virksomheden har frihed til at bestemme det omfang, hvori den vil foretage hver enkel af de nævnte transaktioner. Forsikringsselskabet kan via genforsikring selv bestemme, hvad det vil holde på hver enkel forsikring og dermed bestemme sammensætningen af dets forsikringsportefølje. Investeringsselskabet kan også frit bestemme sammensætningen af dets portefølje af værdipapirer. Handels- og produktionsselskaberne har også frihed til at sammensætte deres sortiment ved at købe eller producere mere eller mindre af de enkelte varer i sortimentet. Ved at variere det omfang, hvori man overtager den enkelte forsikring, det enkelte værdipapir eller den enkelte vare, kan man variere den hermed følgende usikkerhed og gevinstforventning. Man kan derfor foretage det, jeg kalder for risikoudvælgelse, det andet af de tre nævnte problemsæt.

Hver kombination, altså hver portefølje eller hvert sortiment, man sammensætter af forsikringer, værdipapirer eller varer, vil — taget under eet — have en bestemt sandsynlighedsfordeling af resultatet. Den kan man regne sig til, når man kender resultatfordelingerne for de enkelte bestanddele af porteføljen, og den sammenhæng, den korrelation, der måtte være imellem dem.

Når man kan udtage en større eller mindre del af hver enkelt af de forsikringer, værdipapirer eller varer, der er til rådighed, kan man ved passende variation udtage uendelig mange kombinationer, som har til fælles, at deres resultatfordelinger viser en bestemt gevinstforventning. Men disse kombinationer vil man ikke være lige glade for, da de hver for sig giver forskellige sandsynlighedsfordelinger af gevinsten. Man vil derfor foretrække den kombination, som giver den pågældende gevinstforventning med den mindst ubehagelige usikkerhed, fordelings middelfejl og skævhed taget i betragtning. På samme måde kan man gennem risikoudvælgelse

sammensætte den kombination, som giver enhver anden større eller mindre gevinstforventning på den mindst ubehagelige måde.

Det er altså risikoudvælgelsens opgave at angive den kombination af engagementer, som bør foretrækkes for at nå en *bestemt* gevinstforventning. Om man så skal foretrække en større eller mindre gevinstforventning og dermed også en mere eller mindre ubehagelig risiko, er et andet spørgsmål, som hører ind under det tredje problemsæt, risikoafvejningen, afvejningen af risiko og gevinstforventning.

Jeg skal nu sige lidt mere om den risikobeskrivelse, som er en forudsætning for rationel udvælgelse og afvejning af risiko. Opgaven er at opstille en sandsynlighedsfordeling af de mulige udfald af hvert enkelt engagement. Dette kan gøres med større eller mindre sikkerhed. I adskillige forsikringsgrene har man så god statistik, at man for en forsikring inden for en bestemt kategori ret sikkert kan angive sandsynligheden for skade af forskellig størrelse og for, at forsikringen ikke bliver skaderamt. Man kan derfor også beregne den enkelte forsikrings middelskade, middelfejl og skævhed. Men i de fleste andre erhvervsgrøne må sandsynlighedsfordelinger af resultaterne baseres på personlige skøn, som dog sikkert i nogle tilfælde kan blive ret sikre, når den person, som foretager skønnet, har erfaringer og indsigt på området.

Jeg skal nu kort anføre nogle eksempler for at antyde, hvorledes sandsynlighedsfordelinger af den omtalte art kan se ud. Først et par stykker fra investeringsområdet. Hvis man betragter det årlige afkast af et værdipapir inklusive kursændring i årets løb og eventuel tegningsret, finder man f. eks. følgende resultater for de sidste 24 år. En typisk 4 pct. kreditforeningsobligation gav en gennemsnitlig årlig rente på 4.3 pct. med en middelfejl på 6.9 pct. En typisk industriaktie gav et gennemsnit på 7.8 pct. med en middelfejl på 11.4 pct., og en typisk rederiaktie et gennemsnit på 13.4 pct. med en middelfejl på 21.7 pct. Disse resultater bekræfter — i parentes bemærket — at afkastet har været stigende med stigende usikkerhed. Resultater fra fortiden kan naturligvis ikke uden videre anvendes på fremtiden. Men en person med indsigt kan modificere dem med henblik på nutiden og fremtiden, således at de alligevel kan blive et nyttigt udgangspunkt for beslutninger.

Dernæst et andet eksempel. Ved langsigtet pengeanbringelse i obligationer afhænger langtidresultatet af, hvornår den pågældende obligation eventuelt konverteres til en lavere rentefod. 5 pct. kreditforeningsobligationer i Østifternes 16. serie, købt i disse dage, vil afkaste en effektiv rente på 5.95 pct. p. a., hvis de ikke konverteres og beholdes indtil gennemsnitligt udtræknings tidspunkt. Men hvis serien konverteres til 4 pct. i morgen,

bliver forrentningen kun 4.83 pct. Man kan beregne afkastet under forskellige konverteringsforudsætninger, og ved derefter at tillægge disse sandsynligheder, der sammenlagt skal udgøre 1, når ikke-konvertering tages med, når man frem til den resultatfordeling, der svarer til ens vurdering, og som man bør handle ud fra, når man skal foretage porteføljesammen-sætning.

Ud fra konverteringsforudsætninger, som synes sandsynlige, er middelværdien af den nævnte obligations resultatfordeling 5.83 pct. med en middelfejl på 0.18. Men fordelingen er meget skæv, idet resultatet kan svinge en hel procent ned, men kun 0.12 pct. op til 5.95.

Jeg har nu talt om risikobeskrivelse på forsikrings- og investeringsområderne og skal så til sidst give et eksempel fra handels- og produktionsområdet, hvor en rationel sammensætning af sortiment også må forudsætte risikobeskrivelser af de enkelte engagementer.

Det kan f. eks. dreje sig om fastsættelse af oplag og pris for en bog eller en modevare, som skal produceres eller købes ind før sæsonen, og hvor man er afskåret fra yderligere produktion eller indkøb i takt med salget.

Problemets løsning er antydnet i denne tabelopstilling:

Pris	Dækningsbidrag pr. stk.	Traditionel efterspørgselsrække		Risikobeskrivelse			
		Mængde	Samlet dækningsbidrag	Samlet dækningsbidrag			
				Minimum	Forventn.	Maxim.	Middelfejl
10	5	7500	37.500	÷ 7.500	25.575	37.500	14.113
20	15	2200	33.000	3.300	26.400	42.900	12.584
35	30	1000	30.000	6.500	26.310	45.000	11.585

Jeg antager, at den variable omkostning konstant er 5 kr. pr. stk.

Lad os først beregne den optimale pris med udgangspunkt i en sædvanlig efterspørgselsrække, som angiver forventet salg til forskellig pris, alt andet lige. Det samlede dækningsbidrag, altså salgsindtægt ÷ variable omkostninger, bliver her størst ved en pris på 10 kr. Dette er den elementære lære-bogsløsning for begyndere.

Lad os dernæst gå et skridt videre, idet vi nu erkender, at tallet i den traditionelle efterspørgselsrække, f. eks. 1000 stk. ved en pris på 35 kr., kun er udtryk for et gennemsnit, en forventning, men at der i virkeligheden er tale om en sandsynlighedsfordeling. Jeg antager, at der ved prisen 35 kun er sikkerhed for at sælge 400 stk., altså 100 pct. sandsynlighed for at få udsolgt en mængde på 400 stk., mens jeg har regnet med 69 pct. sandsyn-

lighed for at få udsolgt 500 stk., o. s. v. op til en sandsynlighed på 1 pct. for at få udsolgt en mængde på 2400 stk. Den antagne sandsynlighedsfordeling har et gennemsnit på 1.000. Ved de to andre priser har jeg regnet med fordelinger, der er proportionale med den førstnævnte.

Hvis vi går ud fra en bestemt pris, f. eks. 35 kr., vil vi under vor nye forudsætning om sandsynlighedsfordeling af salget opnå maksimering af det forventede dækningsbidrag, hvis vi netop indkøber eller producerer så stor en mængde, at den forventede salgspris for sidste stykke netop bliver lig med den variable omkostning, 5 kr. Det vil ved prisen 35 kr. være tilfældet, hvis der er en sandsynlighed på $1/7$ for at få solgt sidste stykke, altså for at få udsolgt. Det vil ifølge den antagne sandsynlighedsfordeling være tilfældet, hvis der købes eller produceres 1500 stk. Dette indkøb eller denne produktion vil igen indebære et forventet salg på 966 stk. Det er lidt under 1000, fordi vi har afskåret os fra at udnytte mulighederne for at sælge mere end 1500 stk. Det forventede dækningsbidrag bliver derfor ikke 30.000, men kun 26.310. Ved det minimale salg, 400 stk., er dækningsbidraget 6.500 og ved det maksimale salg, 1.500 stk., bliver det 45.000.

Tilsvarende beregninger under de andre prisalternativer viser, at det forventede dækningsbidrag under denne beregningsmetode maksimeres ved en pris på 20 kr. Det resultat, der er mindst usikkert, målt med middelfejlen, nås derimod ved prisen 35 kr.

Hvilken pris skal man så vælge? Ja, det eneste sikre, som foreløbig kan siges, er, at man ikke skal vælge prisen 10 kr. Den giver lavest gevinstforventning, men alligevel størst usikkerhed, og kan derfor straks skydes ud. Det er jo egentlig ganske tankevækkende, at dette eksempel viser, at den klassiske metodes resultat reelt er dårligst. Det er ganske vist kun et eksempel, men dets forudsætninger synes realistiske.

Valget mellem de to andre muligheder er lidt mere kompliceret. Den forsigtige vil vælge den mulighed, prisen 35, som giver det højeste minimumsresultat. Den optimistiske, som tror på heldigt udfald, vil måske vælge den mulighed, som giver højest maksimumsresultat. Det er iøvrigt i dette tilfælde også prisen 35. Den mere nøgterne vil ræsonnere, at i det lange løb, altså ved tilstrækkelig mange gentagelser af valg af den art, der her er tale om, vil der være tendens til, at forventningen, gennemsnittet af resultatfordelingerne, vil være det udfald, der opleves. Han vil derfor vælge den pris, 20, der giver højest forventning. Når prisen 20 giver højere forventning end prisen 35, skønt den har både et lavere minimum og maksimum, skyldes det de to sandsynlighedsfordelingers samlede form og især, at der ved prisen 20 er en sandsynlighed på $1/4$ ($5:20$) for at nå maksimum, mens denne sandsynlighed som nævnt kun er $1/7$ ($5:35$) ved prisen 35.

Jeg er nu påny ovre i spørgsmålene om risikoudvælgelse og risikoafvejning. Om udvælgelse af den portefølje eller det sortiment, som giver en bestemt gevinstforventning med mindst ubehag, skal jeg blot sige, at det kun er en regneopgave, når man kender risikobeskrivelserne af de enkelte muligheder. Den kan måske være kompliceret, men man er i gang med at løse den. På forsikringsområdet må jeg måske henvise til min lille bog om maksimering, d. v. s. fastlæggelse af egetbehold på de enkelte forsikringer, og på investeringsområdet har en professor ved Yale netop udsendt en bog om porteføljesammensætning, en bog, der tilmed er forsynet med regneprogram, som ret umiddelbart kan anvendes på en elektronmaskine.

Risikoafvejningen, altså spørgsmålet om, hvor højt man skal gå op i usikkerhed og gevinstforventning blandt de kombinationer, som er optimale i den forstand, at de giver bestemte gevinstforventninger med mindst usikkerhed er et mere spændende, principielt spørgsmål. Økonomisk rygstød sammenholdt med ledelsens forsigtighed, respektive dristighed er naturligvis afgørende her, hvorfor afgørelsen må siges at blive subjektiv.

Noget generelt kan dog siges, f. eks. det tilsyneladende paradoksale, at man kan være mere forsigtig (i det lange løb) ved at være mere uforsigtig (i det korte løb). Forklaringen er den enkle, at man ved at udsætte sig for en større risiko i det korte løb normalt kan sikre sig et større risikovederlag. Derved kan man måske skabe sig en stødpude, som i hvert fald giver større sikkerhed bagefter og måske også for hele perioden betragtet under eet.

Problemet kan derfor f. eks. omformes til et spørgsmål af følgende art: Ønsker virksomhedsledelsen, at risikoen for at miste 10, 50 eller 100 pct. af kapitalen skal gøres mindst mulig over en periode på 1, 10 eller 30 år? I så fald er vi igen ovre i en regneopgave, som kan løses, i hvert fald med tilnærmelse.

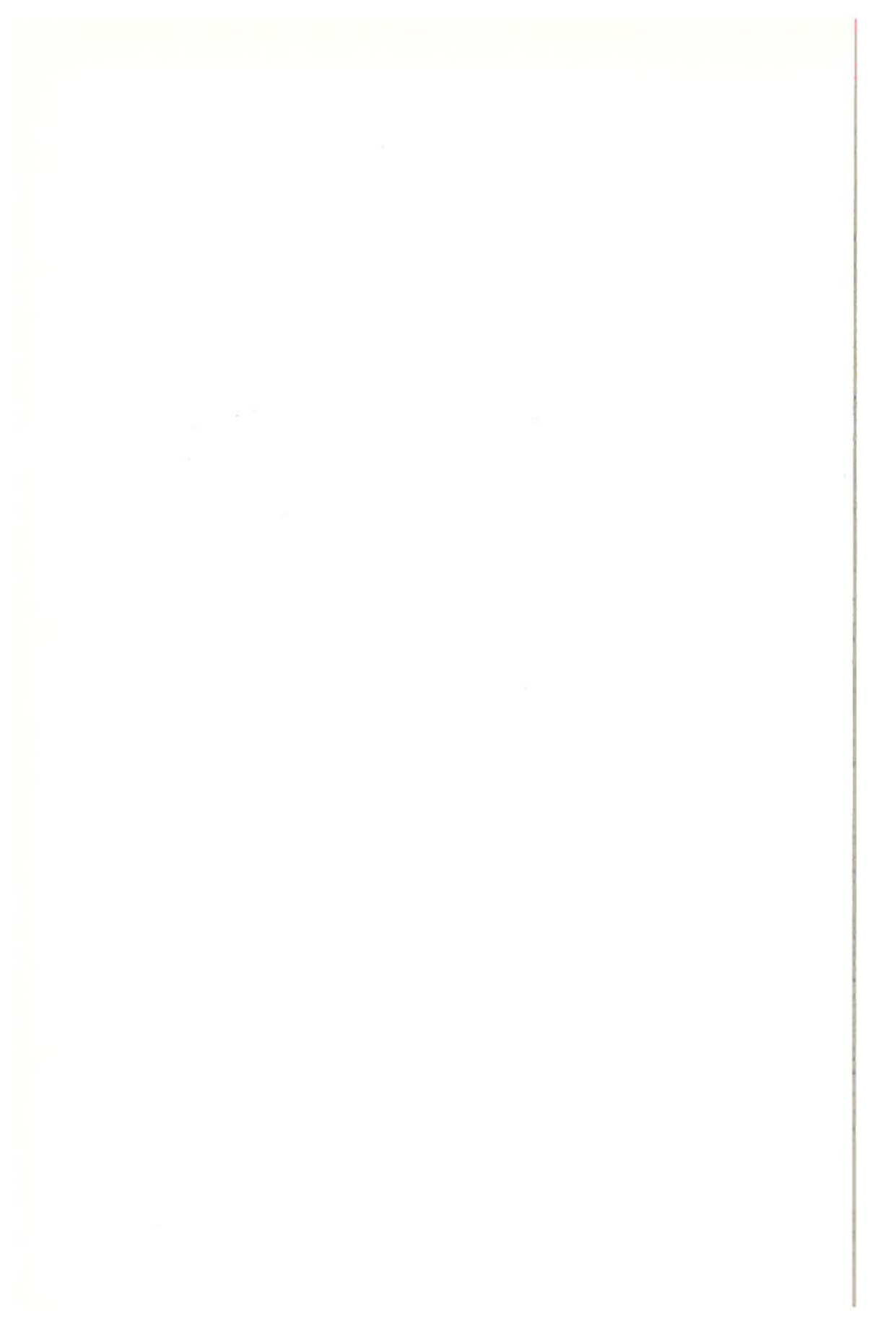
Jeg har i aften gjort mig til talsmand for, at man skal forsøge systematisk at tage hensyn til usikkerhed. Derfor må jeg vel også selv tage den mulighed i betragtning, at nogle tilhørere nu tænker, at det hele da vist er for teoretisk. Må jeg derfor have lov at citere en lærd professor, som ifølge Albert Engström skal have sagt: »For at komme til de resultater, som elektroniken har nået i de sidste 25 år, ville man i forrige århundrede have behøvet årtusinder.« Det gælder vel også på virksomhedsledelsens område, at udviklingen accelererer, og at man i forskning og undervisning i dag må medtage teorier, selv om de ikke synes at have praktisk betydning i første omgang. De kan hurtigt få det, jvf. atomteorien.

Praktisk virksomhedsledelse vil sikkert om 50 år være noget helt andet end i dag. En af vore sidste amerikanske gæsteprofessorer fortalte om en virksomheds elektronmaskine, som i henhold til de i maskinen oplagrede

instruktioner afgav ordrer til en anden virksomheds elektronmaskine, der satte produktionen igang. Ledelserne af de to virksomheder aner bogstaveligt talt ikke, hvad deres maskiner aftaler med hinanden, før de trykker på de knapper, som får maskinernes skriveindretninger til at udspy rapporter med en fart af op til 900 linier i minuttet.

Udviklingen går den vej, at top- og mellemlødelserne i store virksomheder kan overlade mange af deres nuværende beslutninger til maskiner, som kan træffe dem uhyre hurtigt og sikkert ud fra de kriterier, som maskinerne er instrueret om. Og det afgørende er, at disse kriterier kan være langt mere forfinede og komplicerede end de kriterier, der handles ud fra i dag. Dels fordi disse maskiner i denne henseende er mennesker overlegne, dels fordi de vil frigøre mennesker til koncentration om kriterier og principper, og endelig fordi flere data vil være til rådighed.

Sandsynligheden for, at en række større virksomheder om 20 eller måske 40 år på en systematisk og indbyrdes konsekvent måde kan tage hensyn til risiko og risikovederlag, forekommer at være så stor, at det ville være uforvarligt ikke mest muligt at fremme arbejdet med disse problemer, der er så centrale i al økonomisk virksomhed.

I. DE ORGANISATORISKE RAMMER OM HØJSKOLENS VIRKSOMHED

Handelshøjskolen i København er en privat institution oprettet den 1. oktober 1917 af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, der stadig har ansvaret for højskolens virksomhed og dækker underskuddet ved dens drift. Siden 1924—25 har højskolen modtaget statstilskud, og fra 1926 blev den derfor undergivet et vist offentligt tilsyn, der udøvedes af et af handelsministeriet nedsat tilsynsråd. I 1951 gennemførtes en lov om handelshøjskoler¹), der fastsætter almindelige retningslinier for godkendelse af handelshøjskoler og ydelse af tilskud til disse, ligesom den bl. a. indeholder bestemmelser om sammensætningen af et for alle godkendte handelshøjskoler fælles tilsynsråd og om dettes kompetence.

Det fremgår heraf, at de organisatoriske rammer om højskolens arbejde dels omfatter den nævnte lov og de i medfør heraf udfærdigede bestemmelser, dels de af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse fastsatte direktiver og den i tilknytning hertil udviklede praksis. I det følgende skal der foretages en kort gennemgang af disse organisatoriske rammer.

Lov nr. 272 af 14. juni 1951 om handelshøjskoler bestemmer i § 1, at handelsministeren efter indhentet udtalelse fra tilsynsrådet (jfr. nedenfor) kan godkende handelshøjskoler, der 1) ejes og drives af en handelsorganisation eller er organiseret som en selvejende institution, der nyder tilskud

¹) I medfør af denne lov er der foruden Handelshøjskolen i København godkendt 5 handelshøjskoler, der dog alle er mindre udbyggede end Handelshøjskolen i København. Medens dennes studier inden for erhvervsøkonomien omfatter det almene erhvervsøkonomiske studium (H. A.-studiet), 5 diplomstudier eller H. D.-studier (i bankvæsen, i forsikring, i regnskabsvæsen, i salgsorganisation og reklame og i udenrigshandel) samt det handelsvidenskabelige licentiatstudium og inden for det sproglige område det tresproglige korrespondentstudium, eensproglige korrespondentstudier i engelsk, tysk, fransk og spansk samt forberedelse til translatørexamen, forberedes der ved Handelshøjskolen i Århus til den almene erhvervsøkonomiske eksamen, til diplomprøverne i regnskabsvæsen og i udenrigshandel samt til korrespondenteksaminerne. De øvrige handelshøjskoler i provinsen forbereder inden for det erhvervsøkonomiske område alene til diplomprøven i regnskabsvæsen; to af de pågældende handelshøjskoler har tillige korrespondentstudier.

fra kommunen, amtet eller en handelsorganisation, og 2) har sikret sig studieledere og lærerkræfter med de fornødne kvalifikationer, til hvis bedømmelse handelsministeren kan nedsætte sagkyndige udvalg. Betegnelsen handelshøjskole er forbeholdt de højskoler, der er godkendt i medfør af loven.

Ifølge lovens § 2 ydes der til handelshøjskolerne statstilskud, hvis størrelse fastsættes på de årlige finanslove. Tilskuddet andrager for tiden 48 pct. af de tilskudsberettigede udgifter, hvortil kommer et rådighedsbeløb på 6 pct. af samtlige handelshøjskolars tilskudsberettigede udgifter; dette beløb anvendes principielt til støtte for højskoler, som måtte have særlige behov.

I § 3 bestemmes, at højskolerne er pligtige at følge de bestemmelser om adgangsbetingelser, undervisningsplan og eksamensordninger, som måtte blive udfærdiget af handelsministeren, ligesom det udtales, at dimittender fra handelshøjskoler er eneberettigede til at anvende de betegnelser for gennemgået uddannelse, som måtte blive fastsat ved kongelig anordning.

§ 4 indeholder bestemmelser om sammensætningen af tilsynsrådet, der udnævnes for 3 år ad gangen. Rådet består af en af handelsministeren udnævnt formand, direktøren for handelsskoleundervisningen samt 7 andre medlemmer, af hvilke 2 udnævnes af handelsministeren som repræsentanter for henholdsvis butikshandelen og handels- og kontormedhjælperne, medens Grosserer-Societetets Komité, Provinshandelskammeret, Industrirådet, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse samt bestyrelserne for handelshøjskolerne i provinsen i forening udpeger hver 1 medlem. Rektorerne for handelshøjskolerne i København og i Århus er tilforordnede i tilsynsrådet uden stemmeret.

Tilsynsrådets opgaver fastsættes i lovens § 5; rådet skal følge handelshøjskolernes udvikling og virksomhed og skal afgive betænkning om alle herhenhørende spørgsmål, som forelægges det af handelsministeren eller de enkelte højskoler, herunder navnlig spørgsmål angående undervisningsplaner og eksamensordninger samt højskolernes økonomi, ligesom det også på eget initiativ kan tage sådanne spørgsmål op til behandling og give indstilling herom til ministeren. Disse opgaver er de samme som dem, der blev fastlagt for det særlige tilsynsråd for Handelshøjskolen i København, som oprettedes i 1926, men som efter lovens ikrafttræden er ophævet.

I medfør af loven om handelshøjskoler har handelsministeriet udfærdiget en række bekendtgørelser:

(a) *Bekendtgørelse af 22. november 1951 om statens tilskud til handelshøjskolernes drift.* Heri gives regler for beregning af de tilskudsberettigede

udgifter til lokaler, lønninger og undervisningsmidler, og det fastslås, at ingen højskole kan få tilskud, medmindre den giver undervisning i det finansår, i hvilket tilskuddet skal udbetales.

(b) *Bekendtgørelse af 15. marts 1952 om ansættelse af lærere ved handelshøjskoler.* Det bestemmes i denne bekendtgørelse, at handelshøjskoleundervisningen varetages af professorer, docenter, lektorer, undervisningsassistenter og andre lærere. Stillinger uden for de tre førstnævnte kategorier kan kun oprettes med handelsministerens godkendelse, medens undervisningsassistenter og andre lærere kan ansættes uden forud indhentet godkendelse. Endvidere gives der udførlige regler for besættelsen af professorater og docenturer. Sådanne stillinger skal opslås ledige, og de indkomne ansøgninger skal bedømmes af et sagkyndigt udvalg bestående af højskolens rektor eller forstander, 3 sagkyndige, der ikke er ansat ved den pågældende højskole, og af hvilke mindst 2 skal være videnskabsmænd (den ene ansat ved et dansk universitet eller en anden højere læreanstalt), samt eventuelt en professor ved den pågældende højskole. Afgiver udvalget ikke en enstemmig indstilling, skal der afholdes konkurrence efter nærmere fastsatte regler.

(c) *Bekendtgørelse af 14. april 1953 om den tilskudsberettigede løn for lærere ved handelshøjskoler med ændringer (vedrørende de honorarlønnede læreres aflønning) i bekendtgørelse af 5. november 1956.* For professorer, docenter og fastansatte lektorer er i denne bekendtgørelse fastsat tilskudsberettigede lønninger af samme størrelse som de for statstjenestemænd i tilsvarende stillinger hidtil gældende lønninger. For honorarlønnede lærere gælder særlige satser, der er differentieret efter undervisningens art og vedkommende lærers anciennitet. Desuden indeholder bekendtgørelsen regler om tillæg for ledelsen af forskningsinstitutter, om oprettelse af honorarlønnede lektorater m. v.

De under (b) og (c) nævnte bekendtgørelser er for tiden under omarbejdelse med henblik på at bringe de heri indeholdte bestemmelser på linie med de regler, der er gennemført for statens tjenestemænd ved ændringerne i tjenestemandsløvgivningen i juni 1958. Arbejdet med disse spørgsmål var imidlertid ikke tilendebragt ved udgangen af undervisningsåret 1958/59.¹⁾

(d) *Bekendtgørelse af 20. februar 1954 om den erhvervsøkonomiske eksamen med ændringer i bekendtgørelse af 3. april 1952.* Ifølge denne bekendtgørelse kan det almene erhvervsøkonomiske studium (H. A.-stu-

¹⁾ Ved to handelsministerielle bekendtgørelser af 29. marts 1960 er de pågældende ændringer nu blevet gennemført. For indholdet af de nævnte bekendtgørelser vil der blive gjort rede i højskolens beretning 1959/60.

diet), der kan gennemføres ved handelshøjskolerne i København og Århus, tilrettelægges enten som et 3-årigt dagstudium eller som et 5-årigt aftenstudium. Bekendtgørelsen indeholder desuden adgangsbetingelserne for studiet; de vigtigste adgangsberettigende eksaminer er studentereksamen, højere handelseksamen (fra et handelsgymnasium) samt realeksamen med visse minimumskarakterer i forbindelse med særlige adgangsprøver i merkantilt engelsk og tysk og 3—4 års praksis. En diplomprøve fra en handelshøjskole giver uden videre adgang til studiet. For adgang til aftenstudiet kræves endvidere adgangsprøve i bogføring (medmindre kravene hertil dækkes af en tidligere bestået eksamen), og af studenter forlanges 1 års praksis før optagelse på aftenstudiet. Herudover giver bekendtgørelsen forskrifter om, hvilke prøver der skal aflægges, inden eksamen påbegyndes, såvel som om, hvilke prøver der indgår i selve eksamen. Eksamensfagene er erhvervsøkonomi (10 karakterer — incl. studiekredse), nationaløkonomi og statistik (4 karakterer), erhvervsret (2 karakterer) og sprog (kun på dagstudiet, 4 karakterer). Endelig indeholder bekendtgørelsen bestemmelser om censur, censorkollegium, karakterskala m. v.

(e) Bekendtgørelse af 20. februar 1954 om diplomprøver ved handelshøjskoler med ændringer ved bekendtgørelse af 3. april 1956 og bekendtgørelse af 16. juli 1958. Denne bekendtgørelse er i princippet opbygget på samme måde som den foregående. Den fastslår, at diplomprøven som afslutning på erhvervsøkonomiske specialstudier ved Handelshøjskolen i København kan aflægges inden for områderne bankvæsen, forsikring, regnskabsvæsen, salgsorganisation og reklame, samt udenrigshandel. Ved Handelshøjskolen i Århus kan aflægges diplomprøver i regnskabsvæsen og udenrigshandel og ved handelshøjskoleafdelingerne i andre provinsbyer alene diplomprøve i regnskabsvæsen. Adgangsbetingelserne er praktisk talt identiske med de for det almene erhvervsøkonomiske aftenstudium fastsatte (jvf. foran). Studierne tilrettelægges i henhold til bekendtgørelsen som 4-årige aften- (eller morgen-) studier, omfattende en fælles 1. del med prøver i erhvervsøkonomi, nationaløkonomi, statistik og erhvervsret og en 2. del, ved hvilken der aflægges prøver i de for hvert specialstudium særlige fag. Undervisningen til hver af de to dele strækker sig normalt over 2 år; dog kan visse kategorier af studerende med særlige forudsætninger gennemføre 1. dels studiet på 1 år. Endvidere indeholder bekendtgørelsen forskrifter med hensyn til censur, censorkollegium, karakterskala m. v.

På initiativ af Handelshøjskolen i København har der i beretningsperiodens løb været ført drøftelser i tilsynsrådet om ændringer af denne bekendtgørelse, navnlig med henblik på en forenkling og en vis skærpelse af adgangsbetingelserne. Forhandlingerne herom var dog ikke tilendebragt ved

undervisningsårets udgang.¹⁾ Såfremt forhandlingerne fører til et resultat, har højskolen til hensigt at fremsætte forslag om lignende ændringer i bekendtgørelsen om den erhvervsøkonomiske eksamen.

(f) *Bekendtgørelse af 20. februar 1954 om handelshøjskolernes korrespondenteksaminer og sprogprøver* med ændringer ved bekendtgørelse af 3. april 1956. Denne bekendtgørelse omhandler det tresproglige korrespondentstudium, de eensproglige korrespondentstudier og prøverne i spansk, portugisisk, italiensk og russisk. Disse eksaminer kan afholdes ved handelshøjskolerne i København, Århus, Odense og Ålborg. Opbygningen af bekendtgørelsen følger i princippet samme retningslinier som de foregående.

Adgang til det tresproglige korrespondentstudium giver nysproglig studentereksamen og højere handelseksamen og desuden — i forbindelse med særlige adgangsprøver i sprog — studentereksamen af andre linier, handelseksamen med to fremmede sprog samt realeksamen. Dette studium, der tilrettelægges som et 2-årigt dagstudium, omfatter engelsk som hovedsprog, tysk som første bisprog og fransk eller spansk som andet bisprog. Desuden undervises der i maskinskrivning, dansk, engelsk og tysk steno-grafi, erhvervsret (juridisk sprogbrug) og forretningspraksis med bogføring. Der gives 6 karakterer i hovedsproget, 4 i hvert af bisprogene og 1 i hvert af de øvrige fag (i alt 20 karakterer).

Adgang til de eensproglige korrespondentstudier giver en række eksaminer, af hvilke de vigtigste er nysproglig studentereksamen, højere handelseksamen, handelseksamen med eet eller to fremmede sprog og handelsskolernes statskontrollerede prøve i fremmede sprog, forudsat at vedkommende har opnået visse minimumskarakterer i det pågældende sprog. Desuden afholdes hvert år særlige optagelsesprøver til de omhandlede studier. Endelig giver de nedenfor omtalte prøver i spansk, portugisisk, italiensk og russisk adgang til det eensproglige studium i vedkommende sprog. Studierne er normalt 2-årige; for studerende, der kun har studentereksamen, tilrettelægges studiet i fransk dog som 3-årigt. Ved eksamen aflægges kun prøver i sprog (4 skriftlige og 1 mundtlig); men den, der ikke før optagelsen har aflagt statskontrollerede prøver i maskinskrivning og handelslære, må ved udgangen af det første studium have bestået sådanne eller tilsvarende prøver.

For begyndere i spansk, portugisisk, italiensk og russisk kan der tilrettelægges en 2-årig undervisning, der afsluttes med en prøve, omfattende 3

¹⁾ De pågældende ændringer er nu gennemført ved en handelsministeriel bekendtgørelse af 17. marts 1960, for hvis indhold der vil blive gjort rede i højskolens beretning for 1959/60.

skriftlige opgaver og i mundtlig eksamination. Der kræves ingen særlige adgangsbetingelser opfyldt. På grund af manglende tilslutning findes der for tiden ingen undervisning i italiensk og russisk.

Ligesom de to foran omtalte bekendtgørelser indeholder også denne forskrifter med hensyn til censur, censorkollegium, karakterskala m. v.

Handelshøjskolen i København har over for handelsministeriet stillet forslag om visse ændringer i bekendtgørelsens bestemmelser, navnlig med hensyn til adgangsbetingelserne. De heraf foranledigede forhandlinger i tilsynsrådet var ikke afsluttede ved beretningsperiodens udgang.¹⁾

(g) *Bekendtgørelse af 13. april 1959 om den handelsvidenskabelige licentiatgrad.* Denne bekendtgørelse vedrører den højeste økonomiske uddannelse, der for tiden kan opnås ved handelshøjskolerne. Den indledes med en bestemmelse om, at der ved Handelshøjskolen i København indrettes en videregående uddannelse, der tager sigte på opnåelse af den handelsvidenskabelige licentiatgrad. Tildelingen af denne grad er udtryk for højskolens anerkendelse af, at licentiaten har vist egnethed til videnskabeligt forskningsarbejde inden for erhvervsøkonomien, og at han har bestået de foreskrevne kundskabsprøver. Adgang til studiet har den, der er handelsvidenskabelig kandidat (jvf. nedenfor) med 1. karakter til såvel den erhvervsøkonomiske eksamen som diplomprøven. Af licentianden kræves, at han gennemfører et studium af et nærmere fastlagt omfang efter en af højskolen godkendt plan og underkaster sig de heri foreskrevne prøver, at han forfatter en videnskabelig afhandling, der indeholder et bidrag til uddybet erkendelse af det omhandlede problem, og underkaster sig en mundtlig eksamination i tilknytning til denne, samt endelig, at han holder to offentlige forelæsninger over henholdsvis et erhvervsøkonomisk og et nationaløkonomisk emne, der opgives af højskolen. Finder de bedømmende lærere og censorer licentiandens præstationer tilfredsstillende, afgiver de en motiveret skriftlig indstilling til højskolen om gradens tildeling. Tiltrædes denne indstilling af højskolens undervisningsråd, kan graden derefter tildeles den pågældende.

Samtidig med den omhandlede bekendtgørelses ikrafttræden ophævedes bekendtgørelse af 20. februar 1954 om den handelsvidenskabelige kandidat-eksamen, der vedrørte en uddannelse af en noget lignende art som den nyindrettede licentiatuddannelse. Om den handelsvidenskabelige kandidatgrad, se nedenfor.

I medfør af loven om handelshøjskoler (jvf. lovens § 3, 2. stk.) er der endvidere gennem handelsministeriet blevet udfærdiget en *Kgl. anord-*

¹⁾ De pågældende ændringer er nu blevet gennemført ved en handelsministeriel bekendtgørelse, for hvis indhold der vil blive redegjort i højskolens beretning for 1959/60.

ning af 13. april 1959 angående betegnelser for dimittender fra handelshøjskoler.

Denne anordning fastsætter i § 1, at personer, der har bestået en diplomprøve fra en handelshøjskole, er eneberettigede til at anvende bogstaverne »H. D.« efter deres navn som betegnelse for deres uddannelse, samt i § 2, at personer, der har bestået den erhvervsøkonomiske eksamen ved Handelshøjskolen i København eller Handelshøjskolen i Århus er eneberettigede til at anvende bogstaverne »H. A.« efter deres navn som betegnelse for deres uddannelse.

De omtalte betegnelser, der er forkortelser henholdsvis af »handelsvidenskabelig diplomprøve« og »handelsvidenskabelig afgangseksamen«, repræsenterer ikke nydannelser; anordningens betydning er i denne henseende, at betegnelserne beskyttes.

Anordningens § 3 fastsætter, at personer, der har bestået såvel den erhvervsøkonomiske eksamen som en diplomprøve, er eneberettigede til at anvende betegnelsen handelsvidenskabelig kandidat (cand. merc.). Denne betegnelse har hidtil været knyttet til den særlige kandidatuddannelse, til hvilken personer, der havde bestået både den almene erhvervsøkonomiske eksamen og en diplomprøve, havde adgang. Denne uddannelse er imidlertid nu — som foran omtalt — afløst af licentiatuddannelsen (til hvilken adgangsbetingelserne dog er strengere). Kandidattitlens tilknytning til kombinationen af den erhvervsøkonomiske eksamen og en diplomprøve må anses for at indebære myndighedernes anerkendelse af, at de to eksaminer, der normalt forudsætter 3 års dagstudier i almen erhvervsøkonomi efterfulgt af 2 års aftenstudier inden for et specielt felt af erhvervsøkonomien, i forening repræsenterer en uddannelse, der ligger på højde med de uddannelser ved andre højere læreanstalter, som berettiger til kandidattitler.

Endelig bestemmes det i anordningens § 4, at personer, som af Handelshøjskolen i København har fået tildelt den handelsvidenskabelige licentiatgrad (jvf. foran), er eneberettigede til at anvende betegnelsen lic. merc. Dog har personer, der har bestået handelsvidenskabelig kandidateksamen efter de nu ophævede regler, ligeledes ret til fremtidig at betegne sig lic. merc.

De af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse fastsatte bestemmelser vedrørende højskolens virksomhed er nedfældet i en statut for Handelshøjskolen i København (af 5. april 1935), et organisationsregulativ (af 11. juni 1940) samt i en række regulativer og instrukser m. v. for de forskellige lærerkategorier, undervisningsområder, institutter etc. Da

mange af disse bestemmelser, som det vil ses, er af ret gammel dato, svarer de på en række punkter ikke ganske til højskolens nuværende forhold, hvorfor de har måttet udfyldes og fortolkes ved den i tidens løb udviklede praksis.

Hovedindholdet af de pågældende bestemmelser, der i alt væsentligt kun vedrører højskolens administrative og pædagogiske ledelse, skal kort refereres nedenfor.

Den daglige ledelse er lagt i hænderne på en *rektor*, der udpeges af foreningens bestyrelse blandt højskolens professorer efter forudgående forhandling med undervisningsrådet. Udnævnelsen gælder for 5 år ad gangen; men genvalg kan finde sted. Rektor bistås af en fast *inspektør*. Rektor repræsenterer højskolen udadtil og har ansvaret for dens administrative og pædagogiske ledelse samt for udgivervirksomheden. Han ansætter og afskediger det ved højskolen beskæftigede personale i overensstemmelse med gældende forskrifter, dog at ansættelse og afskedigelse af faste lærere skal tiltrædes af foreningens bestyrelse og godkendes af handelsministeriet. Han har endvidere ansvaret for højskolens bygninger og for dens økonomi inden for de af foreningens bestyrelse fastlagte rammer. Endelig deltager han uden stemmeret som højskolens repræsentant i alle møder i foreningens bestyrelse og udvalg nedsat af denne, hvor højskolens forhold behandles.

Undervisningsrådet, der består af samtlige professorer ved højskolen samt af de docenter og lektorer, der måtte fungere som studieledere, er det vigtigste organ i spørgsmål vedrørende studiernes tilrettelæggelse og højskolens forhold i almindelighed. Rektor er undervisningsrådets formand, og inspektøren fungerer som dets sekretær. Rådet holder i almindelighed mindst eet månedligt møde i perioden 1. sept.—30. juni.

I undervisningsrådet behandles på rektors eller de enkelte medlemmers initiativ alle almindelige spørgsmål vedrørende højskolens forhold, eventuelt efter at de være forberedt af dertil nedsatte udvalg. Særlig kan nævnes spørgsmål om oprettelse af nye studier, ændringer af adgangsbetingelser eller studieplaner, oprettelse af nye lærerstillinger, beskikkelse af censorer, udarbejdelse af prisopgaver etc. For så vidt undervisningsrådets beslutninger indebærer principielle ændringer af de bestående forhold, skal de forelægges for foreningens bestyrelse eller dennes forretningsudvalg, inden de kan træde i kraft. Såfremt undervisningsrådets af bestyrelsen tiltrådte vedtagelser nødvendiggør ændringer af gældende bekendtgørelser, følger det af sagens natur, at de må betragtes som indstillinger til handelsministeriet og forelægges dette.

For hvert af de enkelte studier er der udpeget en *studieleder*, der i

almindelighed er professor. Studielederen har ansvaret for undervisningens pædagogiske tilrettelæggelse og for dens gennemførelse i overensstemmelse med gældende forskrifter. Desuden er der oprettet en række institutter, hvis *forstandere* varetager ledelsen af den videnskabelige forskning inden for det pågældende område.

Inden for hvert studieområde kan der oprettes et *lærerråd*, bestående af de fastansatte lærere, der underviser på vedkommende studium, og med rektor som formand. Her behandles de særlige forhold vedrørende dette studium, inden de forelægges i undervisningsrådet. I praksis har dog kun det handelssproglige lærerråd nogen betydning, hvilket hænger sammen med, at det store flertal af undervisningsrådets medlemmer er økonomer, hvorfor en behandling af almindelige spørgsmål vedrørende de økonomiske studieområder først i et lærerråd og siden i undervisningsrådet ville komme til at virke meget tungt. For de enkelte erhvervsøkonomiske specialstudier afholdes med regelmæssige mellemrum uformelle *lærermøder* under studielederens forsæde, hvor særlige forhold vedrørende specialstudiet drøftes. Lignende lærermøder afholdes for lærerne i de enkelte fag (erhvervsøkonomi, nationaløkonomi, erhvervsret og statistik) på den fælles 1. del af specialstudierne.

II. LÆRERSTAB OG ADMINISTRATION

I. LÆRERSTABENS SAMMENSÆTNING OG ÆNDRINGER HERI

Ved udgangen af undervisningsåret 1957—58 var der ved højskolen ansat 8 professorer, 4 docenter, 15 faste lektorer, 11 honorarlønnede lektorer, 9 videnskabelige assistenter og undervisningsassistenter samt 82 andre honorarlønnede lærere.

I årets løb skete følgende udnævnelser og ansættelser:

Lektor, dr. polit. Bjarke Fog udnævntes til professor i erhvervsøkonomi med omkostningslære og prispolitik som særlige områder fra den 1. oktober 1958 at regne (jvf. nedenfor side 32).

Cand. mag. Poul Rosbach og viceinspektør, translatør Walther Thornfield udnævntes til lektorer i tysk fra den 1. august 1959 at regne (jfr. nedenfor side 36).

Den 1. december 1958 ansattes cand. polit. Poul Sveistrup som videnskabelig assistent ved regnskabslaboratoriet.

Den 19. juni 1959 afgik lektor i spansk, translatør Lorenzo Aabye ved døden.

Følgende lærere trak sig tilbage fra deres undervisning ved Højskolen fra undervisningsårets udgang:

Lektor i tysk: Translatør Henrik Lund.

Lærere i nationaløkonomi: Professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen og adjunkt, cand. polit. Helge Nørgård.

Lærere i statistik: Direktør, cand. polit. S. Riishøj Pedersen og lektor, cand. polit. Mette Bjørnsen.

Lærer i erhvervsøkonomi: Prokurist, cand. polit. Mogens Venge.

Lærere i erhvervsret: Dommer S. A. Jacobsen, landsdommer H. Topsøe-Jensen og kontorchef L. E. Mørck.

Lærere i tysk: Professor Peter Jørgensen og lektor, cand. mag. Fritz Kamp.

Lærere i engelsk: Adjunkt, cand. mag. Knud Gram Andersen og lektor Michael Taylor.

Fra undervisningsåret 1959/60 er ansat følgende nye lærere:

Fuldmægtig, cand. polit. Peder Elkjær, nationaløkonomi.

Fuldmægtig, cand. polit. Harald Jensen, nationaløkonomi.

Sekretær, cand. polit. Finn Madsen, statistik.

Sekretær, cand. oecon. Lars Skov Madsen, statistik.

Landsretssagfører, cand. jur. Niels Kjølbye, erhvervsret.

Sekretær, cand. jur. Mogens Koktvedgaard, erhvervsret.

Fuldmægtig, cand. jur. Ernst Dyrbye, erhvervsret.

Cand. mag. Hans Erik Andersen, engelsk.

Cand. mag. Sven Sorgenfrey, engelsk.

Cand. mag. Ingerlise Melbye, tysk.

Viceinspektør Sejr. Mikkelsen, H.D., forretningspraksis.

Ved det nye undervisningsårs begyndelse var der herefter — jfr. nedenstående oversigt — ved højskolen ansat 9 professorer, hvoraf en fungerer som rektor, 4 docenter, 14 faste lektorer, 11 honorarlønnede lektorer, 10 videnskabelige assistenter og undervisningsassistenter samt 81 andre honorarlønnede lærere.

2. FORTEGNELSE OVER HØJSKOLENS LÆRERE VED BEGYNDELSEN AF UNDERVISNINGÅRET 1959/60

Professorer:

Dr. Max Kjær-Hansen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1. januar 1937.

Thorkil Kristensen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1. januar 1948.

Jan Kobbernagel, erhvervsret, udnævnt 1. april 1949.

Dr. oecon. P. Nyboe Andersen, nationaløkonomi, udnævnt 1. april 1950.

Palle Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1. august 1953.

Dr. phil. Poul Høybye, fransk og almindelig sprogsystematik, udnævnt 1. august 1955.

Dr. polit. Poul Winding, nationaløkonomi, udnævnt 1. december 1956.

Ejler Alkjær, erhvervsøkonomi, udnævnt 1. december 1957.

Dr. polit. Bjarke Fog, erhvervsøkonomi, udnævnt 1. oktober 1958.

Docenter:

Dr. Z. D. Lando, erhvervsøkonomi, udnævnt 1. august 1926.

Dr. phil. Aage Aagesen, erhvervsgeografi, udnævnt 1. august 1948.

Ekon. dr. Arne Rasmussen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1. april 1956.

Dr. phil. Hakon Stangerup, kulturhistorie, udnævnt 1. august 1957.

Fastansatte lektorer:

- Cand. mag. B. Maaløe, engelsk, udnævnt 1. august 1939.
 Cand. mag. Paul Bay, engelsk, udnævnt 1. august 1946.
 Translatør Børge Hansen, engelsk, udnævnt 1. august 1947.
 Lic. merc. Ottomar Loff, erhvervsøkonomi, udnævnt 1. august 1949.
 Dr. phil. Jens Rasmussen, fransk, udnævnt 1. august 1949.
 Cand. mag. H. Verner Larsen, tysk, udnævnt 1. august 1952.
 Translatør K. Kristiansen, tysk, udnævnt 1. august 1955.
 Erik Otto, H.A., forretningspraksis, udnævnt 1. august 1955.
 Cand. mag. Knud Sørensen, engelsk, udnævnt 1. august 1955.
 Translatør Knud Løwert, engelsk, udnævnt 1. august 1956.
 Cand. mag. Jacques Quistgaard, fransk, udnævnt 1. august 1958.
 Cand. mag. Arne Spenter, tysk, udnævnt 1. august 1958.
 Cand. mag. Poul Rosbach, tysk, udnævnt 1. august 1959.
 Translatør Walter Thornfield, tysk, udnævnt 1. august 1959.

Honorarlønnede lektorer:

- Cand. polit. Kjeld Bjerke, kontorchef, statistik, udnævnt 1. august 1939.
 Cand. mag. Jens Vibæk, direktør, erhvervshistorie, udnævnt 1. august 1939.
 Cand. polit. Niels Banke, underdirektør, nationaløkonomi, udnævnt 1. september 1939.
 Statsaut. revisor K. G. Jensen, H. D., revision, udnævnt 1. august 1942.
 Mag. art. Asger Langkjær, erhvervspsykologi, udnævnt 1. august 1943.
 Statsaut. revisor A. Høiriis Sørensen, H. D., regnskabsvæsen og forsikring, udnævnt 1. august 1943.
 Cand. polit. Kristian Møller, direktør, bankvæsen, udnævnt 1. august 1948.
 Cand. polit. Per Boesen, bibliotekar, erhvervsøkonomi, udnævnt 1. november 1949.
 Landsretssagfører Knud Fich, erhvervsret, udnævnt 1. august 1950.
 Cand. oecon. Torben Agersnap, erhvervsøkonomi, udnævnt 1. januar 1953.
 Redaktør Peter Olufsen, H. D., reklamens teknik, udnævnt 1. august 1957.

Videnskabelige assistenter og undervisningsassistenter:

- Cand. polit. Knud Christian Hansen, forsikringsøkonomi, udnævnt 1. august 1952.
 Cand. jur. Ole Lando, handelsret, udnævnt 1. august 1952 (deltidsbeskæftiget).

- Cand. polit. Lauge Stetting, udenrigshandel, udnævnt 1. januar 1954.
 Mag. art. Ulf Kjær-Hansen, presseforskning, udnævnt 1. februar 1954.
 Cand. jur. Mogens Eggert Møller, skatteret, udnævnt 1. marts 1954.
 Lic. merc. Zakken Worre, regnskabsvæsen, udnævnt 1. marts 1955.
 Cand. oecon. Erik Johnsen, omkostningslære og prispolitik, udnævnt
 1. juni 1956.
 Cand. merc. Olav Sitje, regnskabsvæsen, udnævnt 15. juli 1957.
 Cand. merc. Helge Hammerich, afsætningsøkonomi, udnævnt 1. august
 1958.
 Cand. polit. Poul Sveistrup, regnskabsvæsen, udnævnt 1. december 1958.

Honorarlønnede lærere:

De erhvervsøkonomiske specialstudier, 1. del:

Erhvervsøkonomi:

- Dr. Erik Lynge, H.A., ansat 1. november 1936.
 Fuldmægtig, cand. oecon. Ove Høeg, ansat 1. januar 1947.
 Cand. polit. fru Karen Gredal, ansat 1. september 1954.
 Ekspeditionssekretær, cand. oecon. Henning Kjølby, ansat 1. januar 1955.
 Adjunkt, cand. oecon. Jørgen Gram, ansat 1. september 1956.

Nationaløkonomi:

- Vicedirektør, cand. polit. Erik Reeh, ansat 1. september 1935.
 Kontorchef, cand. oecon. Carl E. Sørensen, ansat 1. september 1952.
 Kontorchef, cand. polit. Svend Aage Hansen, ansat 1. september 1955.
 Sekretær, cand. oecon. Helmer Duelund Nielsen, ansat 1. september 1956.
 Afdelingsleder, cand. polit. Aage Melbye, ansat 1. september 1958.
 Fuldmægtig, cand. polit. Peder Elkjær, ansat 1. september 1959 (tillige
 deltidsbeskæftiget assistent ved bankinstituttet fra 1. oktober 1957).
 Fuldmægtig, cand. polit. Harald Jensen, ansat 1. september 1959.

Statistik:

- Sekretær, cand. polit. Finn Madsen, ansat 1. september 1959.
 Sekretær, cand. oecon. Lars Skov Madsen, ansat 1. september 1959.

Erhvervsret:

- Højesteretssagfører Henrik S. Wagner, ansat 1. september 1942.
 Bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard, ansat 1. september 1948.
 Højesteretssagfører Carl Tjur, ansat 1. september 1948.
 Højesteretssagfører Jørgen Pedersen, ansat 1. september 1950.

Ekspeditionssekretær, dr. jur. Verner Goldschmidt, ansat 1. september 1954.

Landsretssagfører Henrik Holm, ansat 1. september 1957.

Landsretssagfører Feodor Nielsen, ansat 1. september 1958.

Landsretssagfører Niels Kjølbye, ansat 1. september 1959.

Sekretær, cand. jur. Mogens Koktvedgaard, ansat 1. september 1959.

Fuldmægtig, cand. jur. Ernst Dyrbye, ansat 1. september 1959.

Specialfag til 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Kontorchef, cand. polit. Karsten Lemche, forsikring, ansat 1. september 1937.

Regnskabschef Willy Madsen, H.D., regnskabsvæsen, ansat 1. januar 1945.

Direktør, lic. merc. Torben Carlsson, regnskabsvæsen, ansat 1. september 1946.

Kontorchef Bjarke Frederiksen, H.D., bankvæsen, ansat 1. september 1946.

Hovedbogholder Eivind Olsen, H.D., bankvæsen, ansat 1. september 1947.

Højesteretssagfører Carl Tjur, regnskabsvæsen, ansat 1. september 1948.

Højesteretssagfører Jørgen Pedersen, forsikring, ansat 1. september 1950.

Kontorchef A. Bagge-Petersen, H.D., bankvæsen, ansat 1. september 1951.

Kontorchef Kaj Sørensen, H.D., bankvæsen, ansat 1. januar 1952.

Statsaut. revisor William Mortensen, revision, ansat 1. september 1954.

Industriksulent Anders Hald-Madsen, H.D., regnskabsvæsen, ansat 1. september 1955.

Vicedirektør Aage Laursen, forsikring, ansat 1. september 1955.

Kontorchef, cand. jur. Anker Hansen, bankvæsen, ansat 1. januar 1956.

Statsaut. revisor Helge Bom, revision, ansat 1. september 1956.

Kontorchef Aage Jensen, regnskabsvæsen, ansat 1. september 1956.

Dispachør, cand. jur. Erik Kofoed, forsikring, ansat 1. januar 1957.

Marketingchef, cand. merc. Erik Kristoffersen, afsætningsøkonomi, ansat 1. januar 1957.

Kontorchef Preben Christensen, forsikring, ansat 1. september 1958.

Salgs- og administrationschef, cand. merc. Mogens Bøgvad Høst, regnskabsvæsen, ansat 1. januar 1958.

Cand. merc. Viggo Jacobsen, regnskabsvæsen, ansat 1. januar 1958.

Direktør, cand. jur. H. Thranow, forsikring, ansat 1. september 1958.

Korrespondentstudierne:

Engelsk:

- Cand. mag. H. B. J. Cramer, ansat 1. januar 1926.
 Translatør Poul Larsen, ansat 1. september 1942.
 Cand. mag. Niels Haislund, ansat 1. september 1944.
 Prokurist, translatør Harald Svane Knudsen, ansat 1. september 1946.
 Forstander, translatør Egil Toke, ansat 1. september 1949.
 Cand. mag. Børge Larsen, ansat 1. september 1950.
 Translatør, frk. Gerda S. Marcussen, ansat 1. januar 1952.
 Translatør Ib E. Bailey, ansat 1. september 1952.
 Translatør Vagn K. Sandberg, ansat 1. september 1954.
 Undervisningsassistent, cand. mag. Bengt Jürgensen, ansat 1. september
 1957.
 Cand. mag. Hans Erik Andersen, ansat 1. september 1959.
 Cand. mag. Sven Sorgenfrey, ansat 1. september 1959.

Tysk:

- Adjunkt, cand. mag. E. Bjørn Hansen, ansat 1. september 1948.
 Translatør Tucke Tuxen, ansat 1. september 1955.
 Translatør, fru Esther Brinch, ansat 1. september 1957.
 Cand. mag. Ingerlise Melbye, ansat 1. september 1959.

Fransk:

- Translatør, fru Inger Bache, ansat 1. oktober 1941.
 Translatør, fru Aase Lenstrup, ansat 1. september 1945.
 Translatør, frk. B. Langballe, ansat 1. september 1954.
 Madame Suzanne Lublin, ansat 1. september 1956.
 Translatør, cand. jur. Erik Juul Lund, ansat 1. september 1958.

Portugisisk:

- Translatør Niels Jørgen Nielsen, ansat 1. september 1947.

Spansk:

- Translatør Halvor Søeborg, ansat 1. september 1944.
 Translatør, fru Gerda Hasle, ansat 1. september 1947.
 Translatør, fru Ellen Sundbo, ansat 1. september 1951.
 Translatør, frk. Aase Milfeldt, ansat 1. september 1952.
 Fru Erna Sølling, ansat 1. september 1954.
 Kancellist, cand. jur. Daniel Kraemer y Morata, ansat 1. september 1957.
 Ekspeditionssekretær, translatør Halvor Skov, ansat 1. september 1958.

Forretningspraksis:

Frk. Ellen Momberg, ansat 1. januar 1928.
 Stenografilærer Axel Kidde, ansat 1. september 1931.
 Inspektør, cand. mag. Chr. Pedersen, ansat 1. september 1949.
 Fru Erna Larsen, ansat 1. september 1954.
 Sekretær Finn Hagen Jespersen, H.A., ansat 1. september 1957.
 Fru Jytte Halfdan Madsen, ansat 1. september 1957.
 Fru Else Pellesson, ansat 1. september 1957.
 Fru Inger Vikelsøe, ansat 1. september 1958.
 Viceinspektør Sejr Mikkelsen, H.D., ansat 1. september 1959.

Endvidere har nedennævnte enten afholdt enkelte forelæsninger eller studiekredse:

Statsaut. revisor Erik Christiansen, regnskabsvæsen.
 Statsaut. revisor Poul Frederiksen, regnskabsvæsen.
 Statsaut. revisor Erling Jørgensen, regnskabsvæsen.

Udviklingen over en årrække i antallet af lærere ved højskolen fremgår af omstående oversigt.

3. GÆSTEPROFESSORER

Der har ikke i årets løb virket nogen gæsteprofessor ved højskolen.

4. BEDØMMELSESUDBALG

a. Den 19. april 1958 blev det professorat i erhvervsøkonomi, der har hvilet siden professor H. Winding Pedersen i 1949 tog sin afsked fra højskolen, påny opslået ledigt. Ved ansøgningsfristens udløb den 3. maj 1958 havde der meldt sig to ansøgere, lektor, dr. polit. Bjarke Fog og lektor, cand. polit. Anders Ølgaard. Til bedømmelse af ansøgenes kvalifikationer nedsatte handelsministeriet efter højskolens indstilling den 17. juni 1958 et udvalg med følgende sammensætning: Førstedirektør, cand. polit. Ebbe Groes, professor ved Handelshøjskolen i København Thorkil Kristensen, professor ved Københavns Universitet H. Winding Pedersen, professor ved Christian Albrecht Universitæt i Kiel, dr., dr. h. c. Erich Schneider og rektor ved Handelshøjskolen i København, professor dr. polit. Poul Winding (formand). Den 8. september 1958 afgav udvalget nedennævnte enstemmige indstilling.

»Til det ved Handelshøjskolen i København den 19. april 1958 opslæde professorat i erhvervsøkonomi med omkostningslære og prispolitik som hovedområde havde der ved ansøgningsfristens udløb meldt sig to ansøgere, lektor, dr. polit. Bjarke Fog og lektor, cand. polit. Anders Lebeck Ølgaard.

Antal lærere ved højskolen pr. 1. august

	1925	1930	1935	1940	1945	1950	1955	1959
Professorer i økonomi m. v.	—	—	—	2	2	3	4	7
— i jura	—	—	—	—	—	1	1	1
— i sprog	—	—	—	—	—	—	1	1
Docenter i økonomi m. v.	3	3	3	2	5	4	4	3
— i sprog og kulturhistorie .	—	—	—	—	1	1	—	1
Fastansatte lektorer:								
i økonomi m.v.	—	—	—	—	2	2	3	2
i sprog.	—	—	—	3	6	9	9	12
Honorarlønnede lektorer:								
i økonomi m. v.	—	1	8	13	13	15	10	11
i sprog.	—	—	3	2	1	2	2	—
Faste videnskabelige assistenter og undervisningsassistenter:								
i økonomi og jura	—	—	—	4	3	4	6	8
i andre fag	—	—	—	—	—	—	1	1
Videnskabelige assistenter med del- tidsbeskæftigelse:								
i økonomi og jura	—	—	2	3	3	1	1	1
Honorarlønnede lærere (bortset fra lektorer):								
i økonomi og statistik til 1. del af diplomstudierne	5	3	5	10	12	15	14	14
i erhvervsret til 1. del af diplom- studierne	1	2	2	5	9	11	8	10
i specialfag til 2. del af diplomstu- dierne	12	13	13	21	27	25	22	21
i sprog	6	17	15	14	28	27	36	29
i forretningspraksis	4	8	6	6	6	8	5	9
i andre fag	—	—	2	1	2	3	3	—
Antal lærere m.v. i alt ¹⁾	31	47	59	86	120	131	130	129
(heraf fastansatte)	3	3	3	11	19	24	29	36

¹⁾ En sammentælling af antal lærere inden for de enkelte kategorier svarer ikke nødvendigvis til totaltallet, idet nogle lærere kan være medregnet både under 1. og 2. del af diplomstudierne.

Lektor *Anders Ølgaard* er født den 5. september 1926 og bestod statsvidenskabelig eksamen i januar 1953 med 1. karakter. Efter eksamen ansattes han i det økonomiske sekretariat, hvor han særlig har været beskæftiget med handelspolitiske og valutariske problemer i forbindelse med den almindelige økonomiske politik. I tiden fra sommeren 1956 til sommeren 1958 har lektor *Ølgaard* haft orlov fra sin stilling i det økonomiske sekretariat for at gennemføre en undersøgelse af den økonomiske udvikling i Danmark siden 1870, finansieret af »The Social Science Research Council«, New York. Arbejdet er endnu ikke endeligt afsluttet.

I årene 1954/55 og 1955/56 har ansøgeren været ansat som midlertidig vikar ved den økonomiske undervisning ved Københavns Universitet. I året 1956/57 var han derefter bitrædende lærer ved Lunds Universitet, og siden september 1957 har han været lektor i statsvidenskab ved Københavns Universitet.

Ansøgerens litterære produktion omfatter:

1. »Hvorledes gennemfører de statsvidenskabelige studerende deres studium?« Kbhvn. 1956. (stencileret).
2. »Hvordan studerer stud. polit.er?« Nationaløkonomisk tidsskrift 1957. (resumé af nr. 1).
3. »Efterspørgselen efter produktionsfaktorer« (kompendium i tilknytning til E. Schneider: Einführung in die Wirtschaftstheorie, 2. Teil, stencileret).
4. »Problemstillinger i vækstteorien«. Nationaløkonomisk tidsskrift 1958.
5. »Afgrænsningsproblemer ved anvendelse af prisindex«. Det danske Marked 1958.
6. »Det danske bytteforhold i udenrigshandelen 1875—1955«. Festskrift til professor F. Zeuthen, 1958 (fremlagt i korrektur).

Lektor Ølgaard har således foreløbig kun en forholdsvis begrænset produktion; men han viser i denne udpræget evne til selvstændig videnskabelig vurdering. Endvidere er hans arbejder præget af klar fremstillingsform og pædagogisk tilrettelægning af stoffet. Imidlertid har han endnu ikke fuldført noget større samlet videnskabeligt arbejde, hvortil kommer, at hans produktion hovedsagelig har ligget på andre områder end det, der omfattes af professoratet. Udvalget kan derfor ikke på det foreliggende grundlag erklære lektor Ølgaard for kompetent til at beklæde det opslåede professorat.

Lektor *Bjarke Fog* er født den 13. december 1921. I januar 1946 bestod han statsvidenskabelig eksamen med 1. karakter. I tiden januar—august 1946 var han ansat som sekretær i Industrirådet. Fra august 1946 til august 1947 foretog han en studierejse til Harvard University, U. S. A., hvorefter han fra september 1947 til december 1948 var videnskabelig assistent ved Århus Universitet. Fra 1. januar 1949 har han været ansat som lektor ved Handelshøjskolen i København, hvor han har forestået undervisningen i faget omkostningslære og prispolitik, ligesom han sammen med professor, dr. oec. P. Nyboe Andersen har fungeret som leder af det økonomiske forskningsinstitut.

Den 13. marts 1958 forsvarede lektor Fog for den statsvidenskabelige doktorgrad en afhandling med titlen »Priskalkulation og prispolitik. En undersøgelse af prisdannelsen i dansk industri«.

Ansøgerens litterære produktion omfatter følgende arbejder:

Bøger og lign.

1. »Erhverv og Samfund«, Kbhvn. 1950.
2. »Priskalkulation og Prispolitik«, Kbhvn. 1958.
3. »Prisdannelsen inden for Byggeriet«. (Forventes udgivet af Håndværksrådet maj 1958).

Sammen med Kjeld Christensen:

4. »Penge og Produktion«, Statsradiofoniens Grundbøger. Kbhvn. 1946.

Sammen med Knud Hansen:

5. »Om Afsætnings- og Efterspørgselskurver«, Kbhvn. 1950.

Sammen med P. Nyboe Andersen og Poul Winding:

6. »Nationaløkonomi«, Kbhvn. 1952.
(Finsk oversættelse: »Kansantaloustiede«, Helsinki 1953).

Artikler og lign.

7. »Dynamic Price Problems under Monopolistic Competition«, Nordisk Tidsskrift for Teknisk Økonomi. 1946—47.
8. »Price Theory and Reality«, Nordisk Tidsskrift for Teknisk Økonomi. 1948.
9. »Matematik og Økonomi«, Nationaløkonomisk Tidsskrift. 1948.
10. »Det internationale Glødelampekartel«, Økonomi og Politik. 1949.
11. »Nyere Målinger af Koncentrationsgraden i amerikanske Industrier«, Handelsvidenskabeligt Tidsskrift. 1951.
12. »Bilateralt Monopol i den internationale Handel«, Nationaløkonomisk Tidsskrift. 1953.
13. »Break-even Analysen«, Handelsvidenskabeligt Tidsskrift. 1954.
14. »Priskalkulation og Prispolitik i den danske Industri«, Nationaløkonomisk Tidsskrift. 1954.
15. »Omkostninger og Prisfastsættelse«, Hages Håndbog for Handel og Industri. 7. udg. Kbhvn. 1954.
16. »Metodeproblemer ved driftsøkonomisk Forskning«, Festskrift til Christen Møller. Kbhvn. 1956.
17. »Omkostningskontrol og Psykologi«, Erhvervsøkonomisk Tidsskrift. Kbhvn. 1956.
18. »How are Cartel Prices Determined?«, Journal of Industrial Economics. 1956.
19. »Stay-Out Pricing«, Metroeconomica. 1956.
20. »A Study of Cost Curves in Industry«, Weltwirtschaftliches Archiv. 1956.

Sammen med C. J. Kristensen:

21. »Skotøjsindustriens strukturelle Problem«, Erhvervsøkonomisk Tidsskrift 1957.
22. »The Revelance of the Competitive Laissez-Faire Model to the Danish Economy« i Wirtschaftssysteme des Westens. Kyklos-Verlag. Basel 1957.

Af de anførte bøger og lign. er nr. 1 og nr. 6 lærebøger, af hvilke nr. 6 er skrevet i samarbejde med andre og i øvrigt falder udenfor professoratets område, og nr. 4 er en udpræget populær fremstilling. Nr. 3 har man ikke betragtet som et egentligt forskningsarbejde. Flere af de nævnte artikler er forarbejder til disputatsen, som naturligt må indtage en fremtrædende plads i bedømmelsen af ansøgerens videnskabelige kvalifikationer. Herudover må der tillægges enkelte af artiklerne en selvstændig betydning, således nr. 7 og 12, af hvilke den sidste dog kun delvis berører professoratets område.

Ansøgerens produktion inden for det område, som svarer til professoratets, viser en prisværdig interesse for empirisk forskning og for at efterprøve bestående teorier på grundlag af praktiske erfaringer. Ud fra dette synspunkt er hans disputasarbejde en betydelig præstation, der dels repræsenterer en omfattende arbejdsindsats, dels vidner om en udpræget evne til at komme i kontakt med erhvervslivets ledere og sætte sig ind i deres synspunkter. Afhandlingen bringer en betydelig forøgelse af den foreliggende viden om den praktiske prispolitik og virksomhedsledernes motiver.

Fremstillingsformen er levende, men ikke sjældent præget af manglende præcision, ligesom man også ofte savner den nødvendige kritiske sans ved behandlingen af materialet og opstillingen af konklusioner. Ansøgerens produktion har i højere grad sin styrke i inciterende drøftelse af enkeltproblemer end i systematik og syntese.

Uanset de anførte mangler er det dog udvalgets opfattelse, at disputatsen sammen med de øvrige arbejder indeholder en række værdifulde forskningsresultater.

Lektor Fog har endvidere lagt betydelige pædagogiske evner for dagen, dels gennem sin mangeårige undervisning ved Handelshøjskolen, dels gennem sine skriftlige arbejder, herunder også lærebogen »Driftsøkonomi I«, som han sammen med en anden forfatter har udgivet efter indsendelsen af sin ansøgning.

Efter det således foreliggende anser udvalget dr. Fog for kompetent til at beklæde det opslåede professorat, og man skal indstille, at han ansættes i dette.

Med handelsministeriets godkendelse udnævntes lektor, dr. polit. Bjarke Fog herefter til professor i erhvervsøkonomi med omkostningslære og prispolitik som hovedområde fra den 1. oktober 1958 at regne.

b. Efter at lektor i tysk, translatør Henrik Lund, havde indgivet begæring om afsked fra den 31. juli 1959 at regne, blev der den 23. marts 1959 opslået en stilling ledig som lektor i tysk. Ved ansøgningsfristens udløb den 11. april 1959 havde der meldt sig 8 ansøgere. Til bedømmelse af ansøgerenes kvalifikationer nedsatte højskolen et udvalg med følgende sammensætning: Professor ved Københavns Universitet, Peter Jørgensen, samt lektorerne i tysk ved Handelshøjskolen i København, translatør K. Kristiansen, cand. mag. H. Verner Larsen, translatør Henrik Lund og cand. mag. Arne Spenter. Den 4. maj 1959 afgav udvalget nedenanførte indstilling:

»Til det lektorat i tysk, der bliver ledigt fra 1. august d. å., efter at lektor Henrik Lund har ønsket at trække sig tilbage, meldte der sig følgende 8 ansøgere:

Translatør Sten-Orla Bruhn.
 Translatør Walter Thornfield.
 Translatør Tucke Tuxen.
 Translatør Robert Wünsch.
 Cand. mag. Svend Aage Johansen.
 Cand. mag. Karsten Kobbarnagel.
 Cand. mag. Else Rasmussen.
 Cand. mag. Poul Rosbach.

Ansøgerne er blevet bedømt af professor ved Københavns Universitet, Peter Jørgensen, samt lektorerne i tysk ved Handelshøjskolen, Kr. Kristiansen, H. Verner Larsen, Henrik Lund og Arne Spenter.

Idet bedømmelsesudvalget henviser til den i opslaget indeholdte bestemmelse om, at »den, der ansættes i stillingen, må kunne påtage sig undervisning både i almindeligt og fagligt sprog såvel ved forberedelsen til Handelshøjskolens korrespondenteksaminer som ved forberedelsen til translatørprøven«, finder hele udvalget, at blandt de 8 ansøgere er følgende 2 især og begge fuldt ud kvalificerede til den opslåede stilling, hvad uddannelse og tidligere virksomhed angår:

Translatør Walter Thornfield.
 Cand. mag. Poul Rosbach.

Translatør Thornfield, der er født i 1910, var i årene 1927—46 lærling og korrespondent i Nordisk Fjerfabrik A/S og betroedes her navnlig tysk korrespondance. Samtidig

udbyggede han ved aftenstudium sit kendskab til tysk og bestod i dette fag bl. a. eensproglig korrespondentprøve, translatøreksamen og handelsfaglærereksamen med særdeles fine resultater. Fra 1941 har han været knyttet til Handelshøjskolen som timelærer i merkantilt tysk ved det eensproglige korrespondentstudium. Siden 1946 har han været ansat ved Købmandsskolen, først som adjunkt, fra 1948 som viceinspektør. Her underviser han tillige i bogføring og handelslære m. v. Desuden er han medudgiver af tyske lærebøger, ligesom han, takket være sine fortrinlige faglige og pædagogiske egenskaber, i flere år har fungeret som vejleder for lærerkandidater i tysk og censor ved prøven i undervisningsfærdighed ved handelsfaglærereksamen inden for sine egne fag.

Cand. mag. Rosbach, der er født i 1925, påbegyndte sit studium i 1947 og bestod i januar 1958 skoleembedseksamen i tysk og engelsk med udmærkelse. Hans relativt lange studietid, i hvilken han allerede tidligt gjorde sig fordelagtigt bemærket ved sin modenhed og faglige viden, havde sin grund dels i gentagne ophold ved udenlandske, især tyske universiteter, dels i en ca. 4-årig ansættelse i et større eksportfirma som disponent med handel på de tysksprogede lande som speciale, hvorved han gennem den daglige korrespondance samt talrige forretningsrejser erhvervede sig et indgående kendskab til anvendt, specielt merkantilt tysk. Siden september 1958 har han undervist ved Handelshøjskolen som timelærer i almindeligt og merkantilt tysk på korrespondenttrinnet samt i juridisk tysk for translatørstuderende.

Et flertal af udvalget, bestående af professor Peter Jørgensen samt lektorerne H. Verner Larsen og Henrik Lund, foreslår cand. mag. Poul Rosbach indstillet til embedet. Som motivering anføres hans alsidige og fremragende faglige kundskaber, der må ses som et resultat af den sjældne kombination mellem en teoretisk universitetsuddannelse og en omfattende handelspraksis, og som i forbindelse med hans fortrolighed med det talte tysk må formenes at gøre ham i ganske særlig grad kvalificeret til at aktualisere undervisningen, ikke blot i merkantilt, men også i almindeligt tysk, såvel i korrespondent- som i translatørklasserne. At hans lærergerning tilmed vil kunne udføres på pædagogisk betryggende måde, har hans undervisning i det forløbne år givet rige lofter om.

Lektor Kristiansen udtalte sig til fordel for translatør Thornfield på grund af dennes mangeårige faglige og pædagogiske erfaring samt hans kendskab til translatørstudiets krav, medens lektor Spenter under henvisning til sin korte ansættelsestid ved Handelshøjskolen ikke ønskede at tage stilling.

Alle var imidlertid enige om, at begge de nævnte ansøgere i betragtning af deres usædvanlige kvalifikationer burde knyttes fast til Handelshøjskolen. En sådan tanke ville så meget lettere kunne realiseres, som det fornødne vakante timetal til to lærestole allerede er til stede. Bedømmelsesudvalget skal derfor indtrængende henstille til Handelshøjskolens bestyrelse snarest at søge endnu et lektorat i tysk normeret.

Med tilslutning af undervisningsrådet og bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse indstillede højskolen i overensstemmelse med udvalgets forslag til handelsministeriet, at der oprettedes et yderligere lektorat i tysk. Den 2. juli 1959 tiltrådte handelsministeriet denne indstilling, hvorefter cand. mag. Poul Rosbach og translatør Walter Thornfield udnævntes til lektorer i tysk fra den 1. august 1959 at regne.

5. ADMINISTRATION

Rektor: Professor, dr. polit. Poul Winding, udnævnt for 5-års perioden 1. august 1957—31. juli 1962.

Inspektør: Holger Almdal, udnævnt 1. august 1936.

Sekretær: Finn Jespersen, H. A., udnævnt 1. marts 1956.

På højskolens kontor er endvidere ansat 6 kontorassistenter; under administrationen er desuden ansat 2 portnere.

6. UNDERVISNINGSRÅDET

Undervisningsrådet består af samtlige professorer ved højskolen samt de docenter og lektorer, som er ledere af et diplomstudium. Medlemmerne var pr. 1. august 1959:

Professor Ejler Alkjær.

Professor P. Nyboe Andersen.

Professor Bjarke Fog.

Professor Palle Hansen.

Professor Poul Høybye.

Professor Max Kjær-Hansen.

Professor Jan Kobbernagel.

Professor Thorkil Kristensen.

Docent Z. D. Lando.

Lektor Kristian Møller.

Professor Poul Winding (formand).

Som undervisningsrådets sekretær fungerer inspektør Holger Almdal.

Undervisningsrådet behandler alle spørgsmål vedrørende undervisningens indhold og gennemførelse, adgang til studierne, ansættelse af faste lærere og videnskabelige medarbejdere, principielle dispensationsspørgsmål m. v.

Undervisningsrådet har i årets løb afholdt 6 møder. Blandt de vigtigste af de spørgsmål, der har været behandlet, kan nævnes forslag om ændringer i adgangsbetingelserne såvel til de erhvervsøkonomiske specialstudier som til sprogstudierne; disse forslag var ved årets udgang til behandling i handelsministeriet. Endvidere har man drøftet spørgsmålet vedrørende ændringer i ansættelses- og lønvilkår for højskolens lærere; også dette spørgsmål var ved undervisningsårets udgang til behandling i handelsministeriet. Herudover har man haft en række foreløbige drøftelser vedrørende oprettelse af et nyt diplomstudium i organisation og om eventuelle ændringer i det almene erhvervsøkonomiske studium.

7. ANDRE UDVALG

a. *Stipendieudvalget* har til opgave at træffe afgørelse om fordelingen af de legat- og lånemidler, som af Ungdommens Uddannelsesfond stilles til rådighed for de dagstuderende på højskolen. Dets medlemmer er rektor (formand), professorerne Ejler Alkjær og Poul Høybye, inspektør H. Almdal samt som repræsentant for de studerende stud. merc. Vagn Isaksen. Rektor og stud. merc. Vagn Isaksen er repræsentanter henholdsvis for lærerkollegiet og de studerende såvel i Ungdommens Uddannelsesfonds repræsentantskab som i Dansk Studiefonds bestyrelse. Indstillinger vedrørende tildelelse af andre legater og af fripladser foretages af rektor.

b. *Bestyrelsen for Handelshøjskolens studiefond* består af skibsreder Axel Kampen som repræsentant for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse samt rektor og professor Jan Kobbernagel som undervisningsrådets repræsentanter. Fonden råder over 24.500 kr., der er stillet til rådighed af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, og som kan anvendes til ydelse af rentefri lån til studerende, der ikke ad anden vej har kunnet få fornøden økonomisk støtte til studierne gennemførelse. Særlig 1. års studerende kommer i betragtning.

c. *Institut- og publikationsudvalget* er et stående fællesudvalg af bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse og undervisningsrådet. Dets medlemmer er foreningens formand og endnu et medlem udpeget af bestyrelsen, rektor, et medlem valgt af undervisningsrådet samt højskolens bibliotekar. I undervisningsåret 1958/59 har medlemmerne været direktør Paul Tillge (til 1. februar 1959), direktør F. Løppenthien (fra 1. februar 1959), direktør Einar Høywald, rektor Poul Winding, professor Thorkil Kristensen og bibliotekar Knud Larsen. Udvalget gennemgår institutternes og bibliotekets regnskaber og budgetter, herunder arbejdsplanernes økonomiske side, og afgiver indstilling herom til foreningens bestyrelse.

d. *Ad hoc-udvalg nedsat af undervisningsrådet.*

Til forberedelse af behandlingen af vigtigere spørgsmål har undervisningsrådet nedsat en række udvalg, af hvilke særlig kan nævnes:

- 1°. *Udvalget vedrørende omlægning af H. A. aftenstudiet og vedrørende oprettelse af et nyt diplomstudium i organisation*, bestående af rektor (formand), professor Bjarke Fog, docent Arne Rasmussen og lektor Torben Agersnap. Inspektør Holger Almdal har fungeret som udvalgets

sekretær, og studierådgiveren, lektor Per Boesen, har deltaget i en række af udvalgets møder. Rapport fra udvalget forelå endnu ikke ved undervisningsårets slutning.

- 2°. *Udvalget vedrørende det iberо-amerikanske instituts fremtid*, bestående af rektor, professorerne Ejler Alkjær og Poul Høybye samt docent Z. D. Lando. I overensstemmelse med udvalgets forslag er det iberо-amerikanske institut blevet nedlagt med beretningsårets udgang, jvf. nedenfor s. 101.
- 3°. *Udvalget vedrørende ændring af undervisningsrådets sammensætning m. v.* bestående af rektor og professorerne Max Kjær-Hansen og Jan Kobbernagel. Udvalget har til opgave at overveje mulighederne for en mere hensigtsmæssig tilrettelæggelse af arbejdsgangen i undervisningsrådet, herunder om det vil være ønskeligt at etablere et forretningsudvalg under undervisningsrådet, der kan tage stilling til løbende sager. Arbejdet i udvalget var ikke afsluttet ved undervisningsårets slutning.

III. UNDERVISNINGEN

A. DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

I henhold til handelsministeriets bekendtgørelse af 20. februar 1954 om den erhvervsøkonomiske eksamen kan det almene erhvervsøkonomiske studium tilrettelægges enten som et 3-årigt dagstudium eller som et 5-årigt aftenstudium. Forskellen mellem de to studieformer ligger bl. a. i, at den, der optages på aftenstudiet, forudsættes gennem arbejde i erhvervslivet og ved aflæggelse af særlige adgangsprøver at have erhvervet de nødvendige kundskaber i sprog og forretningspraksis, hvorfor der ikke undervises i disse discipliner på aftenstudiet.

For det almene erhvervsøkonomiske studium er udarbejdet en studievejledning, der senest er revideret i 1958. I overensstemmelse med denne plan har undervisningen i 1958/59 omfattet følgende forelæsninger, eksaminatorier m. v.

I. DAGSTUDIET

1.-års studerende

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Organisation	Agersnap	2	—
Erhvervsbeskrivelse	Alkjær	3	2
Varehandelens organisation og teknik	Løff	2	1
Omkostningslære og prispolitik	Fog	0	2
Årsregnskabet	Løff	0	2
Erhvervshistorie	Vibæk	0	1
Indledende studiekreds	Alkjær bistået af Jørgen Gram	0	2
<i>Nationaløkonomi</i>			
Indledende gennemgang	Winding	2	3
Statistik	Bjerke	0	2
<i>Erhvervsret</i>	Kobbernagel	1	2
<i>Sprog</i> (Engelsk er obligatorisk, medens der er valgfrihed mellem tysk, fransk og spansk).			
Engelsk (nysproglige studenter)	Bailey og Løwert	2	2
— (matematiske studenter)	Maaløe og Bailey	4	3
— (realister og norske studerende)	Bay og Sandberg	3	3
Tysk (nysproglige studenter)	Bjørn Hansen	2	2
— (matematiske studenter)	Bjørn Hansen	4	3
— (realister og norske studerende)	Bjørn Hansen	3	3

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
Fransk	Jens Rasmussen	3	3
Spansk	Erna Sølling	5	5
<i>Forretningspraksis</i>			
Bogføring	Erik Otto	4	4
Handelsregning	Erik Otto	2	0
Maskinskrivning	Ellen Momberg	2	0
<i>Kulturhistorie</i>	Stangerup	2	2
<i>Matematik</i> (nysproglige studenter)	Erik Johnsen	5	0
— (realister)	Erik Johnsen	4	0
2.-års studerende			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Omkostningslære og prispolitik	Bjarke Fog	2	0
Årsregnskabet	Loff	1	0
Internt regnskabsvæsen og regnskabsanalyse ...	Palle Hansen	2	2
Afsætningsøkonomi	Max Kjær-Hansen og Arne Rasmussen	2	2
Erhvervshistorie	Vibæk	2	0
Erhverv og samfund	Kjølbye	1	1
Erhvervsgeografi	Aagesen	2	1
Studiekreds i varehandel	Z. D. Lando og Loff	2	0
Studiekreds i omkostningslære og prispolitik ...	Bjarke Fog og Erik Johnsen	0	2
Studiekreds i afsætningsøkonomi og organisation	Max Kjær-Hansen, Arne Rasmussen og Agersnap	0	2
<i>Nationaløkonomi</i>			
Konjunkturteori	Melbye	2	2
Nationaløkonomiens politik	Banke	1	0
<i>Erhvervset</i>	Kobbernagel og Fich	2	1
<i>Statistik</i>	Bjerke	2	0
<i>Sprog</i> (engelsk er obligatorisk, medens der er valgfri- hed mellem tysk, fransk og spansk)			
Engelsk (nysproglige studenter)	Løwert	2	2
— (matematiske studenter)	Maaløe	2	3
— (realister og norske studenter)	Sandberg	3	3
Tysk (nysproglige studenter)	K. Kristiansen	2	2
— (matematiske studenter)	E. Bjørn Hansen	2	3
— (realister og norske studerende)	K. Kristiansen	3	3
Fransk	Jens Rasmussen	3	3
3.-års studerende			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Finansiering	Thorkil Kristensen	2	1
Beliggenhedslære	Ejler Alkjær	1	0
Studiekreds i regnskabsvæsen	Palle Hansen m. fl.	2	0
Studiekreds i omkostningslære og prispolitik... eller	Bjarke Fog		
Studiekreds i afsætningsøkonomi og organisation	Max Kjær-Hansen, Arne Rasmussen Agersnap	2	0

Ugentlige timer
Efterår Forår

Kollokvier og fællesstudiekredse	lærerne i erhvervs- økonomi	0	2
<i>Nationaløkonomi</i>			
Udenrigsøkonomi	P. Nyboe Andersen	2	0
Øvelser	Melbye	2	0
Nationaløkonomiens politik og finansvidenskab.	Banke	1	1
<i>Erhvervsret</i>	Kobbernagel	1	1
2. AFTENSTUDIET			
1.-års studerende			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Erhvervsbeskrivelse	Alkjær og Gram	2	1
Erhverv og samfund	Banke	0	1
Erhvervshistorie	Vibæk	2	0
Erhvervsgeografi	Aagesen	2	0
Indledende studiekreds	Alkjær	0	2
<i>Nationaløkonomi</i>			
Indledende gennemgang	Nyboe Andersen	0	2
<i>Kulturhistorie</i>	Stangerup	2	2
2.-års studerende			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Varehandel	Lyngø	2	0
Studiekreds i varehandel	Lyngø	0	2
<i>Nationaløkonomi</i>			
Indledende gennemgang	Nyboe Andersen	0	2
<i>Erhvervsret</i>	Fich	2	2
<i>Statistik</i>	Bjerke	2	0
3.-års studerende			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Omkostningslære og prispolitik	Boesen	2	2
Internt regnskabsvæsen	Worre	2	0
Årsregnskabet	Loff	0	2
<i>Erhvervsret</i>	Ole Lando	2	2
4.-års studerende			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Regnskabsanalyse og revision	Worre	1	0
Afsætningsøkonomi	Hammerich	2	0
Organisation	Agersnap	0	2
Studiekreds i omkostningslære og prispolitik	Bjarke Fog	2	0
Studiekreds i regnskabsvæsen	Loff og Worre	0	2
<i>Nationaløkonomi</i>			
Konjunkturteori (sammen med 5.-års studerende)	Banke	2	2
5.-års studerende			
<i>Erhvervsøkonomi</i>			
Organisation	Agersnap	1	0
Finansiering	Thorkil Kristensen	2	0

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
Beliggenhedslære	Boesen	0	1
Studiekreds i afsætningsøkonomi og organisation	Arne Rasmussen og Agersnap	2	0
Kollokvier og fællesstudiekreds	lærerne i erhvervsøkonomi	ca. 10	dobb. timer
<i>Nationaløkonomi</i>			
Konjunkturteori (sammen med 4.-års studerende)	Banke	2	2

B. DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER (DIPLOMSTUDIERNE)

Reglerne om de erhvervsøkonomiske specialstudier indeholdes i handelsministeriets bekendtgørelse af 20. februar 1954 om diplomprøver ved handelshøjskolerne. I henhold hertil kan der ved Handelshøjskolen i København aflægges diplomprøver i 1) bankvæsen, 2) forsikring, 3) regnskabsvæsen, 4) salgsorganisation og reklame, og 5) udenrigshandel.

Specialstudierne tilrettelægges normalt som 4-årige aftenstudier, omfattende en for alle studier fælles 1. del, til hvilken forberedelsen strækker sig over 2 år, og en ligeledes 2-årig 2. del, ved hvilken specialiseringen foregår. For studerende med særlige forudsætninger kan 1. del gennemføres efter 1 års forberedelse. Undervisningen kan delvis henlægges til morgentimerne.

For specialstudierne er udarbejdet en studievejledning og eksamensordning, der senest er revideret i 1957. I overensstemmelse med denne plan har undervisningen i 1958/59 omfattet følgende forelæsninger, eksaminatorier og studiekredse.

1. DEL

Studieleder: Professor Thorkil Kristensen.

1.-års studerende (fordelt på 7 parallelle A-hold).		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Erhvervsøkonomi</i>	Karen Gredal Ove Høeg Jens Børglum Jensen Erik Johnsen Henning Kjølby	2	2
<i>Nationaløkonomi</i>	Svend Aage Hansen Aage Melbye Helmer Duelund Nielsen Erik Reeh Carl E. Sørensen	2	2
<i>Erhvervsret</i>	Knud Fich Mogens Eggert Møller Feodor Nielsen Carl Tjur H. Topsøe-Jensen	2	2

2.-års studerende (fordelt på 6 parallelle B-hold).

<i>Erhvervsøkonomi</i>	Bjarke Fog Jørgen Gram Ove Høeg Henning Kjølby Mogens Venge	2	2
<i>Nationaløkonomi</i>	Svend Aage Hansen Helmer Duelund Nielsen Helge Nørgaard P. Nørregaard Rasmussen Erik Reeh	2	1
<i>Erhvervsret</i>	Knud Fich Ole Lando Mogens Eggert Møller Jørgen Pedersen Henrik S. Wagner	2	2
<i>Statistik</i>	Mette Bjørnsen S. Riishøj Pedersen	1	1

Særhold for studerende, der er fritaget for nationaløkonomi og erhvervsret (2 parallelle C-hold).

<i>Erhvervsøkonomi</i>	Per Boesen Poul Sveistrup	4	4
<i>Statistik</i>	S. Riishøj Pedersen	1	1

Særhold for studerende, der har gennemgået forberedelsen til 1. del tidligere, eller forud har bestået en afsluttende eksamen fra en højere læreanstalt (3 parallelle C-hold).

<i>Erhvervsøkonomi</i>	Karen Gredal Jørgen Gram Jens Børglum Jensen	2	2
<i>Nationaløkonomi</i>	Svend Aage Hansen Aage Melbye Helmer Duelund Nielsen	2	1
<i>Erhvervsret</i>	S. A. Jacobsen Jan Kobbarnagel Jens Søndergaard	2	2
<i>Statistik</i>	Mette Bjørnsen Kjeld Bjerke	0	1

Undervisningsmaterialer

I årets løb er følgende nye lærebøger taget i brug ved 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Bjarke Fog og Arne Rasmussen: „Driftsøkonomi I“.

En duplikeret foreløbig udgave af bogens II del, der er udsendt i sommeren 1959, har ligeledes for første gang været benyttet i undervisningen.

*Jan Kobbarnagel: „Erhvervsretten i grundtræk“ 4. udg.**Jan Kobbarnagel: „Samling af domme til brug ved undervisning i erhvervsret“.*

2. DEL

Ugentlige timer
Efterår Foråra. *Bankvæsen.**Studieleder: Lektor Kristian Møller.*

3.-års studerende

<i>Bankpraksis</i>	A. Bagge-Petersen	2	2
<i>Bankhistorie og bankpolitik</i>	Kristian Møller	2	2
<i>Bankret</i>	Anker Hansen	0	1
<i>Regnskabsanalyse</i>	A. Høiriis Sørensen	2	2

4.-års studerende

<i>Bankpraksis</i>	Eyvind Olsen	1/2	0
<i>Bankret</i>	Anker Hansen	2	1
<i>Kapitalmarkedet</i>	Kristian Møller	1	0
<i>Børsvæsen</i>	Kaj Sørensen	0	1
<i>Finanskalkulation</i>	Bjarke Frederiksen	0	2
<i>Studiekreds</i>	samtliche lærere	20 studie- kredsmøder	

Studierejse.

I dagene 15.—19. april 1959 foretog de 4-års-studerende under ledelse af kontorchef, cand. jur. Anker Hansen en studierejse til Hamburg, hvor man besøgte de tre tyske storbanker: Commerzbank, Deutsche Bank og Dresdner Bank.

b. *Forsikring.*

Studieledere: Professorerne P. Nyboe Andersen og Jan Kobbemagel (daglig leder: Assistent Knud Hansen).

3.-års studerende

<i>Tarifering</i>	Karsten Lemche	2	0
<i>Intern organisation</i>	Preben Kristensen	2	0
<i>Forsikringsret</i>	Jørgen Pedersen	2	2
<i>Kapitalforvaltning</i>	Knud Hansen	2	0
<i>Akkvisition</i>	Knud Hansen	0	1
<i>Regnskabsvæsen</i>	A. Høiriis Sørensen	0	2
<i>Studiekreds</i>	samtliche lærere	10 studie- kredsmøder	

4.-års studerende

<i>Genforsikring</i>	Knud Hansen	1	1
<i>Skadesforsikring</i>	H. Thranow	2	1
<i>Livsforsikring</i>	Aage Laursen	2	0
<i>Søforsikring</i>	Erik Kofoed	0	1
<i>Studiekreds</i>	samtliche lærere	10 studie- kredsmøder	

Hver af de studerende, der indstillede sig til den endelige eksamen, har afleveret en større opgave over et selvvalgt, men godkendt emne.

Virksomhedsbesøg.

I forbindelse med undervisningen i intern organisation er hulkortmaskiner blevet demonstreret under et besøg hos I. B. M.

c. Regnskabsvæsen.

Studieleder: Professor Palle Hansen.

Ugentlige timer
Efterår Forår

3-års studerende

Intern organisation	Torben Carlsson	2	0
Årsregnskabet	O. Loff	2	0
Internt regnskabsvæsen	Zakken Worre		
	Willy Madsen	2	1
Bogføringens organisation	A. Hald-Madsen	0	2
Selskabsret m. v.	Carl Tjur	0	1
Teoretisk studiekreds (10 sideløbende hold)	Mogens B. Høst		
	Viggo Jacobsen		
	O. Loff	14—15 stu-	
	Poul Sveistrup	diekreds-	
	Zakken Worre	møder pr.	
		hold	

4-års studerende

Regnskabsanalyse	Zakken Worre	1	0
Beskatningsteknik	Axel Nielsen	1	2
Specielle virksomheders regnskabsvæsen m. v.	A. Høiriis Sørensen	2	0
Skifteret m. v.	Carl Tjur	0	2
Praktisk Studiekreds (6 sideløbende hold)	Palle Hansen	13—14 stu-	
	m. fl.	diekreds-	
		møder pr.	
		hold	

Tilvejebringelse af studiemateriale.

Som grundlag for undervisningen er i beretningsperioden udarbejdet 6 nye cases.

1. Opstilling af årsrapport for A/S Magasin Alting.
2. Anlæg af regnskabsvæsen i en papirmassefabrik.
3. Problemer vedrørende forretningsgang og regnskabsvæsen i et tidsskrift.
4. Lønsomhedsanalyser for tekstil-engros-firmaet A/S Hjalmar Barsmark.
5. Omkostningskontrol i trikotagefabrikken A/S Edmund Hald & Co.
6. Administrativ rationalisering i A/S Dantex.

Til undervisningsbrug er endvidere konstrueret et virksomhedsspil, der fra efteråret 1959 vil blive anvendt på 7. semester i forbindelse med studiekreds II, (praktisk kreds). Med tanke på den stigende betydning af rationel økonomisk virksomhedsledelse er det spillets formål at træne i og påvise betydningen af analyse og planlægning som grundlag for løbende beslutningstagen på ledelsesplanet.

I lærebogsstoffet er indgået:

Ejler Alkjær og Zakken Worre: »Kontorramme for danske dagblade«.

d. *Salgsorganisation og reklame.*Ugentlige timer
Efterår ForårStudieleder: *Professor Max Kjær-Hansen.*

3.-års studerende

<i>Afsætningsøkonomi</i>	Helge Hammerich	2	0
<i>Praktisk kampagnemateriale</i>	Peter Olufsen	ialt 8 timer	
<i>Indledende Studiekreds (3 sideløbende hold)</i>	Ejler Alkjær		
	Torben Agersnap		
	Karen Gredal		
	Helge Hammerich	12 studie-	
	Erik Kristoffersen	kredsmøder	
	Peter Olufsen	pr. hold	

4.-års studerende

<i>Teoretisk studiekreds (4 sideløbende hold)</i>	Torben Agersnap		
	Ejler Alkjær		
	Karen Gredal		
	Helge Hammerich	16 studie-	
	Peter Olufsen	kredsmøder	
	Arne Rasmussen	pr. hold	
<i>Praktisk studiekreds (4 sideløbende hold)</i>	Torben Agersnap		
De behandlede emner er konkrete afsætningsøkonomiske problemer af samme art som dem, der stilles ved 4 ugers-opgaven til eksamen.	Ejler Alkjær		
	Karen Gredal		
	Helge Hammerich		
	Max Kjær-Hansen	14 studie-	
	Peter Olufsen	kredsmøder	
	Arne Rasmussen	pr. hold	

Fællesundervisning for 3- og 4.-års studerende

<i>Virksomhedssociologi og personalepolitik</i>	Torben Agersnap	2	0
<i>Massekommunikationsmidler i erhvervsøkonomisk belysning</i>	Peter Olufsen	2	0
<i>Efterspørgselsteori</i>	Erik Kristoffersen		
	Arne Rasmussen	0	2
<i>Forbrugsøkonomi</i>	Karen Gredal	0	1
<i>Afsætnings-cases</i>	Max Kjær-Hansen		
	m. fl.	5 møder	

I 8. semester afleverer de studerende en 4-ugers opgave; den opnåede karakter indgår i eksamensresultatet.

I alt er der til brug ved diplomstudiet i årets løb udarbejdet problemstillinger for i alt 155 selvstændige studiekredsbesvarelser, hvortil kommer teksten til 55 fire-uges eksamensopgaver.

Virksomhedsbesøg.

For at give de studerende en praktisk baggrund for den teoretiske gennemgang i forelæsningsrækken Massekommunikationsmidler i erhvervsøkonomisk belysning blev der under lektor *Olufsens* ledelse i slutningen af efterårsemestret arrangeret 3 virksomhedsbesøg. Disse fandt sted hos:

Carl Allers Etablissement A/S, hvor de studerende havde lejlighed dels til at følge den tekniske produktion i offset og dybtryk, dels til at diskutere ugebladsannoncering som reklamemiddel.

Axel Andreassen & Sønner, hvor deltagerne havde lejlighed til at sætte sig ind i fremstillingen af offsettryksager og tilrettelægning og produktion af mærkevareemballage.

Berlingske Tidende, hvor bladhusets forskellige afdelinger blev gennemgået og teknikken ved moderne avisproduktion demonstreret.

Tilvejebringelse af studiemateriale.

Som tilfældet har været de foregående år, er der udarbejdet en *casesamling* — studiets nr. 5 — til brug ved undervisningen. Der er i denne offentliggjort de i beregningsperioden tilrettelagte 5 afsætningscases, der udarbejdes af medarbejderne ved Institutet for Salgsorganisation og Reklame:

Marketing-problemer i en producentvarevirksomhed (*Max Kjær-Hansen og Helge Hammerich*),

Akkvisitions- og annonceformidlingsproblemer for en gruppe fagblade (*Ejler Alkjær*),
Reklame- og afsætningsproblemer i et hovedagentur inden for medicinal- og kosmetikbranchen (*Jan Kobbernagel*),

Public relations-problemer i en stor dansk forsikringsvirksomhed (*Max Kjær Hansen*),
Problemer vedrørende mediavalg, reklamedistribution og tryksagsproduktion i forbindelse med lanceringen af en lille regnemaskine på det danske marked (*Max Kjær-Hansen og Peter Olufsen*).

e. *Udenrigshandel.*

Studieleder: Docent Z. D. Lando.

		Ugentlige timer	
		Efterår	Forår
3.-års studerende			
<i>Engroshandel</i>	O. Loff	2	0
<i>Erhvervsgeografi</i>	Aage Aagesen	2	2
<i>International handelsret</i>	Ole Lando	2	2
<i>Udenrigshandelens teori og politik</i>	P. Nyboe Andersen	2	0
<i>Importhandelens organisation og råvarernes markedsøkonomi</i>	Z. D. Lando		
	Lauge Stetting	0	2
<i>Studiekreds I</i>	Aage Aagesen		
	P. Nyboe Andersen		
	Jan Kobbernagel	ca. 15	
	Ole Lando		studie-
	O. Loff		kredsmøder
4.-års studerende			
<i>International handelsret (køb)</i>	Ole Lando	2	0
<i>Transportvæsen og transportforsikring</i>	E. Waldmann		
<i>Udenrigshandelens finansiering</i>	K. Hjelmblink		
	Z. D. Lando		
<i>Eksporthandelens organisation (herunder Eksportfrem-</i> <i>mende institutioner og foranstaltninger)</i>	Z. D. Lando	2	2
<i>Studiekreds II</i>	Aage Aagesen		
	P. Nyboe Andersen		
	Z. D. Lando	ca. 15	
	O. Loff		studie-
	Lauge Stetting		kredsmøder
<i>Studiekreds III</i>	Aage Aagesen		
	Jan Kobbernagel		
	Ole Lando	ca. 15	
	Z. D. Lando		studie-
	Lauge Stetting		kredsmøder

I tilknytning til forelæserne i udenrigshandelens finansiering og eksporthandelens organisation er der afholdt en række *læsekredsovelser*. Hver årgang af studerende opdeles i læsekredse, bestående af 3—5 medlemmer, der gennemdrøfter det på tryk tilgængelige læsestof og de under forelæserne og studiekredse fremdragne problemer inden

for nærmere angivne områder. I alt er der på denne måde i årets løb blevet gennemgået 9 emneområder: Den engelske eksportkreditfinansiering, Eksportkreditten i Danmark, Eksportkreditten i Sverige, International konkurrence inden for eksportkreditten, Den mellemfristede eksportkredits risici og finansiering, Strukturændringen i eksporten til Mellemøsten, det fjerne Østen og Latinamerika, Betalings- og kreditvilkår i eksport-handelen, Afsætningsmetoder i den europæiske maskineksport, og Den mindre europæiske eksportindustri's afsætningsmuligheder til Østlandene.

Studierejser og virksomhedsbesøg.

Studierejse til Hamburg. Formålet var at gøre de studerende bekendt de hamburgske eksportformidlere, især med eksportprøvelagre, samt at skaffe dem et indblik i Hamburgs handelskammers og Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv's eksportfremmende arbejde. Endelig skulle man sætte sig ind i Hamburgs betydning som oplags- og fordelingsplads samt studere et par konkrete formidlertyper i udenrigshandelen.

Deutsche Industrimesse i Hannover, 1959. I forbindelse med studielederens private studierejse til Hamburg arrangeredes for de studerende et besøg på Deutsche Industrimesse i Hannover, 1959, hvis betydning som eksportfremmende foranstaltning studeredes. Ved en sammenkomst med Verein Deutscher Maschinenbau-Anstalten's økonomiske afdeling drøftedes endvidere aktuelle handelspolitiske og afsætningsøkonomiske spørgsmål vedrørende maskineksport.

Besøg på A/B Tetra Pak og Åkerlund & Rausing, Lund.

A/B Tetra Pak er et selvstændigt selskab oprettet af Åkerlund & Rausing. Dets arbejdsområde omfatter ikke alene fabrikation af emballage, men tillige konstruktion og montering af emballerings- og påfyldningsmaskiner. Besøget omfattede rundvisning på værket og en redegørelse for virksomhedens produktion samt dens drifts- og afsætningsøkonomiske problemer.

Rundvisningen på *A/B Åkerlund & Rausing*, der beskæftiger 1300 personer, gav et godt indtryk af, hvor stærkt mekaniseringen kan føres ud i fabrikationen. Virksomheden producerer bl. a. dybtryk, dåser, indpakningspapir, aluminiumsfolie, blikemballage m. v. Endvidere findes en maskinafdeling, der fremstiller maskiner, dels til eget brug, dels til salg såvel i indland som i udland. De af virksomheden fremstillede vacuummaskiner udlejes på 5-årige kontrakter til aftagere af fabrikkens plasticposer.

Besøg hos A/S Brüel & Kjær, Nærum. Virksomheden producerer elektroniske lyd- og støjmålingsinstrumenter, væsentligst på grundlag af indkøbte komponenter. Produktionen er stærkt arbejdsintensiv; den kræver ingen kvalificeret arbejdskraft og bygger på en omfattende forskningsindsats. Af den samlede produktion (15 mill. kr. i 1957) går 97 pct. til eksport, der i det væsentligste formidles af agenter, støttet af højt kvalificerede rejseingeniører, der dels demonstrerer selve varen før salget, dels yder forbrugerne service efter salget. Prispolitikken baseres på »progressiv« i modsætning til »retograd« kalkulation.

Besøg hos Plumrose A/S, København. Ved besøget fik man en grundig redegørelse for organisationen af virksomhedens verdensomspændende eksport af kød-, mælke- og grøntkonserver, dåsemør, fiskehermetik m. v. Selskabet dækker ca. 20 pct. af den danske eksport af kødkonserver. For hjemmemarkedet produceres også dybtfrosne varer.

Besøg hos A/S Vilhelm Pedersen, Høng. Virksomheden, der beskæftiger 500 personer, producerer særlig maskiner til skotøjsindustrien. 2/3 af produktionen eksporteres i hård konkurrence navnlig med andre vesteuropæiske producenter. Som konkurrencemidler anvendes salgsagenter, konsignationslagre og reservedelsservice samt udtrakt kreditgivning.

Besøg hos Centra, Herlev. Et af 6. semesters studiekredsmøder om emnet: »Varesortimentet og dets betydning for omkostningerne, specielt i kolonialengroshandelen« foregik i dette firmas ekspeditions- og lagerlokaler, hvor emnet blev belyst både fra teoretisk og fra praktisk side.

Besøg på Holmegaards Glasværk, Holme Olstrup. Efter en rundvisning på værket drøftedes den danske glasindustri afsætningsproblemer, ligesom man fik en redegørelse for spørgsmål vedrørende formgivningen af produkterne og disses tilpasning til forbrugernes skiftende smag.

Besøg på Ringsted Andels-Fjerkræslagteri. Efter en omvisning på slagteriet og en gennemgang af dettes produktionsproblemer, herunder udnyttelsen af fjeraffaldet, modtog man en redegørelse for fjerkræeksporten, dels i almindelighed, dels set fra slagteriets synspunkt, og for den tiltagende konkurrence fra U. S. A.

Besøg på Danfoss, Nordborg. Under rundgangen på virksomheden og senere drøftelser fik man lejlighed til at sætte sig ind i foretagendets produktionsøkonomiske og forsyningsmæssige problemer, ligesom man fik en redegørelse for afsætningsorganisationen og de spørgsmål, som de europæiske markedsdannelser giver anledning til.

Besøg på Bryggeriet Stjernen A/S. Man fik her en redegørelse for dansk øls afsætningsvilkår på verdensmarkedet under den hårde konkurrence, især fra Hollands side, samt for Stjernens eksportfremstød navnlig på det amerikanske marked.

Besøg hos A/S Jacob Holm & Sønner, København. Virksomhedens produktion omfatter sejlgarn, vævegarn, tæppegarn, tovværk, høstbindegarn og ståltøve. $\frac{1}{3}$ af produktionen går til eksport, særlig til U. S. A. På det canadiske marked sælger man i samarbejde med andre fabrikker høstbindegarn under et fællesmærke. Ordningen bygger på kvotering af salget og påtænkes udvidet til andre lande.

Besøg på Dansk Hårdmetal A/S Brede. Hårdmetal, der væsentligst består af wolfram og tantal, bruges som skærende og borende element i værktøj og maskiner. 96 pct. af produktionen eksporteres. Virksomheden har fundet det fordelagtigt at tegne abonnement hos et engelsk forskningscenter i stedet for at oprette egen forskningsafdeling. Man klarer sig bedst i konkurrencen, hvor det drejer sig om specialemler, og hvor arbejdslønnen udgør den væsentligste del af fremstillingsomkostningerne. Endvidere blev der givet redegørelse for salgssamarbejde med udenlandske virksomheder, for råvareindkøbenes tilrettelæggelse, kalkulationsproblemer m. v.

Besøg på A/S Junckers Savværk, Køge. Under en rundgang på fabrikken fik man en orientering dels om råvareforsyningen, dels om forskellige produktionsøkonomiske spørgsmål, ligesom der senere var lejlighed til at drøfte afsætningsorganisationen og aktuelle eksportproblemer.

(En mere udførlig beretning om de udenrigshandelsstuderendes studierejser og virksomhedsbesøg m. v. forefindes i duplikeret form på Eksportinstitutet).

Tilvejebringelse af studiemateriale.

Assistent Lauge Stetting havde ved beretningsårets slutning praktisk talt tilendebragt sit arbejde med den i sidste årsberetning omtalte lærebog i faget Råvarernes Markedsøkonomi. Den vil blive udsendt som et duplikeret hæfte med titlen »Råvarepriser og søfragtrater, en indføring i markedernes struktur, prisdannelse og den internationale økonomiske politik«.

En væsentlig støtte i undervisningen og studiekredsarbejdet har Udenrigshandelsstudiet haft i Eksportinstitutets løbende registrering af artikler af interesse for den internationale handel i førende udenlandske publikationer.

C. DET HANDELSVIDENSKABELIGE LICENTIAT-STUDIUM

Til den i medfør af handelsministeriets bekendtgørelse af 20. februar 1954 om den handelsvidenskabelige candidateksamen gennemførte videregående uddannelse til handelsvidenskabelig kandidat var der adgang for personer, der havde bestået såvel den almene erhvervsøkonomiske eksamen som en diplomprøve.

Ved kongelig anordning af 13. april 1959 blev den handelsvidenskabelige kandidatattitel (cand. merc.) imidlertid tillagt personer, der har bestået de to nævnte eksaminer, uden at der herudover kræves en videregående uddannelse. Samtidig afløstes den hidtidige kandidatuddannelse af en uddannelse til handelsvidenskabelig licentiat, til hvilken der normalt alene er adgang for personer, der har opnået 1. karakter såvel ved den almene erhvervsøkonomiske eksamen som ved diplomprøven (jvf. handelsministeriets bekendtgørelse af 13. april 1959 om den handelsvidenskabelige licentiatgrad). Personer, der har gennemgået denne uddannelse på tilfredsstillende måde, har ret til at kalde sig lic. merc.

Der er endnu ikke udarbejdet nogen studievejledning for denne uddannelse, og undervisningen i året 1958/59 er foregået efter de for den hidtidige kandidatuddannelse fastlagte retningslinier.

Studiet ledes af professor Max Kjær-Hansen.

Undervisningen har omfattet *erhvervsøkonomi* og *nationaløkonomi*. Inden for begge områder er der i samtaleform foretaget gennemgang af udvalgte afsnit af faget dels på grundlag af deltagernes seminaropgaver, dels på grundlag af foreliggende artikler og større værker. Som lærere i de to fag har virket professor Bjarke Fog og docent Arne Rasmussen, henholdsvis professor Poul Winding. Der har været afholdt ca. 30 seminar-møder i erhvervsøkonomi og ca. 20 i nationaløkonomi.

D. FORBEREDELSEN TIL REVISORPRØVEN

I henhold til § 2 i handelsministeriets bekendtgørelse af 19. januar 1949 angående prøven for statsautoriserede revisorer kan diplomprøven i regnskabsvæsen træde i stedet for revisorprøvens teoretiske del med undtagelse af faget revisionsteknik, i hvilket der aflægges prøve for revisorkommissionen.

Højskolen driver ved siden af undervisningen til diplomprøven i regnskabsvæsen (jvf. foran s. 47) tillige en undervisning i revisionsteknik med henblik på forberedelse til den nævnte prøve for kommissionen.

Ledelsen af undervisningen varetages af professor Palle Hansen.

Undervisningen i revisionsteknik har i 1958/59 omfattet ca. 180 timer; som lærere i faget har virket statsautoriseret revisor Helge Bom, H. D., statsautoriseret revisor Henning Bøge, H. D., og regnskabschef Willy Madsen, H. D.

Endvidere gives der undervisning med henblik på revisorprøvens praktiske del, der ligeledes aflægges for kommissionen. Denne undervisning har i 1958/59 omfattet

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Revision</i>	K. G. Jensen	2	2
<i>Akkord</i>	A. Høiriis Sørensen	2	0
<i>Bogholderianlæg</i>	A. Høiriis Sørensen	0	2
<i>Skattevæsen</i>	Axel Nielsen	2	0
<i>Studiekredse i revisionsteknik</i> (3 sideløbende hold) ..	Helge Bom, Henning Bøge og Willy Madsen	ca. 10 studie- kredsmøder	pr. hold
<i>Studiekredse i revision, anlæg og boopgørelser</i> (3 sideløbende hold)	Aage Jensen, K. G. Jensen og A. Høiriis Sørensen	ca. 20 studie- kredsmøder	pr. hold

E. KORRESPONDENTSTUDIER OG SPROGPRØVER

Bestemmelserne om disse studier indeholdes i handelsministeriets bekendtgørelse af 20. februar 1954 om handelshøjskolernes korrespondenteksaminer og sprogprøver.

For studierne er udarbejdet en studievejledning og eksamensordning, der senest er revideret i 1954.

Sprogstudierne ledes af professor Poul Høybye med bistand af lektorerne Børge Maaløe (engelsk), H. Verner Larsen (tysk) og L. Aabye (spansk).

1. DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM (DAGSTUDIUM)

I overensstemmelse med studieplanen er der i årets løb givet undervisning i det nedenfor anførte omfang.

1.-års studerende (9 sideløbende hold)		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Almindeligt engelsk</i>	Poul Bay Børge Maaløe Knud Sørensen Michael Taylor,	3	3
<i>Fagligt engelsk</i>	Poul Bay Børge Hansen Knud Løwert Vagn Sandberg	2	2
<i>Almindeligt tysk</i>	Peter Jørgensen H. Verner Larsen Arne Spenter	2	2
<i>Fagligt tysk</i>	K. Kristiansen Henrik Lund Poul Rosbach	2	2

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
<i>Almindeligt fransk</i>	Inger Bache Poul Høybye J. Quistgaard Jens Rasmussen	3	3
<i>Fagligt fransk</i>	Inger Bache Birthe Langballe J. Quistgaard Jens Rasmussen	2	2
<i>Almindeligt spansk</i> (3 hold)	Gerda Hasle L. Aabye	3	3
<i>Fagligt spansk</i> (3 hold)	Gerda Hasle L. Aabye	2	2
<i>Erhvervsret</i> (juridisk sprogbrug)	Verner Goldschmidt Henrik Holm Mogens Eggert Møller Jens Søndergaard	2	2
<i>Forretningspraksis med bogføring</i>	Finn Hagen Jespersen Erik Otto	4	4
<i>Maskinskrivning</i>	Jytte Halfdan Madsen Inger Vikelsøe	3	3
<i>Dansk Stenografi</i>	Axel Kidde	3	2

Studerende, der har bestået handelseksamen, og som derfor er fritaget for maskinskrivning, stenografi og en del af forretningspraksis, har været samlet på ét hold, der kun har haft 1 ugentlig time forretningspraksis i hvert semester.

2.-års studerende (9 sideløbende hold)

<i>Almindeligt Engelsk</i>	Poul Bay Bengt Jürgensen Børge Maaløe Knud Sørensen Michael Taylor	3	3
<i>Fagligt engelsk</i>	Poul Bay Børge Hansen Knud Løwert Vagn Sandberg	4	4
<i>Almindeligt tysk</i>	H. Verner Larsen Arne Spenter	3	3
<i>Fagligt tysk</i>	E. Brinch K. Kristiansen H. Lund	3	3
<i>Almindeligt fransk</i> (6 hold)	Aase Lenstrup J. Quistgaard Jens Rasmussen	3	3
<i>Fagligt fransk</i> (6 hold)	Inger Bache J. Quistgaard Jens Rasmussen	2	2
<i>Almindeligt spansk</i> (3 hold)	L. Aabye Gerda Hasle Erna Sølling	3	3
<i>Fagligt spansk</i> (3 hold)	L. Aabye Gerda Hasle Erna Sølling	2	2

		Ugentlige timer	
		Efterår	Forår
<i>Maskinskrivning</i>	Erna Larsen Jytte Halfdan Madsen Else Pellesson	3	2
<i>Dansk stenografi</i>	Axel Kidde	1	2
<i>Engelsk stenografi</i>	Erna Larsen Christian Pedersen Knud Sørensen Inger Vikelsøe	2	1
<i>Tysk stenografi</i>	Erna Larsen Christian Pedersen Inger Vikelsøe	2	1

2. DE EENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIER (AFTENSTUDIER)

I overensstemmelse med studieplanen er der i årets løb givet undervisning i det nedenfor anførte omfang.

a. *Engelskstudiet.*

1.-års studerende (9 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	Ole Bus H. B. J. Cramer Niels Haislund Børge Larsen B. Maaløe	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	Ib Bailey H. Svane Knudsen Poul Larsen Knud Löwert Gerda Marcussen Egil Toke	2	2

2.-års studerende (9 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	Gram Andersen Poul Bay Ole Bus H. B. J. Cramer Niels Haislund Lindgren	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	Børge Hansen H. Svane Knudsen Poul Larsen Vagn K. Sandberg	2	2

b. *Tyskstudiet.*

1.-års studerende (3 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	P. Rosbach	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	Tucke Tuxen P. Rosbach	2	2

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
2.-års studerende (3 sideløbende hold)			
<i>Almindeligt sprog</i>	Fritz Kamp		
	Arne Spenter	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	Walther Thornfield		
	Tucke Tuxen	2	2

c. *Franskstudiet*

(Studerende, der kun har studentereksamen, bruger 3 år til studiet).

Begynderhold

<i>Almindeligt sprog</i>	Aase Lenstrup	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	B. Langballe	2	2

1.-års studerende (2 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	Aase Lenstrup		
	J. Qvistgaard	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	B. Langballe		
	J. Qvistgaard	2	2

2.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Inger Bache		
	Aase Lenstrup	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	B. Langballe	2	2

d. *Spanskstudiet.*

1.-års studerende (2 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	Aase Milfeldt		
	Erna Sølling	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	Gerda Hasle		
	Aase Milfeldt	2	2

2.-års studerende (2 sideløbende hold)

<i>Almindeligt sprog</i>	Gerda Hasle		
	Aase Milfeldt	2	2
<i>Fagligt sprog</i>	Gerda Hasle		
	Aase Milfeldt	2	2

e. *Fællesundervisning i handelslære.*

For studerende under de eensproglige korrespondentstudier, der ikke har bestået en statskontrolleret prøve i faget (3 sideløbende hold).

L. E. Mørck		
J. Søndergaard	2	2

3. UNDERVISNING TIL PRØVEN I SPANSK

1.-års studerende (4 sideløbende hold)

Aase Milfeldt		
Halvor Skov		
Ellen Sundbo		
Erna Sølling	4	4

2.-års studerende (2 sideløbende hold)

Aase Milfeldt
Erna Sølling

4 4

4. UNDERVISNING TIL PRØVEN I PORTUGISISK

1.-års studerende. Et planlagt hold måtte opgives på grund af manglende tilslutning.

2.-års studerende (1 hold)

N. J. Nielsen

4 4

F. FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Højskolen har etableret en undervisning med henblik på forberedelse til translatøreksamen i engelsk, tysk, fransk og spansk. Eksamen aflægges for en af handelsministeriet nedsat kommission, jvf. handelsministeriets bekendtgørelse af 31. januar 1952 angående translatøreksamen.

1. *Engelsk.*

1.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Børge Maaløe		
	Michael Taylor	3	3
<i>Teoretisk grammatik</i>	Knud Sørensen	1	1

2.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Knud Sørensen		
	Michael Taylor	2	2
<i>Merkantilt sprog</i>	Knud Løwert	2	2

3.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Knud Sørensen		
	Michael Taylor	2	2
<i>Merkantilt og teknisk sprog</i>	Ib Bailey	2	2
<i>Juridisk sprog</i>	Henrik S. Wagner	1	1

4.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Børge Maaløe		
	Michael Taylor	2	2
<i>Juridisk sprog</i>	Henrik S. Wagner	1	1
<i>Nautisk sprog</i>	Børge Maaløe	0	1
<i>Merkantilt og teknisk sprog</i>	Ib Bailey	2	2

2. *Fransk.*

1.-års studerende

<i>Almindeligt sprog</i>	Poul Høybye		
	Suzanne Lublin		
	Jens Rasmussen	4	4

		<i>Ugentlige timer</i>	
		<i>Efterår</i>	<i>Forår</i>
	<i>Teoretisk grammatik</i>	Poul Høybye	
		1	1
2.-års studerende			
	<i>Almindeligt sprog</i>	Poul Høybye	
		Suzanne Lublin	3 3
	<i>Merkantilt sprog</i>	Erik Lund	2 2
3.-års studerende			
	<i>Almindeligt sprog</i>	Poul Høybye	
		Suzanne Lublin	2 3
	<i>Teknisk sprog</i>	J. Qvistgaard	1 1
	<i>Merkantilt sprog</i>	Erik Lund	2 2
4.-års studerende			
	<i>Almindeligt sprog</i>	Poul Høybye	
		Suzanne Lublin	3 3
	<i>Teknisk sprog</i>	J. Qvistgaard	1 1
	<i>Merkantilt sprog</i>	Erik Lund	2 2
3. <i>Spansk.</i>			
1.-års studerende			
	<i>Almindeligt sprog</i>	L. Aabye	
		Ellen Sundbo	3 4
	<i>Teoretisk grammatik</i>	Ellen Sundbo	1 0
2.-års studerende			
	<i>Almindeligt sprog</i>	L. Aabye	2 2
	<i>Merkantilt sprog</i>	L. Aabye	2 2
3.-års studerende			
	<i>Almindeligt sprog</i>	Gerda Hasle	
		Daniel Kraemer	
		y Morata	2 2
	<i>Merkantilt sprog</i>	Poul Madsen	2 2
	<i>Teknisk sprog</i>	Halvor Søbørg	1 1
4.-års studerende			
	<i>Almindeligt sprog</i>	Daniel Kraemer	
		y Morata	
		Halvor Søbørg	3 3
	<i>Merkantilt sprog</i>	Halvor Søbørg	2 2
	<i>Juridisk sprog</i>	H. Skov	
		Halvor Søbørg	1 1
4. <i>Tysk.</i>			
1.-års studerende			
	<i>Almindeligt sprog</i>	H. Verner Larsen	2 2
	<i>Merkantilt sprog</i>	K. Kristiansen	2 2

		Ugentlige timer	
		Efterår	Forår
2.-års studerende			
<i>Almindeligt sprog og teoretisk grammatik</i>	H. Verner Larsen	3	3
<i>Teknisk og merkantilt sprog</i>	K. Kristiansen	3	3
<i>Juridisk sprog</i>	Poul Rosbach	1	1
3.-års studerende			
<i>Almindeligt sprog</i>	H. Verner Larsen	2	2
<i>Teknisk og merkantilt sprog</i>	K. Kristiansen	3	3
<i>Juridisk sprog</i>	Poul Rosbach	2	2

G. ANDEN UNDERVISNING

I. FRIE FORELÆSNINGER

Store bøger i verdenslitteraturen, 3 forelæsninger, docent Hakon Stangerup.

Årets nye danske bøger, 3 forelæsninger, docent Hakon Stangerup.

Erhvervspsykologi, 20 forelæsninger, lektor Asger Langkjær.

Erhvervsgeografiske problemer i Latin-Amerika, 31 forelæsninger, docent Aage Aagesen.

Forelæsninger og øvelser i engelsk, 11 timer, Michael Taylor, M. A.

2. UNDERVISNINGEN I OPERATIONSANALYSE

Assistent Erik Johnsen har gennemført en forelæsningsrække i operationsanalyse på grundlag af: »Kompendium i operationsanalyse« i efterårsemestret 1958, 2 timer pr. uge.

I foråret 1959 er gennemført en øvelsesrække, hvor man har opøvet metodiken gennem løsning af praktiske problemer, ligeledes 2 timer pr. uge. Et kompendium over øvelsesrækken er under udarbejdelse.

Holdet har aflagt besøg på DASK i forbindelse med gennemgangen af elektronregnemaskiner.

Følgende amerikanske specialister har deltaget i undervisningen: Professor Edward Bowman, professor Charles C. Holt, dr. Thomas Saaty, professor Earl E. Swanson og professor A. W. Tucker.

3. PRESSEFORSKNINGENS UNDERVISNINGSVIRKSOMHED

a. *Kursus for administrative ledere inden for provinspressen.*

I forbindelse med udsendelsen af »Konto-ramme for danske dagblade« indbød Presseforskningen den danske provinspresses administrative ledere til et tre-dages kursus, der i første række skulle klarlægge problemer i forbindelse med konto-rammens anvendelse.

Kurset blev afholdt i dagene 20.—22. november 1958 med 29 deltagere fra provinsblade af forskellig størrelse og type. Programmet var følgende:

20. november:

Professor Ejler Alkjær: »Problemer og perspektiver i den erhvervsøkonomiske presseforskning med særligt henblik på konto-rammen«.

Assistent Zakken Worre: »Praktiske problemer ved kontorrammens anvendelse som grundlag for provinsbladenes individuelle kontoplaner« med påfølgende diskussion og spørgetime.

21. november:

Docent Arne Rasmussen: »Nye metoder til løsning af pressens omkostningsproblemer« med påfølgende diskussion.

Professor Max Kjær-Hansen: »Provinspressens aktuelle salgsproblemer« med påfølgende diskussion.

Professor Ejler Alkjær: »Mindre blades muligheder for at gennemføre bladanalyser« med påfølgende diskussion.

22. november:

Professor Palle Hansen: »Lønsomhedsmetoden, dens formål og hovedprincipper« med påfølgende diskussion.

b. *Kursus for administrative ledere inden for den københavnske dagspresse: Aktuelle bladøkonomiske problemer.*

I forårssemesteret 1959 blev et kursus afholdt for den københavnske dagpresses administrative medarbejdere strækkende sig over fire onsdagsaftener med 65 deltagere.

Programmet var følgende:

8. april:

Professor Palle Hansen: »Forenklet overskudsplanlægning — en forudsætning for rationel bladdrift«.

Professor Palle Hansen og assistent Zakken Worre: »Pressens lønsomhedsproblemer«.

15. april:

Professor Max Kjær-Hansen: »Priselasticiteten og moderne bladdrift«.

22. april:

Professor Ejler Alkjær: »Mulighederne for udveksling og praktisk udnyttelse af erfaringer og økonomiske informationer bladene imellem«.

29. april:

Assistent Zakken Worre: »Hvilke økonomiske oplysninger har et blads afdelinger brug for, og hvordan kan de udnyttes?«

Samtlige foredrag blev afsluttet med diskussion, og indlæggene var ledsaget af visual aids og mangfoldiggjorte bilag.

c. *Forelæsninger.*

Assistent Ulf Kjær-Hansen har holdt to frie forelæsningsrækker om »Pressen og de øvrige massekommunikationsmidlers anvendelse i Danmark«. Den første række var tilrettelagt for H. A.-studerende i 1. semester og bestod af en ugentlig enkeltforelæsning i månederne oktober—december, medens den anden række blev afholdt for H. D.-studerende i salgsorganisation og reklame på 5. semester, ligeledes med en ugentlig enkeltforelæsning i månederne januar—marts. Disse forelæsningsrækker vil fremtidig blive en fast institution.

IV. CENSORER

Ved de i undervisningsårets løb afholdte prøver og eksaminer har følgende medvirket som censorer:

Erhvervsøkonomi på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Direktør Bernh. Baaring, H. A., distributionschef, lic. merc. Poul B. Christensen, kontorchef, cand. polit. Poul Dahlgaard, direktør, lic. merc. J. Ingvarsten, direktør, cand. polit. Arne Lund, kontorchef, cand. polit. Rig-mor Skade, lektor, cand. polit. P. P. Sveistrup og administrator, lic. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen, underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen, departementschef Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Erhvervsret på det almene erhvervsøkonomiske studium, på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier og på det tresproglige korrespondentstudium:

Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, departementschef H. Jespersen, professor, dr. jur. A. Vinding Kruse, retspræsident Kaj Mundt og afdelingschef P. Villadsen.

Statistik på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen og vicedirektør, dr. polit. Paul Johansen.

Kulturhistorie på det almene erhvervsøkonomiske studium:

Dr. phil. Alf Henriques og dr. phil. et jur. Jens Himmelstrup.

Bankvæsen på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Underdirektør Sv. O. Sørensen, H. D. og underdirektør, cand. jur. R. Kæstel.

Forsikring på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Vicedirektør, dr. polit. Paul Johansen og højesteretssagfører Oluf Petersen.

Regnskabsvæsen på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, statsaut. revisor I. Boesberg, statsaut. revisor F. Dühning, direktør Gunnar Jørgensen, H. D., direktør Willy Schmidt, H. A. og afdelingschef P. Villadsen.

Salgsorganisation og reklame på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Distributionschef, lic. merc. Poul B. Christensen, direktør Paul Fabricius, prokurist Svend A. Holbæk, direktør, cand. polyt. Mogens Lichtenberg, H. D. og redaktør Roger Nielsen.

Udenrigshandel på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Direktør Jørgen Hooge, H. D., udenrigsråd Erling Kristiansen, professor, dr. jur. A. Vinding Kruse, direktør, cand. polit. Otto Müller og direktør Vincents Petersen, H. D.

Engelsk på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Direktør H. O. Damgaard-Nielsen, professor, dr. phil. L. Hjelmslev, translator Aage Jacobsen, mag. art. H. Kossmann, kontorchef K. J. Lomholdt, forlagsleder Paul Monrad, H. A., lektor F. T. Mouridsen og prokurist Poul Nissen, H. D.

Tysk på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen, professor Peter Jørgensen og direktør, translator, cand. jur. H. Friis Møller.

Fransk på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Civilingeniør Jean Eilertsen, direktør Kay Sonne-Hansen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Spansk på det almene erhvervsøkonomiske studium og på korrespondentstudierne:

Translator E. Krogh-Meyer og direktør Poul Sørensen, H. A.

Portugisisk på korrespondentstudierne:

Grosserer Viggo H. Olsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Stenografi og maskinskrivning på det tresproglige korrespondentstudium:

Adjunkt, cand. mag. J. Borch Madsen og translator, fru Ester Brinch.

Forretningspraksis på det tresproglige korrespondentstudium:

Direktør Gunnar Jørgensen, H. D. og direktør Willy Schmidt, H. A.

V. STUDERENDE OG EKSAMINER

I dette afsnit vil der i tilknytning til en række tabeller blive givet en oversigt over udviklingen i antallet af studerende og i antallet af beståede eksaminer ved højskolens største studier i det sidste 10-år.

Som studerende er regnet enhver, der på noget tidspunkt i løbet af et undervisningsår har været tilmeldt et studium ved højskolen. Kun personer, som har trukket deres tilmelding tilbage inden undervisningsårets begyndelse, er udeladt. Denne definition af begrebet studerende må have i erindring ved betragtningen af de gennemførelsesprocenter, der er beregnet for de enkelte studier. Det bemærkes endvidere, at definitionen er noget mere omfattende end tilfældet har været i højskolens tidligere udsendte årsberetninger. Hvis en person har afbrudt studiet i et eller flere år og derefter genoptaget det, er han regnet for studerende også i den periode, hvor studiet har været afbrudt, selv om han ikke har været tilmeldt i det pågældende tidsrum. Dette medfører en vis forøgelse af det samlede antal studerende på ethvert givet tidspunkt i forhold til de hidtil offentliggjorte tal, der bygger på antal tilmeldinger. På den anden side bliver antallet af nytilmeldinger naturligvis mindre, når genoptagelse af et afbrudt studium ikke registreres som ny tilgang. Den nævnte opgørelsesmåde vil bevirke, at der ved eventuelle fremtidige oversigter over udviklingen må foretages en vis revision af tallene navnlig for de seneste årgange. F. eks. er en person, der ikke har været tilmeldt i 1958/59 og ej heller havde genoptaget studiet ved begyndelsen af undervisningsåret 1959/60, i de følgende tabeller registreret som udgået. For så vidt vedkommende genoptager samme studium på et senere tidspunkt, vil han ved en fremtidig opgørelse efter tilsvarende principper skulle opføres som studerende også i 1958/59 (og 1959/60).

Som grundmateriale er benyttet højskolens kartotekskort over de studerende, de årlige lister over samtlige indskrevne samt eksamensprotokoller.

A. DE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIER

1) DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

a) *Dagstudiet.*

Tilgangen til dette studium var stærkt faldende i begyndelsen af den betragtede 10-års periode, idet der foregik en halvering af antallet af nyilmeldinger. Mod periodens slutning er der imidlertid påny sket en stigning, og antallet af tilmeldte var i 1958/59 af samme størrelse som i 1949/50. Det må herved bemærkes, at en meget stor del af de nye studerende i den første del af 10-året var norske statsborgere, medens disses andel nu er mindre end en fjerdedel. Der er således tale om en reel stigning i antal nye danske studerende.

Som det ses af oversigten, er det kun omkring ved halvdelen af dem, der begynder studiet, som når at fuldføre. Den summariske gennemførelsesprocent (46), der er beregnet for perioden som helhed, er lidt for lav, idet den er påvirket af, at de sidste store årgange endnu ikke har tilendebragt studiet. Udelades disse og årgangene fra før 1949/50, bliver gennemførelsesprocenten 52-53. For dem, der indstiller sig til eksamen, er beståelsesprocenten omkring 80.

Det store flertal af de studerende gennemfører i løbet af den normerede studietid, 3 år; men den gennemsnitlige studietid ligger lidt højere, fordi enkelte bruger 4 eller 5 år.

b) *Aftenstudiet.*

Dette studium er tilrettelagt som 5-årigt; men personer, som i forvejen har bestået en diplomprøve, eller som på anden måde har særlige forudsætninger, kan gennemføre i løbet af 3-4 år. Desuden påvirkes forholdene af den omstændighed, at en del studerende går over fra dag-til aftenstudium, og disse kan naturligvis afslutte aftenstudiet på kort tid. På den anden side er der mange »egentlige« aftenstuderende, der bruger mere end de normerede 5 år. Dette er baggrunden for den stærke spredning med hensyn til studietidens længde, som fremgår af tabellen. De førstnævnte forhold er tungest vejende, og den gennemsnitlige studietid ligger derfor omkring 4 år.

Tilgangen til studiet androg i de første år af perioden godt et halvt hundrede pr. år, hvorefter der imidlertid indtrådte et kraftigt fald. I de sidste år er der atter foregået en vis stigning, men antallet af nye studerende ligger dog kun omkring 30 årligt.

Kun ca. en fjerdedel af samtlige indskrevne gennemfører studiet. Der kan konstateres stærke variationer fra årgang til årgang.

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

DAGSTUDIET

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses-pct.	
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59				
1949/50. I alt tilmeldt	138	108											246		
Bestået eksamen	49	—											49	62	80
Udg. u. eksamen ...	17	23											40		
1950/51. I alt tilmeldt	72	85	98										255		
Bestået eksamen	56	—	—										56	65	86
Udg. u. eksamen ...	7	13	14										34		
1951/52. I alt tilmeldt	9	72	84	88									253		
Bestået eksamen	2	52	—	—									54	70	77
Udg. u. eksamen ...	3	11	14	27									55		
1952/53. I alt tilmeldt	4	9	70	61	53								197		
Bestået eksamen	3	3	45	—	—								51	71	72
Udg. u. eksamen ...	—	5	13	1	9								28		
1953/54. I alt tilmeldt	1	1	12	60	44	67							185		
Bestået eksamen	—	—	8	38	1	—							47	60	78
Udg. u. eksamen ...	1	1	2	17	2	16							39		
1954/55. I alt tilmeldt	—	—	2	5	41	51	60						159		
Bestået eksamen	—	—	—	3	31	—	—						34	39	87
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	4	7	14						25		
1955/56. I alt tilmeldt	—	—	2	2	6	44	46	54					154		
Bestået eksamen	—	—	2	1	1	30	—	—					34	45	76
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	1	2	10	3	9					25		
1956/57. I alt tilmeldt	—	—	—	—	3	4	43	45	61				156		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	2	33	—	—				35	48	73
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	2	—	6	5	14				27		
1957/58. I alt tilmeldt	—	—	—	—	1	2	4	40	47	68			162		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	4	27	1	—			32	39	82
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	8	1	7			16		
1958/59. I alt tilmeldt	—	—	—	—	1	2	—	5	45	61	109		223		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	1	—	1	27	—	—		29	38	76
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	1	—	—	1	9	1	22		34		
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	1	—	3	9	60	87		..		
1949/50 - 1958/59:															
I alt tilmeldt.....	138	108	98	88	53	67	60	54	61	68	109		904		
Bestået eksamen	110	55	55	42	33	33	37	28	28	—	—		421	537	78
Gennemførelsespct. . .	..	51	56	48	62	49	62	52	46	..	..		(46)		
Gennemsn. studietid (år)	..	3.1	3.3	3.1	3.0	3.2	3.1	3.0	3.0	..	..				

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

AFTENSTUDIET

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.	
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59				
1949/50. I alt tilmeldt	80	64											144		
Bestået eksamen	8	3											11	18	61
Udg. u. eksamen ...	19	24											43		
1950/51. I alt tilmeldt	53	37	39										129		
Bestået eksamen	8	—	—										8	17	47
Udg. u. eksamen ...	6	12	11										29		
1951/52. I alt tilmeldt	39	25	28	51									143		
Bestået eksamen	6	2	—	1									9	13	69
Udg. u. eksamen ...	7	4	4	22									37		
1952/53. I alt tilmeldt	26	19	24	28	57								154		
Bestået eksamen	11	3	1	1	—								16	23	70
Udg. u. eksamen ...	4	5	4	5	27								45		
1953/54. I alt tilmeldt	11	11	19	22	30	35							128		
Bestået eksamen	4	6	8	—	2	—							20	22	91
Udg. u. eksamen ...	2	1	—	5	8	17							33		
1954/55. I alt tilmeldt	5	4	11	17	20	18	39						114		
Bestået eksamen	4	2	5	4	1	—	—						16	22	73
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	3	4	7	18						32		
1955/56. I alt tilmeldt	1	2	6	10	15	11	21	10					76		
Bestået eksamen	—	—	1	6	2	2	1	—					12	15	80
Udg. u. eksamen ...	—	—	1	2	3	4	5	5					20		
1956/57. I alt tilmeldt	1	2	4	2	10	5	15	5	23				67		
Bestået eksamen	1	1	2	—	3	—	2	—	—				9	9	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	2	—	1	—	9				12		
1957/58. I alt tilmeldt	—	1	2	2	5	5	12	5	14	32			78		
Bestået eksamen	—	—	1	2	—	1	2	—	—	—			6	6	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	2	1	2	5	11			21		
1958/59. I alt tilmeldt	—	1	1	—	5	2	9	3	9	21	30		81		
Bestået eksamen	—	—	—	—	3	—	4	—	2	—	—		9	10	90
Udg. u. eksamen ...	—	1	—	—	—	—	1	—	3	3	15		23		
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	1	—	2	2	4	3	4	18	15		..		
1949/50 - 1958/59:															
I alt tilmeldt.....	80	64	39	51	57	35	39	10	23	32	30		460		
Bestået eksamen	42	17	18	14	11	3	9	—	2	—	—		116	155	75
Gennemførelsespct... ..	..	27	46	27	19	9	23	—	9	—	—		(25)		
Gennemsn. studietid (år)	..	4.2	4.9	4.6	4.6	3.7	4.0	..	(3.0)	..	..				

Beståelsesprocenten ved eksamen ligger på 75 i gennemsnit for samtlige år, omtrent som for dagstudiet.

2) SPECIALSTUDIERNE (DIPLOMSTUDIERNE)

Denne gruppe af studier er som bekendt tilrettelagt som 4-årige aftenstudier, og det forudsættes, at de studerende samtidig er beskæftiget ved erhvervsarbejde. Studierne er delt i en fælles 1. del af 2 års varighed og en ligeledes 2-årig 2. del, ved hvilken specialiseringen foregår. Studerende med særlige forudsætninger (højere handelseksamen, forudgående uddannelse ved en højere læreanstalt el. lign.) kan dog tilendebringe forberedelsen til 1. del i løbet af 1 år.

Tilgangen til 1. del af diplomstudierne har i 10-årsperiodens løb i alt omfattet godt 3.400 personer. Efter et fald til omkring 300 pr. år midt i perioden, har antallet af tilmeldinger i de seneste år påny været i stærk fremgang og androg i 1958/59 over 400.

Som tabellen viser, gennemføres 1. dels studiet imidlertid kun af knapt halvdelen af alle dem, der begynder. I 10-årets løb er der lidt over 1.600, der har bestået 1. del. Langt den største del af frafaldet sker allerede i løbet af det første studieår. Men beståelsesprocenten for dem, der indstiller sig til eksamen, er dog kun omkring 65. Mange indstiller sig flere gange.

Til trods for, at visse kategorier af studerende som nævnt er i stand til at gennemføre studiets 1. del på 1 år, ligger den gennemsnitlige studietid dog, som det ses, over 2 år, idet mange må anvende 3 eller flere år til forberedelsen. At den gennemsnitlige studietid for de seneste år-gange ligger under 2 år, beror naturligvis på, at en del af de pågældende endnu ikke har afsluttet 1. dels studiet.

Studierne til 2. del omfatter for tiden 5 specialer: bankvæsen, forsikring, regnskabsvæsen, salgsorganisation og reklame samt udenrigshandel.

Den samlede tilgang til disse studier har i 10-årsperiodens løb udgjort lidt over 2000. Bortset fra et enkelt år (1953/54), hvor tilgangen kun androg 159, har tallet ligget ret tæt ved 200 med noget stigende tendens i de seneste år.

Det kan umiddelbart virke ejendommeligt, at tilgangen til 2. delstudierne ligger på 2.000, medens kun ca. 1.600 har bestået 1. del i de forudgående år. Forklaringen er dels, at mange studerende skifter over fra det ene speciale til det andet og er registreret begge steder, dels at der kommer en række studerende, som har bestået 1. del ved Handelshøjskolen i Århus eller ved handelshøjskoleafdelingerne i andre provinsbyer, hvilket formentlig vejer tungere end det modsatte forhold, at personer, der har taget 1. del i København, fortsætter på 2. del i provinsen.

Navnlig er det dog af betydning, at personer, der har bestået den almene erhvervsøkonomiske eksamen, kan gå direkte ind på 2. del af specialstudierne. Det drejer sig om op imod 40 om året i den sidste del af perioden.

Tilgangen til de enkelte 2. dels studier er af meget forskellig størrelse. Regnskabsvæsen har taget godt 1.000 eller ca. halvdelen. Næst i rækken følger salgsorganisation og reklame samt udenrigshandel med henholdsvis knapt 500 og knapt 400, og endelig har bankvæsen og forsikring hver haft en tilgang på noget under 100.

For regnskabsvæsens vedkommende kan man ikke konstatere nogen klar tendens i udviklingen. Den årlige tilgang har svinget omkring 100, uden at der kan fastslås nogen tydelig udviklingslinje. Derimod synes de senere år at have bragt en klar fremgang for salgsorganisation og reklame. For udenrigshandel foregik der i en årrække en tydelig nedgang; men denne tendens er påny vendt i de sidste år af perioden, formentlig under indtryk af den voksende interesse for eksporthandelen. For begge de små 2. dels studiers vedkommende har der også været fremgang i den senere tid. Dette gælder særlig for bankvæsen.

Ser man på gennemførelsesprocent og studietid, finder man en klar forskel mellem de to største og de tre mindre studier. For de førstnævnte vedkommende gælder det, at kun 40-50 pct. gennemfører (de beregnede summariske procenter for hele perioden må som nævnt tages med et vist forbehold), og den gennemsnitlige studietid er, for så vidt angår regnskabsvæsen, snarest lidt over 3 år, og for salgsorganisation og reklame lidt lavere. Derimod gennemfører ca. $\frac{2}{3}$ udenrigshandelsstudiet, medens de tilsvarende tal for bankvæsen og forsikring er omkring $\frac{3}{4}$. Endvidere ser man, at den gennemsnitlige studietid for de tre sidste studier kun i beskedent omfang overstiger de normerede 2 år.

Disse forskelle beror formentlig bl. a. på, at der, jo mindre antallet af studerende er, er des større mulighed for, at lærerne kan give den enkelte studerende særlig vejledning. Endvidere spiller det muligvis en rolle, at de små studier beskæftiger sig med snævrere afgrænsede specialer, som de studerende i højere grad har inde på livet også i deres daglige arbejde.

Det skal iøvrigt fremhæves, at den foran nævnte omstændighed, at en del studerende skifter over fra det ene speciale til det andet, vil påvirke både gennemførelsesprocent og studietid. Regnede man gennemførelsesprocenten i forhold til alle, der begynder et eller andet speciale, ville tallet blive noget større, end når beregningen alene foretages for det enkelte studium. Omvendt vil den gennemsnitlige studietid blive lidt længere, når beregningen foretages for samtlige studier under et.

DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER. 1. DEL

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses-pct.
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59			
1949/50. I alt tilmeldt	342	375										717		
Bestået eksamen	146	34										180	263	68
Udg. u. eksamen ...	77	146										223		
1950/51. I alt tilmeldt	119	195	324									638		
Bestået eksamen	34	82	38									154	239	64
Udg. u. eksamen ...	23	44	107									174		
1951/52. I alt tilmeldt	62	69	179	315								625		
Bestået eksamen	19	24	86	36								165	233	71
Udg. u. eksamen ...	20	18	51	113								202		
1952/53. I alt tilmeldt	23	27	42	166	368							626		
Bestået eksamen	3	6	7	71	37							124	190	65
Udg. u. eksamen ...	1	3	15	46	139							204		
1953/54. I alt tilmeldt	19	18	20	49	192	336						634		
Bestået eksamen	5	4	4	32	67	27						139	226	62
Udg. u. eksamen ...	1	2	6	3	54	112						178		
1954/55. I alt tilmeldt	13	12	10	14	71	197	306					623		
Bestået eksamen	—	4	3	2	25	76	29					139	231	60
Udg. u. eksamen ...	1	2	1	—	12	31	96					143		
1955/56. I alt tilmeldt	12	6	6	12	34	90	181	304				645		
Bestået eksamen	1	1	—	1	14	28	87	39				171	255	67
Udg. u. eksamen ...	4	1	1	3	6	22	25	118				180		
1956/57. I alt tilmeldt	7	4	5	8	14	40	69	147	323			617		
Bestået eksamen	—	1	1	1	—	10	19	87	32			151	222	68
Udg. u. eksamen ...	2	1	1	2	5	6	24	13	125			179		
1957/58. I alt tilmeldt	5	2	3	5	9	24	26	47	166	374		661		
Bestået eksamen	2	—	—	—	2	4	8	17	93	54		180	234	77
Udg. u. eksamen ...	2	—	1	1	1	5	6	15	12	105		148		
1958/59. I alt tilmeldt	1	2	2	4	6	15	12	15	61	215	414	747		
Bestået eksamen	—	—	1	3	1	1	4	1	21	122	55	209	320	65
Udg. u. eksamen ...	—	—	1	—	1	5	—	3	14	28	103	155		
1959/60. I alt tilmeldt	1	2	—	1	4	9	8	11	26	65	256	..		
1949/50 - 1958/59:														
I alt tilmeldt.....	342	375	324	315	368	336	306	304	323	374	414	3781		
Bestået eksamen	210	156	140	146	146	146	147	144	146	176	55	1612	2413	67
Gennemførelsespct. ...	..	42	43	46	40	43	48	47	45	(47)	(13)	(43)		
Gennemsn. studietid (år)	..	2.3	2.0	2.2	2.2	2.3	2.1	1.9	1.9	(1.7)	(1.0)			

DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER. 2. DEL

REGNSKABSVÆSEN

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses-pct.	
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59				
1949/50. I alt tilmeldt	167	115											282		
Bestået eksamen	39	—											39	81	48
Udg. u. eksamen ...	26	22											48		
1950/51. I alt tilmeldt	102	93	119										314		
Bestået eksamen	29	15	—										44	103	43
Udg. u. eksamen ...	28	9	18										55		
1951/52. I alt tilmeldt	45	69	101	99									314		
Bestået eksamen	5	16	23	3									47	128	37
Udg. u. eksamen ...	12	7	11	13									43		
1952/53. I alt tilmeldt	28	46	67	83	85								309		
Bestået eksamen	7	12	16	16	1								52	152	34
Udg. u. eksamen ...	9	8	6	8	14								45		
1953/54. I alt tilmeldt	12	26	45	59	70	87							299		
Bestået eksamen	—	7	6	17	11	—							41	127	32
Udg. u. eksamen ...	7	11	11	7	5	14							55		
1954/55. I alt tilmeldt	5	8	28	35	54	73	100						303		
Bestået eksamen	—	2	2	9	17	15	3						48	121	40
Udg. u. eksamen ...	1	2	12	8	3	5	12						43		
1955/56. I alt tilmeldt	4	4	14	18	34	53	85	101					313		
Bestået eksamen	—	1	1	2	7	22	23	—					56	135	41
Udg. u. eksamen ...	2	1	3	6	8	8	7	23					58		
1956/57. I alt tilmeldt	2	2	10	10	19	23	55	78	125				324		
Bestået eksamen	—	1	2	1	5	7	27	17	—				60	105	57
Udg. u. eksamen ...	—	1	2	3	9	3	7	11	26				62		
1957/58. I alt tilmeldt	2	—	6	6	5	13	21	50	99	101			303		
Bestået eksamen	—	—	—	1	1	2	5	18	33	—			60	101	59
Udg. u. eksamen ...	1	—	1	1	—	2	4	12	12	18			51		
1958/59. I alt tilmeldt	1	—	5	4	4	9	12	20	54	83	100		292		
Bestået eksamen	—	—	1	—	2	—	1	5	10	21	—		40	113	35
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	1	4	3	5	10	16	19		58		
1959/60. I alt tilmeldt	1	—	4	4	1	5	8	10	34	46	81	..	..		
1949/50 - 1958/59:															
I alt tilmeldt.....	167	115	119	99	85	87	100	101	125	101	100	1199			
Bestået eksamen	80	54	51	49	44	46	59	40	43	21	—	487	1166	42	
Gennemførelsespct. . .	..	47	43	49	52	53	59	39	(34)	(21)	..	(41)			
Gennemsn. studietid (år)	..	3.5	3.1	3.0	3.3	2.9	2.6	2.7	(2.2)	(2.0)	..				

DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER. 2. DEL

SALGSORGANISATION OG REKLAME

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.	
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59				
1949/50. I alt tilmeldt	46	37											83		
Bestået eksamen	18	—											18	27	67
Udg. u. eksamen ...	12	7											19		
1950/51. I alt tilmeldt	16	30	48										94		
Bestået eksamen	4	10	3										17	33	52
Udg. u. eksamen ...	3	3	9										15		
1951/52. I alt tilmeldt	9	17	36	41									103		
Bestået eksamen	5	4	9	—									18	34	53
Udg. u. eksamen ...	3	9	8	11									31		
1952/53. I alt tilmeldt	1	4	19	30	38								92		
Bestået eksamen	—	2	6	8	—								16	32	50
Udg. u. eksamen ...	1	1	6	7	4								19		
1953/54. I alt tilmeldt	—	1	7	15	34	34							91		
Bestået eksamen	—	—	3	5	8	—							16	29	55
Udg. u. eksamen ...	—	—	3	3	3	10							19		
1954/55. I alt tilmeldt	—	1	1	7	23	24	56						112		
Bestået eksamen	—	—	—	2	8	6	2						18	35	51
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	4	6	3	14						27		
1955/56. I alt tilmeldt	—	1	1	1	9	15	40	46					113		
Bestået eksamen	—	—	—	—	1	5	13	1					20	41	49
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	5	2	7	9					23		
1956/57. I alt tilmeldt	—	1	1	1	3	8	20	36	54				124		
Bestået eksamen	—	—	—	1	1	2	7	10	—				21	37	57
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	3	5	6	12				26		
1957/58. I alt tilmeldt	—	1	1	—	2	3	8	20	42	54			131		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	3	3	7	13	1			27	46	59
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	2	—	3	4	4	18			31		
1958/59. I alt tilmeldt	—	1	1	—	—	—	2	9	25	35	61		134		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	3	10	13	1		27	51	53
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	1	1	8	6	14		30		
1959/60. I alt tilmeldt	—	1	1	—	—	—	1	5	7	16	46		..		
1949/50 - 1958/59:															
I alt tilmeldt	46	37	48	41	38	34	56	46	54	54	61	515			
Bestået eksamen	27	16	21	16	18	16	25	21	23	14	1	198	365	54	
Gennemførelsespct. ...	..	43	44	39	47	47	45	46	43	(26)	(2)	(38)			
Gennemsn. studietid (år)	..	2.5	2.4	2.8	2.7	3.1	2.4	2.6	2.4	(1.9)	(1.0)				

DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER. 2. DEL

UDENRIGSHANDEL

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.		
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59					
1949/50. I alt tilmeldt	34	54										88				
Bestået eksamen	29	1										30	32	94		
Udg. u. eksamen ...	3	10										13				
1950/51. I alt tilmeldt	2	43	42									87				
Bestået eksamen	2	36	—									38	41	93		
Udg. u. eksamen ...	—	1	9									10				
1951/52. I alt tilmeldt	—	6	33	54								93				
Bestået eksamen	—	3	29	1								33	36	92		
Udg. u. eksamen ...	—	1	1	17								19				
1952/53. I alt tilmeldt	—	2	3	36	53							94				
Bestået eksamen	—	—	—	25	—							25	29	86		
Udg. u. eksamen ...	—	1	2	7	11							21				
1953/54. I alt tilmeldt	—	1	1	4	42	26						74				
Bestået eksamen	—	—	—	2	30	—						32	34	94		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	1	5	6						12				
1954/55. I alt tilmeldt	—	1	1	1	7	20	31					61				
Bestået eksamen	—	—	—	—	7	15	—					22	23	96		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	1	—	3	5					9				
1955/56. I alt tilmeldt	—	1	1	—	—	2	26	30				60				
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	19	—				19	20	95		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	3	9				12				
1956/57. I alt tilmeldt	—	1	1	—	—	2	4	21	20			49				
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	1	2	17	—			20	20	100		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	1	—	1	2			4				
1957/58. I alt tilmeldt	—	1	1	—	—	—	2	3	18	29		54				
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	1	3	16	1		21	23	91		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8		9				
1958/59. I alt tilmeldt	—	1	1	—	—	—	1	—	1	20	31	55				
Bestået eksamen	—	1	—	—	—	—	—	—	—	17	—	18	18	100		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	6	8				
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	25	..				
1949/50 - 1958/59:																
I alt tilmeldt.....	34	54	42	54	53	26	31	30	20	29	31	404				
Bestået eksamen	31	41	29	28	37	16	22	20	16	18	—	258	276	93		
Gennemførelsespct. ...	..	76	69	52	70	62	71	67	80	62	..	(64)				
Gennemsn. studietid (år)	..	2.2	2.0	2.0	2.2	2.1	2.2	2.2	2.0	(1.9)	..					

DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER. 2. DEL

FORSIKRING

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang										Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.		
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58			1958/59	I alt
1949/50. I alt tilmeldt	1	5										6		
Bestået eksamen	1	—										1	1	100
Udg. u. eksamen ...	—	2										2		
1950/51. I alt tilmeldt	—	3	6									9		
Bestået eksamen	—	3	—									3	3	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	2									2		
1951/52. I alt tilmeldt	—	—	4	9								13		
Bestået eksamen	—	—	4	—								4	4	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	1								1		
1952/53. I alt tilmeldt	—	—	—	8	4							12		
Bestået eksamen	—	—	—	6	—							6	7	86
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—							—		
1953/54. I alt tilmeldt	—	—	—	2	4	6						12		
Bestået eksamen	—	—	—	2	3	—						5	6	83
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—						—		
1954/55. I alt tilmeldt	—	—	—	—	1	6	7					14		
Bestået eksamen	—	—	—	—	1	4	—					5	5	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	2	—					2		
1955/56. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	7	12				19		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	6	—				6	6	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	1	1				2		
1956/57. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	11	6			17		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	10	—			10	11	91
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—		
1957/58. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	1	6	7		14		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—		5	6	83
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—		
1958/59. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	2	7	11	20		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	—	8	9	89
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	..		
1949/50 - 1958/59:														
I alt tilmeldt.....	1	5	6	9	4	6	7	12	6	7	11	74		
Bestået eksamen	1	3	4	8	4	4	6	11	6	6	—	53	58	91
Gennemførelsespct. ...	..	60	67	89	100	67	86	92	100	86	..	(72)		
Gennemsn. studietid (år)		2.0	2.0	2.3	2.3	2.0	2.0	2.1	2.3	(2.0)				

DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER. 2. DEL

BANKVÆSEN

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59			
1949/50. I alt tilmeldt	4	4										8		
Bestået eksamen	4	—										4	4	100
Udg. u. eksamen ...	—	—										—		
1950/51. I alt tilmeldt	—	4	6									10		
Bestået eksamen	—	4	—									4	4	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—									—		
1951/52. I alt tilmeldt	—	—	6	5								11		
Bestået eksamen	—	—	6	—								6	6	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—								—		
1952/53. I alt tilmeldt	—	—	—	5	12							17		
Bestået eksamen	—	—	—	5	—							5	5	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—							—		
1953/54. I alt tilmeldt	—	—	—	—	12	6						18		
Bestået eksamen	—	—	—	—	9	—						9	11	82
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	1						1		
1954/55. I alt tilmeldt	—	—	—	—	3	5	2					10		
Bestået eksamen	—	—	—	—	2	5	1					8	8	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—					—		
1955/56. I alt tilmeldt	—	—	—	—	1	—	1	10				12		
Bestået eksamen	—	—	—	—	1	—	1	—				2	2	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—				—		
1956/57. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	10	10			20		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	10	—			10	10	100
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—			—		
1957/58. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	10	12		22		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1		8	11	73
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—		
1958/59. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	3	11	18	32		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	—	3	9	—	12	14	86
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	17	..		
1949/50 - 1958/59:														
I alt tilmeldt.....	4	4	6	5	12	6	2	10	10	12	18	89		
Bestået eksamen	4	4	6	5	12	5	2	10	10	10	—	68	75	91
Gennemførelsespct. ...	..	100	100	100	100	83	100	100	100	(83)	..	(76)		
Gennemsn. studietid (år)	..	2.0	2.0	2.0	2.3	2.0	1.5	2.0	2.3	1.9				

3) REVISIONSSTUDIET

Foruden de nævnte studier, til hvilken højskolen har eksamensret, drives der også undervisning i revisionsteknik til revisoreksamens teoretiske del og i visse fag til revisoreksamens praktiske del. Det bemærkes herved, at diplomprøven i regnskabsvæsen sammen med prøven i revisionsteknik udgør den samlede teoretiske del af revisoreksamen. De nævnte prøver aflægges for den af handelsministeriet nedsatte revisoreksamenskommission.

I 10-årsperiodens løb er prøven i revisionsteknik aflagt af i alt 248 studerende, udgået fra Handelshøjskolen, medens 193 studerende, der i forvejen havde bestået diplomprøven i regnskabsvæsen, har bestået revisoreksamens praktiske del.

B. SPROGSTUDIERNE

1) DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

Som det fremgår af tabellen, er tilgangen til dette studium – der er tilrettelagt som et 2-årigt dagstudium – blevet meget stærkt forøget i løbet af den undersøgte 10-års periode. Der er på det nærmeste tale om en fordobling, idet antallet af nytilmeldinger er steget fra 84 i 1949 til 161 i 1958. Året før var antallet endog oppe på 166, og det kan tilføjes, at der i 1959 indmeldte sig 175 nye tresproglige studerende. Væksten er foregået ret jævnt siden 1952, dog med et særligt stort spring i 1957.

Gennemførelsesprocenten ligger som regel omkring 80, og flertallet af de studerende afslutter studiet i løbet af den normerede 2-årige periode. Af dem, der indstiller sig til eksamen, består i almindelighed over 90 pct. I løbet af 10-året er der i alt dimitteret 823 tresproglige korrespondenter.

2) DE ENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIER

Interessen for disse studier – der er aftenstudier, som efter planen normalt kan gennemføres på 2 år, i enkelte tilfælde dog 3 år – synes i nogen grad at være blevet afsvækket i den betragtede periode. Medens den årlige tilgang i den første del af 10-året androg noget over 300 studerende – i et enkelt år endog over 350 – har der i de senere år som regel meldt sig færre end 300.

Der er dog betydelige forskelle fra sprog til sprog. Tilbagegangen har i første række ramt det ensproglige korrespondentstudium i engelsk, om hvilket det gælder, at antallet af nytilmeldinger er faldet fra 200–230 i de første år af perioden til 160–180 i de sidste år. Trods denne nedgang er det pågældende studium dog stadig langt det største af de ensprog-

lige studier, idet det i almindelighed svarer for op mod 60 pct. af det årlige antal nytilmeldinger – og for en noget lignende andel af dimittendtallet. Nedgangen i antallet af studerende inden for det ensproglige engelskstudium må ses i sammenhæng med fremgangen for det tresproglige studium, på hvilket engelsk er hovedsproget.

For så vidt angår det ensproglige korrespondentstudium i tysk, skete der netop ved 10-års periodens begyndelse en betydelig forøgelse i tilgangen, hvilket antagelig hænger sammen med, at Vesttyskland netop på dette tidspunkt var kommet i gang med at genvinde sin tidligere betydning i det internationale økonomiske samkvem. Siden har den årlige tilgang til tyskstudiet udgjort omkring 50, dog med ikke ubetydelige variationer fra år til år.

Tilgangen til franskstudiet ligger på nogenlunde samme niveau som for tyskstudiets vedkommende. Indtil midten af 1950'erne var tendensen nærmest nedadgående; men i de senere år synes der at kunne spores en fornyet fremgang.

Endelig har der været tale om en betydelig stigning i tilmeldingerne til det ensproglige korrespondentstudium i spansk, hvilket formentlig afspejler den voksende betydning af samhandelen med de latin-amerikanske lande. Der er på det nærmeste sket en tredobling af nytilmeldingerne til dette studium; men til trods herfor er studiet dog stadig det mindste af de fire omtalte ensproglige studier, idet det kun tager ca. 10 pct. af den samlede årlige tilgang. Det bør nævnes, at forudsætningen for optagelse på korrespondentstudiet i spansk i almindelighed er, at vedkommende har bestået begynderprøven i spansk, til hvilken forberedelsen normalt varer 2 år (jvf. nedenfor).

I enkelte år har der været gennemført undervisning til korrespondenteksamen i portugisisk. I 1954 bestod 2 kandidater denne eksamen ud af i alt 5 studerende, som var begyndt 2 år tidligere. I 1958 oprettedes påny et hold til korrespondenteksamen i dette sprog. Ligesom for spansk gælder det, at man for at blive optaget på dette studium normalt må have bestået en begynderprøve, til hvilken man må regne med 2 års forberedelsestid.

For alle de ensproglige korrespondentstudier er gennemførelsesprocenten omkring 40 med visse variationer fra årgang til årgang. Disse er ganske naturligt størst for spanskstudiets vedkommende, idet tilfældigheder må slå stærkest igennem, når det samlede antal, hvoraf procenten beregnes, er relativt lille. Det bemærkes, at den procent, der er udregnet for hele 10-års perioden, må tages med et vist forbehold, idet der på den ene side indgår årgange, som stammer fra før 1949/50, og på den anden side årgange, der endnu ikke har gennemgået den fulde

DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59			
1949/50. I alt tilmeldt	65	84										149		
Bestået eksamen	56	—										56	63	89
Udg. u. eksamen ...	7	13										20		
1950/51. I alt tilmeldt	2	71	73									146		
Bestået eksamen	2	62	—									64	68	94
Udg. u. eksamen ...	—	9	11									20		
1951/52. I alt tilmeldt	—	—	62	81								143		
Bestået eksamen	—	—	56	—								56	60	93
Udg. u. eksamen ...	—	—	6	11								17		
1952/53. I alt tilmeldt	—	—	—	70	83							153		
Bestået eksamen	—	—	—	58	—							58	66	88
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	9	8							17		
1953/54. I alt tilmeldt	—	—	—	3	75	102						180		
Bestået eksamen	—	—	—	1	66	—						67	73	92
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	8	11						19		
1954/55. I alt tilmeldt	—	—	—	2	1	91	119					213		
Bestået eksamen	—	—	—	2	1	82	—					85	89	96
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	6	11					17		
1955/56. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	3	108	122				233		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	1	95	—				96	100	96
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	2	6	9				17		
1956/57. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	7	113	129			249		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	4	104	—			108	117	92
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	1	4	7			12		
1957/58. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	2	5	122	166		295		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	1	5	101	—		107	121	88
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	1	—	15	21		37		
1958/59. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	6	145	161	312		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	—	5	121	—	126	139	91
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22	18	41		
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	143	..		
1949/50 - 1958/59:														
I alt tilmeldt.....	65	84	73	81	83	102	119	122	129	166	161	1185		
Bestået eksamen	58	62	56	61	67	83	100	109	106	121	—	823	896	92
Gennemførelsespct. . .	..	74	77	75	81	81	84	89	82	73	..	(69)		
Gennemsn. studietid (år)	..	2.0	2.0	2.1	2.0	2.0	2.1	2.0	2.0	2.0	..			

DET ENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

ENGELSK

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang										I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.	
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58				1958/59
1949/50. I alt tilmeldt	187	230										417		
Bestået eksamen	79	10										89	117	76
Udg. u. eksamen ...	34	84										118		
1950/51. I alt tilmeldt	74	136	202									412		
Bestået eksamen	21	74	18									113	152	74
Udg. u. eksamen ...	19	35	77									131		
1951/52. I alt tilmeldt	34	27	107	229								397		
Bestået eksamen	8	10	52	14								84	121	69
Udg. u. eksamen ...	11	9	35	80								135		
1952/53. I alt tilmeldt	15	8	20	135	178							356		
Bestået eksamen	2	4	5	63	10							84	131	64
Udg. u. eksamen ...	1	1	7	40	70							119		
1953/54. I alt tilmeldt	12	3	8	32	98	165						318		
Bestået eksamen	1	1	3	13	65	8						91	112	81
Udg. u. eksamen ...	2	—	5	9	16	59						91		
1954/55. I alt tilmeldt	9	2	—	10	17	98	159					295		
Bestået eksamen	1	—	—	1	3	55	8					68	86	79
Udg. u. eksamen ...	1	—	—	3	5	21	54					84		
1955/56. I alt tilmeldt	7	2	—	6	9	22	97	151				294		
Bestået eksamen	—	—	—	3	3	5	58	3				72	99	73
Udg. u. eksamen ...	4	—	—	2	1	7	19	53				86		
1956/57. I alt tilmeldt	3	2	—	1	5	10	20	95	156			292		
Bestået eksamen	—	—	—	1	1	1	9	56	3			71	95	75
Udg. u. eksamen ...	1	—	—	—	—	—	7	16	55			79		
1957/58. I alt tilmeldt	2	2	—	—	4	9	4	23	98	180		322		
Bestået eksamen	—	2	—	—	1	3	—	8	57	9		80	109	73
Udg. u. eksamen ...	1	—	—	—	2	1	1	10	18	55		88		
1958/59. I alt tilmeldt	1	—	—	—	1	5	3	5	23	116	163	317		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	1	—	2	8	53	5	69	117	59
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	3	2	5	24	61	95		
1959/60. I alt tilmeldt	1	—	—	—	1	4	—	1	10	39	97	..		
1949/50 - 1958/59:														
I alt tilmeldt.....	187	230	202	229	178	165	159	151	156	180	163	2000		
Bestået eksamen	112	101	78	95	83	73	75	69	68	62	5	821	1139	72
Gennemførelsespct. ...	..	44	39	41	47	44	47	46	44	(34)	(3)	(41)		
Gennemsn. studietid (år)	..	2.2	1.9	2.1	2.1	2.2	2.0	2.1	2.1	(1.9)	(1.0)			

DET ENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

FRANSK
1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.	
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59			I alt
1949/50. I alt tilmeldt	57	66										123	42	62
Bestået eksamen	19	7										26		
Udg. u. eksamen ...	10	27										37		
1950/51. I alt tilmeldt	28	32	50									110	39	74
Bestået eksamen	6	18	5									29		
Udg. u. eksamen ...	7	6	16									29		
1951/52. I alt tilmeldt	15	8	29	75								127	39	67
Bestået eksamen	3	1	16	6								26		
Udg. u. eksamen ...	5	3	8	35								51		
1952/53. I alt tilmeldt	7	4	5	34	62							112	32	66
Bestået eksamen	—	2	2	12	5							21		
Udg. u. eksamen ...	3	1	2	7	28							41		
1953/54. I alt tilmeldt	4	1	1	15	29	44						94	32	88
Bestået eksamen	1	1	—	6	14	6						28		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	4	5	17						26		
1954/55. I alt tilmeldt	3	—	1	5	10	21	46					86	23	52
Bestået eksamen	1	—	—	2	3	5	1					12		
Udg. u. eksamen ...	1	—	1	1	4	7	19					33		
1955/56. I alt tilmeldt	1	—	—	2	3	9	26	38				79	28	89
Bestået eksamen	—	—	—	—	1	6	14	4				25		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	1	3	6	19				29		
1956/57. I alt tilmeldt	1	—	—	2	1	—	6	15	41			66	18	89
Bestået eksamen	—	—	—	1	—	—	2	6	7			16		
Udg. u. eksamen ...	1	—	—	—	—	—	3	3	17			24		
1957/58. I alt tilmeldt	—	—	—	1	1	—	1	6	17	45		71	22	82
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	1	1	6	10		18		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	2	19		21		
1958/59. I alt tilmeldt	—	—	—	1	1	—	—	5	9	16	51	83	30	77
Bestået eksamen	—	—	—	1	1	—	—	5	4	6	6	23		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	2	5	25	32		
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	20	..		
1949/50 - 1958/59:														
I alt tilmeldt.....	57	66	50	75	62	44	46	38	41	45	51	575	305	73
Bestået eksamen	30	29	23	28	24	17	18	16	17	16	6	224		
Gennemførelsespct. ...	..	44	46	37	39	39	39	42	41	(36)	(12)	(39)		
Gennemsn. studietid (år)	..	2.0	1.9	2.5	2.2	2.0	2.2	2.4	1.8	(1.4)	(1.0)			

DET ENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

TYSK

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59			
1949/50. I alt tilmeldt	14	34										48	10	90
Bestået eksamen	6	3										9		
Udg. u. eksamen ...	—	13										13		
1950/51. I alt tilmeldt	8	18	52									78	19	84
Bestået eksamen	—	8	8									16		
Udg. u. eksamen ...	3	5	26									34		
1951/52. I alt tilmeldt	5	5	18	50								78	24	79
Bestået eksamen	2	4	10	3								19		
Udg. u. eksamen ...	2	—	6	20								28		
1952/53. I alt tilmeldt	1	1	2	27	59							90	30	70
Bestået eksamen	—	—	—	14	7							21		
Udg. u. eksamen ...	—	1	2	10	19							32		
1953/54. I alt tilmeldt	1	—	—	3	33	60						97	28	79
Bestået eksamen	—	—	—	1	16	5						22		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	2	8	22						32		
1954/55. I alt tilmeldt	1	—	—	—	9	33	59					102	38	84
Bestået eksamen	—	—	—	—	6	20	6					32		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	2	13	19					34		
1955/56. I alt tilmeldt	1	—	—	—	1	—	34	51				87	30	77
Bestået eksamen	—	—	—	—	1	—	16	6				23		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	7	18				25		
1956/57. I alt tilmeldt	1	—	—	—	—	—	11	27	37			76	33	79
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	5	17	4			26		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	3	7	15			25		
1957/58. I alt tilmeldt	1	—	—	—	—	—	3	3	18	54		79	22	82
Bestået eksamen	1	—	—	—	—	—	1	1	11	4		18		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	1	1	3	16		21		
1958/59. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	1	1	4	34	51	91	30	73
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18	2	22		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	1	1	1	9	24	36		
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	25	..		
1949/50 - 1958/59:														
I alt tilmeldt.....	14	34	52	50	59	60	59	51	37	54	51	521	264	79
Bestået eksamen	9	15	18	18	30	25	28	24	17	22	2	208		
Gennemførelsespct. . .	..	44	35	36	51	42	47	47	46	(41)	(4)	(40)		
Gennemsn. studietid (år)	..	2.1	1.6	1.9	2.0	1.8	2.0	1.8	1.9	(1.8)	(1.0)			

DET ENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

SPANSK

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.		
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59					
1949/50. I alt tilmeldt	29	12										41				
Bestået eksamen	8	1										9	10	90		
Udg. u. eksamen ...	2	2										4				
1950/51. I alt tilmeldt	19	9	10									38				
Bestået eksamen	10	4	—									14	16	88		
Udg. u. eksamen ...	2	3	8									13				
1951/52. I alt tilmeldt	7	2	2	12								23				
Bestået eksamen	2	1	1	—								4	6	67		
Udg. u. eksamen ...	4	—	—	7								11				
1952/53. I alt tilmeldt	1	1	1	5	17							25				
Bestået eksamen	—	1	—	2	—							3	4	75		
Udg. u. eksamen ...	1	—	—	3	8							12				
1953/54. I alt tilmeldt	—	—	1	—	9	26						36				
Bestået eksamen	—	—	—	—	5	3						8	8	100		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	3	8						11				
1954/55. I alt tilmeldt	—	—	1	—	1	15	24					41				
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	5	2					7	7	100		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	1	5	6					12				
1955/56. I alt tilmeldt	—	—	1	—	—	5	16	28				50				
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	1	9	3				13	14	93		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	1	4	13				18				
1956/57. I alt tilmeldt	—	—	1	—	—	3	3	12	39			58				
Bestået eksamen	—	—	1	—	—	1	1	3	2			8	12	67		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	1	6	15			22				
1957/58. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	2	1	3	22	35		63				
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	1	—	—	9	1		11	20	55		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	1	1	7	12		21				
1958/59. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	1	—	2	6	22	33	64				
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	1	—	—	2	14	1	18	25	72		
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	17	25				
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	15	..				
1949/50 - 1958/59:																
I alt tilmeldt.	29	12	10	12	17	26	24	28	39	35	33	265				
Bestået eksamen	20	7	2	2	5	12	12	6	13	15	1	95	122	78		
Gennemførelsespct. ...	..	58	20	17	29	46	50	21	33	(43)	(3)	36				
Gennemsn. studietid (år)	..	2.3	4.5	2.0	2.0	2.6	1.9	1.5	2.0	(1.9)	(1.0)					

studietid. Stort set skulle disse to forhold dog nogenlunde opveje hinanden.

Af dem, der indstiller sig til eksamen, består gennemgående 70–80 procent. Også her forekommer der dog variationer fra år til år, og ligesom for gennemførelsesprocentens vedkommende er disse størst, for så vidt angår spansk.

Den faktiske studietid varierer mellem 1 og 3 eller flere år, idet der på den ene side er studerende med særlige forudsætninger, som kan gennemføre studiet på kortere tid end den normale, medens andre må bruge længere tid. Det store flertal bruger dog 2 år, og den gennemsnitlige studietid ligger da også tæt ved 2 år.

3) FORBEREDELSEN TIL BEGYNDERPRØVERNE I SPANSK OG PORTUGISISK

Ligesom tilfældet har været med hensyn til den ensproglige korrespondentprøve i spansk, gælder det også for begynderprøven i dette sprog, at interessen har været stærkt stigende i løbet af den betragtede periode, idet den årlige tilgang er vokset fra mindre end 50 ved 10-årets begyndelse til omkring 100 i de sidste år. Der foregår imidlertid et stærkt frafald allerede i det første af de 2 år, forberedelsen normalt varer, og kun omkring 20 pct. af samtlige studerende gennemfører. Flertallet af dem, der består begynderprøven, fortsætter på korrespondentstudiet, som dog også søges af andre, udefra kommende.

Forberedelsen til den tilsvarende prøve i portugisisk har i 10-året været søgt af i alt 59 studerende, af hvilke 13 har bestået prøven.

4) FORBEREDELSEN TIL TRANSLATØREKSAMEN

Medens de foran nævnte studier er højskolens egne i den forstand, at eksamensretten ligger hos højskolen selv, gælder dette ikke med hensyn til translatørstudierne, der afsluttes med en eksamen, som aflægges for en under handelsministeriet hørende eksamenskommission.

I løbet af årene 1949/50–1958/59 er translatøreksamen blevet bestået af nedennævnte antal kandidater, indstillet af Handelshøjskolen:

i engelsk	18
i fransk	4
i spansk	6
i tysk	7

Translatørstudierne følges dog af et betydeligt større antal studerende, der ikke har til hensigt at indstille sig til eksamen, men blot ønsker at uddybe deres sprogkundskaber på det merkantile og beslægtede områder i større omfang, end det er muligt på korrespondentstudierne.

FORBEREDELSEN TIL SPANSKPRØVEN

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang											I alt	Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.	
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59				
1949/50. I alt tilmeldt	28	45											73		
Bestået eksamen	7	2											9	10	90
Udg. u. eksamen ...	8	25											33		
1950/51. I alt tilmeldt	13	18	71										102		
Bestået eksamen	—	5	2										7	7	100
Udg. u. eksamen ...	3	10	56										69		
1951/52. I alt tilmeldt	10	3	13	66									92		
Bestået eksamen	1	2	8	1									12	13	92
Udg. u. eksamen ...	3	1	5	44									53		
1952/53. I alt tilmeldt	6	—	—	21	81								108		
Bestået eksamen	3	—	—	8	4								15	15	100
Udg. u. eksamen ...	1	—	—	8	46								55		
1953/54. I alt tilmeldt	2	—	—	5	31	86							124		
Bestået eksamen	—	—	—	1	18	6							25	28	89
Udg. u. eksamen ...	2	—	—	1	9	59							71		
1954/55. I alt tilmeldt	—	—	—	3	4	21	81						109		
Bestået eksamen	—	—	—	1	2	12	3						18	19	95
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	2	1	5	48						56		
1955/56. I alt tilmeldt	—	—	—	—	1	4	30	82					117		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	11	4					15	17	88
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	1	12	54					67		
1956/57. I alt tilmeldt	—	—	—	—	1	3	7	24	91				126		
Bestået eksamen	—	—	—	—	1	—	—	13	10				24	28	86
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	3	5	8	55				71		
1957/58. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	2	3	26	115			146		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	1	1	10	7			19	25	76
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	12	71			83		
1958/59. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	1	2	4	37	96		140		
Bestået eksamen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	2		20	22	91
Udg. u. eksamen ...	—	—	—	—	—	—	1	2	2	11	66		82		
1959/60. I alt tilmeldt	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8	28		..		
1949/50 - 1958/59:															
I alt tilmeldt.....	28	45	71	66	81	86	81	82	91	115	96	842			
Bestået eksamen	11	9	10	11	25	18	15	18	20	25	2	164	184		89
Gennemførelsespct. ...	..	20	14	17	31	21	19	22	22	(22)	(2)	19			
Gennemsn. studietid (år)	..	2.0	1.8	2.2	2.0	1.7	1.9	1.8	1.5	(1.7)	(1.0)				

FORBEREDELSEN TIL PRØVEN I PORTUGISISK

1949/50 - 1958/59

	Studerende tilmeldt studiet første gang										Indstil. til eksamen	Beståelses- pct.		
	1948/49 og tidl.	1949/50	1950/51	1951/52	1952/53	1953/54	1954/55	1955/56	1956/57	1957/58			1958/59	I alt
1949/50. I alt tilmeldt												14		
Bestået eksamen												—	—	..
Udg. u. eksamen . . .												3		
1950/51. I alt tilmeldt			14									11		
Bestået eksamen			—									3		
Udg. u. eksamen . . .			3									7	4	75
1951/52. I alt tilmeldt			11									3		
Bestået eksamen			—									7		
Udg. u. eksamen . . .			7									—		
1952/53. I alt tilmeldt			1		6							7		
Bestået eksamen			—		—							—		..
Udg. u. eksamen . . .			—		4							4		
1953/54. I alt tilmeldt			1		2	2						5		
Bestået eksamen			1		1	1						3	4	75
Udg. u. eksamen . . .			—		1	—						1		
1954/55. I alt tilmeldt			—		—	1	11					12		
Bestået eksamen			—		—	—	3					3	3	100
Udg. u. eksamen . . .			—		—	—	4					4		
1955/56. I alt tilmeldt			—		—	1	4	7				12		
Bestået eksamen			—		—	—	—	1				1	2	50
Udg. u. eksamen . . .			—		—	1	3	5				9		
1956/57. I alt tilmeldt			—		—	—	1	1	10			12		
Bestået eksamen			—		—	—	—	—	—			—		..
Udg. u. eksamen . . .			—		—	—	—	—	9			9		
1957/58. I alt tilmeldt			—		—	—	1	1	1	8		11		
Bestået eksamen			—		—	—	—	—	—	—		—		..
Udg. u. eksamen . . .			—		—	—	1	—	—	6		7		
1958/59. I alt tilmeldt			—		—	—	—	1	1	2	1	5		
Bestået eksamen			—		—	—	—	—	1	1	1	3	3	100
Udg. u. eksamen . . .			—		—	—	—	1	—	1	—	2		
1959/60. I alt tilmeldt			—		—	—	—	—	—	—	—	..		
1949/50 - 1958/59:														
I alt tilmeldt			14		6	2	11	7	10	8	1	59		
Bestået eksamen			4		1	1	3	1	1	1	1	13	16	81
Gennemførelsespct. . .			29		17	50	27	14	10	13	100	22		
Gennemsn. studietid (år)			2.5		2.0	1.0	1.0	1.0	3.0	2.0	1.0	1.8		

DIMITTENDER I 1959

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske eksamen:

(Dagstudium).		Kemner, Arne.....	g+
<i>Sygeeksamen</i>		Kristensen, Egil Arne.....	mg
(oktober/november):		Larsen, Erik Aage Rabild.....	mg
Sandvej-Thomsen, Erwin.....	g+	Laursen, Peter Hofman.....	g+
<i>Ordinær Eksamen</i>		Nielsen, Eric Niels.....	mg÷
(maj/juni):		Regel, Palle.....	mg÷
Andersen, Arve Heibert.....	mg÷	Romsaas, Tor.....	g+
Bak, Dag.....	g+	Røiri, Knut.....	g+
Bruun, Julius Frederik.....	mg÷	Raa, Torolf.....	mg÷
Dahl, Hans Bjarne.....	mg	Schmidt, Gustav.....	mg
Eide, Kjell Arnfinn.....	mg÷	Simonsen, Helge Arnt.....	mg
Eide, Sigurd.....	mg÷	Skindlo, Erik.....	g+
Grundt, Svein.....	mg÷	Tarp, Flemming.....	g+
Hagen, Arne Henrik.....	mg÷	(Aftenstudium).	
Hansen, Knud Aage John.....	mg÷	Bisgaard, André Christian.....	mg÷
Haslerud, Arvid Jan.....	mg÷	Bruun, Finn Møller.....	mg÷
Heise, Ole Bjerring.....	mg÷	Christensen, Scott.....	mg÷
Henningsen, Harald Christian.....	g+	Hansen, Erik Holzkämper.....	g+
Hollesen, Erik.....	mg÷	Olfert, Johan Frantz David.....	mg÷
Holtskog, Ragnar Magne.....	g+	Parlo, Flemming.....	mg÷
Jensen, Jørgen Mølvang.....	mg	Pedersen, Kai Frenk.....	mg÷
Karlsen, Svend Børge.....	mg	Petersen, Ole Kaj.....	g+
		Rendtorff, Per.....	mg÷

Følgende bestod diplomprøven:

<i>Bankvæsen:</i>		<i>Regnskabsvæsen:</i>	
Bech, Curt Jensen.....	mg÷	Andersen, Palle.....	g+
Dencker, John.....	mg	Bender, Christian Steen Larsen.....	g+
Halby-Jensen, Jørgen.....	mg÷	Berentsen, Finn.....	mg
Kjergaard, Jørgen.....	g+	Bjerregård, Arne.....	g+
Larsen, Niels Erik.....	g+	Bodin, Frits Martin.....	g+
Lund, Jens Christian Hansen.....	mg÷	Christensen, Bruno Hartmann.....	g+
Lysheim, Finn.....	mg÷	Christensen, Erik Harplod.....	g+
Læbo, Børge.....	mg	Christensen, Hjalmar Henning.....	g+
Petersen, Erik.....	mg	Christiansen, Christian Jørgen.....	mg÷
Rosenberg, Karl Ib.....	mg+	Frederiksen, Erik.....	g+
Slumstrup, Jacob.....	g+	Friis, Carl Mogens.....	mg÷
Sørensen, Olaf.....	mg÷	Gabe, Poul.....	mg
<i>Forsikring:</i>		Glæsel, Per Gustaf.....	mg÷
Carlsen, Svend Arthur Kleist.....	mg	Groth, Henry Asbjørn.....	g+
Hansen, Karl Kjeld.....	mg÷	Hansen, Alfred.....	mg÷
Hansen, Leif Holmgaard.....	mg÷	Hansen, Sven-Erik.....	g+
Hay-Schmidt, Frank Jørgen.....	mg÷	Hansen-Schwartz, Erik.....	mg
Iversen, Børge.....	g+	Holgersen, Peter.....	g+
Petersen, Berndt.....	g+	Hylledig, Mogens.....	mg
Rasmussen, Vagn Aage.....	g+	Ibsen, Hans.....	mg÷
Vestergaard, Kaj Leo.....	mg÷	Jensen, Bent Juul.....	g+
		Larsen, Axel Rolf.....	mg÷

Laursen, Johs. Anker	g+	Holtug, Benth	mg÷
Leufstedt, Otto	mg÷	Johnsen, Arne Hans	mg
Lindstrøm, Vagn	g+	Nørregaard, Jon	g+
Lund, Carsten	mg÷	Ottesen, Otto	mg
Løhr, Henning	mg÷	Pedersen, Erik Mark	mg÷
Madsen, Ole Wennemoes	g+	Petersen, Poul	mg÷
Michaelsen, Jørgen	g+	Pedersen, Verner	mg÷
Nielsen, Erik Henri	g+	Rønsdal, Hugo Simon	mg
Nielsen, Jørgen Bagenkop	g+	Schou-Nielsen, Jørgen Peter	g+
Nielsen, Poul Bonding	g+	Strøe, Ole	g+
Olsen, Henning Ole	g+	Thorbjørn, Einar	mg÷
Osborg, Per	g+	Westermann, Hans Theis	mg÷
Petersen, Aage	mg÷	Øhrstrøm, Anton	g+
Petersen, Kenneth	g+		
Rasmussen, Niels Marius	g+	<i>Udenrigshandel:</i>	
Sitje, Olav	g+	Berrig, Poul	g+
Skriver, Frede	g+	Christensen, Erik	g+
Thomsen, Karl Erik	mg÷	Dahlin, Ole Arne	g+
<i>Salgsorganisation og reklame:</i>		Eriksen, Christian Johs. Bro	mg
Albertsen, Bent	mg÷	Goddik, Gunnar	g+
Bjørnstad, Leif Bernhard	mg÷	Hansen, Otto	mg÷
Carlsen, Mogens	mg÷	Jakielski, Erik Gunner	g+
Carlsen, Urve Peter Frederich	mg÷	Jørgensen, Ove Asboe	mg÷
Dresling, Stig Peter	g+	Kjeldsen, Børge Dyrborg	mg
Frederiksen, Poul Bryder	mg÷	Leopold, Bent Søren	g+
Friis, Ole	mg÷	Nielsen, Bent Frank	mg÷
Gjedsted, Bent	g+	Petersen, Børge Grøn	mg÷
Gleie, Knud	mg	Petersen, Herluf Jørgen	g+
Grude, Per Jan	mg÷	Simonsen, Kaj Simon	g+
Gullerud, Sigurd Edvard	mg÷	Skov, Christian	g+
Halvorsen, Jan Oscar	mg÷	Sørensen, Vagn Tolstrup	g+
Hanager, Niels Henning	g+	Thorup, Niels Peter	mg÷
Hedegaard, Svend Aage	mg÷	Vestergaard, Harald Valdemar	mg

Nedennævnte dimittender fra HA-aftenstudiet, der tidligere har bestået diplomprøven, har opnået ret til at anvende titlen cand. merc.:

Christensen, Scott

Olfert, Johan Frantz David

Nedennævnte dimittender fra diplom-studierne, der tidligere har bestået den erhvervsøkonomiske eksamen, har opnået ret til at anvende titlen cand. merc.:

Frederiksen, Erik
 Friis, Carl Mogens
 Friis, Ole
 Gleie, Knud
 Glæsel, Per Gustaf
 Grunth, Per Jan
 Hanager, Niels Henning
 Holtug, Benth

Madsen, Ole Vennemoes
 Nielsen, Jørgen Bagenkop
 Osborg, Per
 Ottesen, Otto
 Petersen, Kenneth
 Rønsdal, Hugo Simon
 Sitje, Olav

Den handelsvidenskabelige licentiatgrad blev tildelt:

Worre, Zakken

Følgende bestod den tresproglige korrespondenteksamen:

Alving, Kirsten	mg +	Hertz, Bente	mg ÷
Andersen, Bente Steen	g +	Hirsch, Helga	g +
Andersen, Birgitte Munch	ug ÷	Holm, Sonja Irene	mg
Andersen, Birte	mg	Holsøe, Anne Lise Wigelsen	mg ÷
Andersen, Lis Bente	mg ÷	Islef, Karen	mg ÷
Andresen, Ingeborg Annelise	mg ÷	Jensen, Aase Hjertholm	g +
Bartholdy, Birgitte	mg	Jensen, Aase Lyngby	ug ÷
Boesgaard, Anne	mg	Jensen, Anne Mette Schultz	g +
Bruun, Inge	mg ÷	Jensen, Birgit Esben	mg +
Buch-Larsen, Gerda	g +	Jensen, Karen	mg
Buhmann, Anne	mg ÷	Jespersen, Jette	mg +
Byskov, Marianne	mg +	Johansen, Birgit Balle	mg ÷
Christensen, Eva	mg +	Johansen, Knud Verner	mg +
Christensen, Hanne Boye	ug ÷	Jørgensen, Alice Bolt	mg ÷
Christensen, Inger	mg	Kielland-Brandt, Kirsten	mg +
Christensen, Kirsten	mg	Klingenberg-Jensen, Minna Birthe	mg ÷
Christiansen, Inge	mg ÷	Knudsen, Hanne Hoe	mg
Damgaard, Tove Edel	g +	Koefoed-Nielsen, Inge	g +
Damgaard, Ulla	mg	Kragh, Lene	mg ÷
Dige, Mette	mg ÷	Kromann, Inge	mg ÷
Eikrem, Randi	g +	Langkilde, Hanne	mg
Erichsen, Mette	mg	Larsen, Anny Nyegaard	mg ÷
Eskildsen, Sonja Dons	mg +	Larsen, Hanne Vang	mg ÷
Fabricius, Kirsten Margrethe	mg	Larsen, Inger Margrethe	mg
Falck-Rasmussen, Ulla	mg +	Larsen, Inger Römmelmeyer	mg
Fallesen, Bodil Vinding	mg	Legarth, Jette	mg +
Fjerring, Kirsten	mg	Lorenzen, Lis	g +
Friis, Karen	mg ÷	Madsen, Jytte	g +
Gaarde, Karen	mg	Madsen, Marie-Louise	ug ÷
Galle, Eva	mg ÷	Majew, Hanne	mg
Gundstrup, Elise Pedersen	mg	Marcus-Møller, Barbara	mg
Hagemann, Malene	mg	Marcussen, Frieda Dorthea	mg ÷
Hagen, Jette	mg	Mogensen, Birte	mg
Halskov, Therese	mg	Mærsk-Møller, Kirsten Aase	mg +
Hancke, Birgitte	g +	Møller, Randi	mg +
Hansen, Bente	mg +	Nielsen, Annemarie Tybjerg	mg
Hansen, Birgit Grindsted	mg	Nielsen, Anne-Mette	mg
Hansen, Birgit Meldahl	mg +	Nielsen, Jytte Rohde	mg +
Hansen, Else Eiberg	mg ÷	Nielsen, Ketty	mg ÷
Hansen, Grethe Lundager	g +	Nielsen, Lis	mg
Hansen, Gudrun	mg +	Nielsen, Ruth Højbjerg	mg +
Hansen, Gunver	mg +	Nissen, Vibeke	mg
Hansen, Sonja Elli	mg	Nordlien, Lis Vibeke	mg ÷
Harrasser, Bente Elena	mg	Nymann, Birte	mg ÷
Hebel, Helle Benedicte	mg ÷	Nyvang, Lene	mg ÷
Hedegaard, Karen Margrethe	mg ÷	Olsen, Elisabeth	g +
Henriksen, Annette	mg ÷	Olufsen, Birgitte Skak	mg

Pabst, Vicki	mg ÷	Scheuer, Elsebet	mg
Pedersen, Birthe Bisgaard	mg ÷	Schiöttz, Lise Lotte	mg
Pedersen, Elin Yding	g +	Schiønnig, Anne Marie	mg
Pedersen, Elisabeth Nødskov	mg	Schmidt, Jessie Helen Mehder	mg +
Pedersen, Inge-Lise	mg	Schiøler, Inger Susanne	mg +
Petersen, Birgitta	mg	Smitt, Anja Wagner	mg ÷
Petersen, Britta Hallgren Lillemor ..	mg ÷	Stamm, Inga Tejlmand	mg ÷
Petersen, Hanne Selmer	mg ÷	Svanen, Britta	mg ÷
Petersen, Tove Breinholt	mg	Stolt, Winnie Ruth	mg ÷
Poulsen, Marie-Louise Heine	mg +	Sørensen, Inge Kornerup	mg
Rappeport, Ruth	mg +	Sørensen, Ingrid Annalise	mg ÷
Rasmussen, Annette Alex	mg ÷	Tom-Petersen, Anna Bertha	mg
Riis-Hansen, Carla Marie	mg ÷	Tang, Else	mg
Ringsted, Margaret Jo	g +	Treschow, Clara	g +
Ryge-Petersen, Birgitte	mg ÷	Uldal, Bodil	mg ÷
Røner, Ingelise	mg ÷	Øelund, Lotte	mg ÷

Følgende bestod den eensproglige korrespondenteksamen:

Engelsk:

Alano, Synnøve	mg +	Jørgensen, Vicki Merete	ug ÷
Andersen, Bente Marie	mg	Kirkeby, Lis	mg
Bentzen, Helle	mg	Kjeldsen, Rita	mg
Birch, Henning	mg ÷	Knudsen, Inge Hedvig	mg
Birkholm, Jytte Marie	mg ÷	Larsen, Birgit Høegh	mg +
Bruus, Aage Vilhelm	mg	Limberg, Birgit	mg
Brødsgaard, Kirsten Annie	mg +	Lundgaard, Rigmor	mg ÷
Buxbom, Poul	mg ÷	Madsen, Flemming Christian Winkel	mg ÷
Carstensen, Hanne	ug ÷	Mogensen, Tove Fogh	mg
Christensen, Inge Wiid	mg ÷	Mortensen, Mona	mg ÷
Donde, Leif	mg +	Møller, Birgit	mg ÷
Ellefsen, John	mg +	Møller, Poul Erik	mg ÷
Eriksen, Jørn	mg +	Nielsen, Annelise Dahl	mg
Faurholt, Kirsten	mg ÷	Nielsen, Anni Astrid	mg ÷
Fehmerling, Bent Hugo	mg ÷	Nielsen, Kurt	mg
Fink, Jørn Ankjær	mg	Pedersen, Kirsten Rita	mg
Franke, Kirsten	mg ÷	Pedersen, Tove	mg
Grove, Miriam	mg	Persson, Ole Scheel	mg
Hansen, Rita Marie	ug ÷	Petersen, Bent Ritz	ug ÷
Hermansen, Solveig	mg	Rasmussen, Anna Lisa Holmer	mg ÷
Hjermind, Hanne	mg ÷	Rasmussen, Inge	mg ÷
Hjælmskov, Allan Rødseth	mg ÷	Rasmussen, Inger	mg ÷
Holfelt, Inge-Lise	mg +	Reymann, Hanne	mg
Holm, Elvy Flodman	mg	Sauer, Ellen	mg ÷
Hvillum, Birthe	mg ÷	Schou, Hanne	mg ÷
Højsgaard, Peter	mg ÷	Schou, Henning Christensen	mg ÷
Jacobsen, Else Kirsten	mg	Starsø, Harry Helmer	mg ÷
Jensen, Aksel Steffen	mg ÷	Svanberg, Leif Willy	mg +
Jensen, Grethe Lise	mg ÷	Svensson, Leif	mg ÷
Jensen, Margit Ivers	mg ÷	Søndergaard, Per Just	mg
Jensen, Ruth Seneca	mg	Sørensen, Birgit Byrge	mg ÷
Jessen, Inge	mg ÷	Thomsen, Birger Suhr	mg ÷
Johnsen, Ib	mg	Thorsen, Elmer Henning	mg ÷
Jørgensen, Kirsten Birgit	mg +	Thranegaard, Erik Kaac	mg
		Windslow, Grethe	mg ÷

Fransk:

Andersen, Annelise Spanger.....	mg÷
Andersen, Jytte Rygaard.....	mg÷
von Benzou, Birgit Gamel.....	mg
Christensen, Ida Emborg.....	mg+
Christensen, Ilse Elisabeth.....	mg
Christiansen, John Overgaard.....	mg
Dessau, Ivan.....	mg
Enné, Gunnar.....	ug÷
Eriksen, Mimi Dorthe.....	mg÷
Hansen, Niels Egon.....	mg÷
Jørgensen, Bente Hanne.....	ug÷
Krandrup, Mette.....	mg
Larsson, Birgit.....	mg+
Larsen, Knud Børge.....	mg
Lawaetz, Kirsten Elisabeth Benedicte	mg÷
Mortensen, Else.....	mg÷
Møller, Beth Ingemann.....	mg÷
Nielsen, Inge Kjærsgaard.....	mg÷
Poulsen, Ulla.....	mg÷
Schjøtz-Christensen, Trude.....	mg
Shinkfield, Ulla.....	mg÷
Sørensen, Henning.....	mg÷
Ølholm, Ilse Agnete.....	mg÷

Spansk:

Christensen, Jytte.....	mg÷
Godvin, Inger Margrethe.....	mg÷
Grundt, Per Lykke.....	mg÷
Hansen, Mogens Poul.....	mg
Jensen, Jørgen.....	mg+
Jensen, Ole Aksel.....	mg÷
Kielland-Brandt, Kirsten Agnete ...	mg
Kruse, Ib.....	mg+

Langetved, Kaj Jes Andersen.....	mg
Markwardt, Folke.....	mg÷
Mørk, Anne Del Carmen Tuero ...	mg÷
Nielsen, Margit Munk.....	mg
Pedersen, Henning.....	mg+
Petersen, Olga Märtha.....	ug÷
Rasmussen, Jørgen Hein.....	mg÷
Restorff-Ipsen, Ib.....	mg
Sønderlund, Finn.....	mg÷
Thomsen, Ingrid Nørgaard.....	mg

Tysk:

Andersen, Hans Helmer.....	mg÷
Anslev, Kirsten.....	mg
Bengtsson, Alfrida Martha.....	mg÷
Bichel, Ernst Otto.....	mg
Frederiksen, Bent Møller.....	mg÷
Hammervig, Astrid Elisabeth.....	mg÷
Hansen, Grethe Ketty.....	mg
Iversen, Birgit.....	mg+
Karsten, Bertel William.....	mg
Levisen, Kirsten Marie.....	mg
Lorentzen, Grete Krogh.....	mg
Madsen, Ejvind Juhl.....	mg÷
Michelsen, Olieva Katrina Øster ...	mg
Mouritzen, Knud Werner.....	mg÷
Nielsen, Elly Glad.....	mg÷
Nielsen, Hanne Schmidt.....	mg
Nissen, Gerhard.....	mg÷
Nyvold, Erik.....	mg÷
Petersen, Tove.....	mg
Rheinländer, Kate Nyboe.....	mg÷
Stokkebæk, Gudrun.....	mg
Trillingsgaard, Minna.....	mg

Følgende bestod spanskprøven:

Andersen, Gerda.....	g+	Kvaale, Birgit.....	mg+
Christensen, Jørn.....	mg÷	Mikkelsen, Inger Svane.....	mg
Duholm, Krista Helene.....	g+	Olsen, Ruth.....	mg+
Hansen, Else.....	mg+	Petersen, Viggo.....	mg+
Helslev, Ingrid.....	ug÷	Rye, Grete.....	mg÷
Jacobsen, Bent Iwan Gotschalk ...	mg÷	Richardt, Bent Teddy.....	mg÷
Jensen, Børge.....	mg	Schytt, Eva Lykke.....	mg+
Johansen, Tom William.....	mg÷	Sørensen, Bent Aage Bertram.....	mg
Kinch, Hans Georg.....	mg	Sørensen, Benthe.....	mg
Kjerulff, Bent.....	mg	Thorbjørnsen, Ole.....	mg+

Følgende bestod prøven i portugisisk:

Eventd, Dorte Anette.....	ug÷	Maretti, Børge.....	g+
Jensen, Palle Iwardt.....	mg		

Eksaminer afholdt af handelsministeriet:

Revisoreksamen:

Ved den teoretiske del af revisoreksamen (afholdt i foråret 1959) bestod følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen, prøven i revisionsteknik:

Børge Andersen	Hans Boris Nordmann
Harry Müller Bedsted	Eli Frode Nørgaard
Sven Blendstrup	Bent Kok Olsen
Børge Beierholm Christensen	Bent Thuroe Petersen
Kaj Riisgaard Davidsen Robert Hansen	Kaj Jørgen Hans Pedersen
Willy Bent Hansen	Erik Preben Rasmussen
Preben Jacobsen	Gunner Tarding Rasmussen
Svend Åge Jakobsen	Sigurd Schow
Henning Bernhard Jensen	Hermann Louis Seidenkranz
Niels Frode Wendelbo Jensen	Peder Ansgar Sjælland
Mervyn Flintegaard Krogh	Gudmund Thomassen Sort
Hubert Henri Martini	Jørgen Sundstein
Gunnar Mathiesen	Wagner Oliver Sørensen
Jørgen Munck	Tage Georg Hamilton Therkildsen
Caj Steen Qvist Nielsen	Gunnar Thorbjørnsen
Erik Bent Nielsen	Christian Tilly
Hugo Bach Nielsen	Niels Brix Voetmann

Den praktiske del af prøven for statsautoriserede revisorer (afholdt i 1958/59) blev bestået af følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen:

Troels Ib Agger-Nielsen	Erik Harry Bernstorff Nielsen
Kaj Andersen	Knud Børge Nielsen
Laurits Krogbæk Andreasen	Svend Aage Julius Nielsen
Svend Aage Bernsen	Tom Jæger Nielsen
Karlo Bruno Billeskov-Nielsen	Kaj Olsen
Jens Otto Birkedahl	Poul Richard Frederik Olsen
Bent Christensen	Egon Thorkild Bruun Pedersen
Anders Klausen Frederiksen	Ole Bjerregaard Pedersen
Vagn Gammelgaard	Richard Hastrup Pedersen
Gustav Egon Hansen	Poul Aksel Persson
Povl Erik Holm	Leo Kurt Rambæk
Tage Jakobsen	Bent Sanders
Jens Helge Jensen	Olaf Lykke Stofgaard
Per Roland Jensen	Henning Sørensen
Knud Erik Skjødt Klerke	Jens Gejl Ullerup
Helge Vilhelm Kruse	Erik Carl Frederik Werge
Axel Thrane Nielsen	

Translatørexamen:

engelsk: Anne Marie Pontoppidan
fransk: ingen

spansk: Niels Henning Pedersen
tysk: ingen

VI. BIBLIOTEKET

OPRETTELSE

Biblioteket er oprettet i 1922.

PERSONALE

Leder: Bibliotekar Knud Larsen.

Bibliotekar: Per Boesen.

Assistent: Verner Asholt og frk. Karen Lehnberg Nielsen.

Sekretær: Fru Lili Broe Olesen.

UDVALGET FOR DET SÆRLIGE REKLAMEBIBLIOTEK

Direktør Svend Holbæk.

Professor Max Kjær-Hansen.

Redaktør Roger Nielsen.

Professor Poul Winding (formand).

BIBLIOTEKETS VIRKSOMHED

Biblioteket har været åbent daglig kl. 10—21 (lørdag kl. 10—18), i juni og august dog kl. 10—18 og i juli kl. 13—15.

Tilvæksten har været 2119 bind, nemlig 982 bøger (deraf 637 i udveksling eller som gave), og 1137 bind periodica. Der er udskilt 181 bind, således at nettotilvæksten er 1938 bind, der fylder 38,4 m. I alt er bibliotekets bogbestand 33.731 bind eller 899 m. — Antallet af løbende periodica er 806 (deraf i abonnement 139, resten i udveksling eller som gave).

Biblioteket har enten på grundlag af højskolens skriftserier eller Erhvervsøkonomisk Tidsskrift eller Det Danske Marked udvekslet skrifter med 68 inden- og udenlandske institutioner.

Foruden lærere og institutternes personale har biblioteket haft 1145 lånere, der fordeler sig således: Det almene erhvervsøkonomiske studium 267, specialstudierne 422 (1. del uden valg af speciale 56, bankvæsen 18, forsikring 5, regnskabsvæsen 173, revision 13, salgsorganisation og reklame 111, udenrigshandel 46), andre studerende 17, udenforstående 439 (heraf 49 danske og 5 udenlandske biblioteker). — Antallet af hjemlån har været 8762, der fordeler sig således: Lærere og institutter 465, studerende 7137, udenforstående 1160 (heraf 271 til danske og 10 til udenlandske biblioteker). Fra udenlandske biblioteker er lånt 10 bind. Til brug på læsesalen er

fra magasinerne fremtaget 12.932 bind, hvortil kommer benyttelsen af de bøger og tidsskrifter, som er anbragt på læsesalen.

Et udvalg af bibliotekets tilvækst af bøger og vigtigere tidsskriftartikler offentliggøres i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, og den udenlandske accession optages i statens accessionskatalog. Denne katalog blev i 1952 ændret således, at den hurtigt skulle kunne give oplysninger om bibliotekernes tilvækst, og de hidtil udsendte dupliserede tilvækstlister blev derfor standset. Efter nogle års forsøg har denne udgivelsesform måttet opgives, og den udkommer nu igen som en årlig publikation. Biblioteket er derfor igen begyndt at udsende dupliserede tilvækstlister, nu under titlen »Økonomisk dokumentation«. Der er hidtil udsendt tre hæfter, som foruden tilvæksten har indeholdt en liste over bibliotekets løbende udenlandske tidsskrifter, fortegnelse over nyere russisk økonomisk litteratur oversat til tysk og fortegnelse over et udvalg af bibliotekets løbende UN-publikationer.

Udvalget for Reklamebiblioteket holdt sit årlige møde den 15. juni. Denne afdeling af biblioteket tæller nu 1566 bind.

Om pressebiblioteket, se nedenfor side 107.

Bibliotekar Boesen har holdt forelæsninger om bibliografi og biblioteksbenyttelse for studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium. Han holdt desuden ved centralbibliotekarernes årsmøde den 9. september en forelæsning »En oversigt over den nyere økonomiske litteratur«.

Bibliotekets annuum har været 20.000 kr., hvortil kommer Handelshøjskolens og Dansk Salgs- og Reklameforbunds årlige tilskud til anskaffelse af salgs- og reklamelitteratur på hver 1000 kr.

Biblioteket har fra Statsbiblioteket i Århus modtaget 88 bind ældre reklamelitteratur. Da Reklamebiblioteket væsentlig indeholder litteratur efter 1927, er det af værdi, at der nu også er eksempler på den ældre reklame.

Foruden tidsskrifter, årsskrifter og ovennævnte gave fra Statsbiblioteket har biblioteket modtaget gaver fra:

Amerikas Forenede Staters Ambassade
Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
Arbejdsmarkedsrådet
Australia and New Zealand Bank,
Ltd. London
Banco di Roma, Rom
Berlingske Forlag
Bikuben
B.P. Oliekompagniet A/S
British European Airways, London
British Productivity Council, London
Committee for Economic Development,
New York

Council of Europe, Strasbourg
A/S Danisco
Danmarks Nationalbank
Danmarks Tekniske Bibliotek
Dansk Arbejdsgiverforening
Dansk Esso A/S
Dansk Salgs- og Reklameforbund
Dansk Teknisk Oplysningstjeneste
Dansk Varedeklarations-Nævn
De Danske Handelsforeningers
Fællesorganisation
Den Danske Nationale Komité under
Det Internationale Handelskammer
Deutsche Bundesbank, Frankfurt a. M.

- Economisch Instituut voor
de Middenstand, 's-Gravenhage
Erik C. Eberlins Reklamebureau
Europäische Gemeinschaft für Kohle
und Stahl
Faxte Kalkbrud A/S, Kbh.
Finansministeriet
Foreign Trade Research Institute,
Beograd
Foreningen af Statsautoriserede
Revisorer
Lektor Sven Frederiksen H.D.
Fællesforeningen for Danmarks
Brugsforeninger, Oplysningsafd.
Grosserer-Societetets Komité,
Konsulenttjenesten
Gyldendalske Boghandel.
Nordisk Forlag A/S
Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv,
Bibliothek, Hamburg
Handelshøjskolen i Århus
Handelsministeriets Produktivitetsudvalg
Holland. The Central Planning Bureau,
Haag
Den hollandske Ambassade
Stiftung „Im Grüene“, Zürich
Indenrigs- og Boligministeriet
Institut for Sosiologi, Oslo Universitet
Institut National de la Statistique et
des Etudes Economiques, Paris
Institut Universitaire d'Etudes
Européennes de Turin
The Institute of Internal Auditors.
Scandinavia Chapter, Kbh.
Den Japanske Ambassade, Kbh.
Konsulent T. Bak Jensen
Den jydsk Handelsstands Centralforening
Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles
Bibliotek
Det Kgl. Bibliotek
Kungl. Biblioteket, Stockholm
Kobenhavns Havn
Landsforeningen Dansk Arbejde
Det Landøkonomiske Driftsbureau
Liberitas, Oslo
Marinens Bibliotek
The Milwaukee Journal
Civilingeniør Leif Monies H.A.
Forretningsfører Mogens Munk
Ejnar Munksgaard's Boghandel A/S
National Bank of Egypt, Cairo
National Planning Association,
New York
- Nationalekonomiska Föreningen,
Stockholm
Nederlandsch Economisch Instituut,
Rotterdam
Nordens Centrala Sparbankföreningens
Delegation
Nordisk Andelsforbund
Nordisk Interimskomite for
Samordning af Transportforskningen
Nordisk Salgs- og Reklameforbund
Det Nordiske Økonomiske Samarbejds-
udvalg. Det Danske Udvalg
Norges Eksportråd, Oslo
Norske Annonserers Forening, Oslo
Norske Avisutgiveres Landsforbund, Oslo
Den Norske Forsikringsforening, Oslo
Organisation for European Economic
Co-operation. European Productivity
Agency, Paris
Professor J. Papadakis, Buenos Aires
Stud. merc. Herluf Petersen
Princeton University, Princeton, N. J.
Privatbanken i Kjøbenhavn
Provinshandelskammeret
The Rand Corporation, Santa Monica,
Calif.
Professor, dr. polit. P. Nørregaard
Rasmussen
Riksdagsbiblioteket, Stockholm
De Samvirkende Danske Landboforeninger
The Science Council of Japan. Division
of Economics and Commerce, Tokyo
Selskabet for Industrial Formgivning
Skandinaviska Banken, Stockholm
Statens Järnvägsstyrelsens Bibliotek,
Stockholm
Statens Rasjonaliseringsdirektorat, Oslo
Statens Trykningskontor
Sunlight Fabrikkerne A/S
Svenska Bankföreningen
Svenska Handelsbanken, Stockholm
Lektor Aage Sørensen
Tjänstemännens Centralorganisation,
Stockholm
Tutein & Koch
Tyskland. Bundesministerium für
gesamtdeutsche Fragen, Bonn
Udenrigsministeriet
Universitetets Socialøkonomiske Institutt,
Oslo
Universitetets Økonomiske Institut
Wezäta, Göteborg
Det Økonomiske Sekretariat

VII. UDGIVERVIRKSOMHEDEN

Følgende skrifter er udgivet i årets løb:

Skriftrække A:

11. Helge Nørgård: Danmarks erhvervsforhold. 1958. 256 s.
12. Bjarke Fog og Arne Rasmussen: Driftsøkonomi I. 1958. 311 s.

Skriftrække F:

25. Ejler Alkjær og Zakken Worre: Konto-ramme for danske dagblade. 1958. 76 s.
26. Max Kjær-Hansen: Reklamebureauet i Danmark. En undersøgelse og vurdering af reklamebureauernes udvikling og placering i dansk erhvervsliv. 1958. 95 s.
27. E. Kjeldgaard: Biografreklamen i Danmark. En undersøgelse af biografreklamens udvikling og en vurdering af dens anvendelighed på det danske marked. 1959. 163 s.
28. Karen Gredal: Moderne forbrugeres motiver og adfærd. 1959. 144 s.

Skriftrække G:

1. Jan Kobbarnagel: Erhvervsretten i grundtræk, 4. udg. 1958. 435 s.
4. Jan Kobbarnagel: Udvalg af domme. Til brug ved undervisning i erhvervsret. 1959. 147 s.
5. Jan Kobbarnagel: Juridisk og merkantil sprogbrug. 1959. 184 s.

Undervisningsmaterialer:

4. P. Nørregaard Rasmussen og Lauge Stetting: Matematik for økonomer I—II. 1959.
5. Opgaver i kommercielt sprog, engelsk. 1958.
6. Erik Johnsen: Kompendium i operationsanalyse. 1958.
7. Opgaver i tysk version. 1958.
8. Opgaver i almindeligt sprog, tysk. 1958.
9. Opgaver i kommercielt sprog, tysk. 1958.
10. Opgaver i forretningspraksis. 1958.

VIII. INSTITUTTER OG LABORATORIER

I tilknytning til højskolen er der oprettet 11 institutter og laboratorier, hvis opgave det er at bistå professorer og andre medarbejdere med løsnin- gen af de opgaver, der påhviler dem, herunder navnlig forskningsopgaver, udarbejdelse af lærebøger og andet studiemateriale, vejledning af de stude- rende og formidling af oplysninger til erhvervslivet og andre interesserede.

Den fornødne bistand ydes ved, at der stilles arbejdslokaler, håndbogs- samlinger o. l. samt sekretærhjælp til rådighed for medarbejderne.

Til hvert institut eller laboratorium er foruden forstander(e) som regel knyttet en eller flere videnskabelige assistenter, der dels har til opgave at bistå forstanderen med dennes forskningsarbejde og øvrige opgaver inden for instituttets rammer, dels og navnlig under forstanderens vejledning at arbejde med selvstændige forskningsopgaver inden for den emnekreds, som er instituttets. Herudover deltager andre af højskolens lærere i en vis ud- strækning i de enkelte institutters arbejde, således at der til hvert institut er knyttet en større eller mindre kreds af medarbejdere, som ved indbyrdes samarbejde og gensidig kritik medvirker til fremme af forskningen inden for det fælles interesseområde.

På en række områder foregår der endvidere et samarbejde mellem insti- tutterne. Således har Presseforskningen modtaget bistand fra Regnskabs- laboratoriet og fra Institutet for Salgsorganisation og Reklame ved løsnin- gen af forskellige driftsøkonomiske spørgsmål såvel som ved tilrettelæggelsen af kursusvirksomheden, og Det økonomiske Forskningsinstitut og Regn- skabslaboratoriet samarbejder om detailhandelens regnskabsundersøgelser.

Institutternes virksomhed finansieres dels ved hjælp af løbende årlige bevillinger på højskolens budget, dels ved tilskud udefra enten til konkrete forskningsopgaver eller som bidrag til arbejdet i almindelighed.

I det følgende redegøres for hvert enkelt instituts og laboratoriums ved- kommende for det i beretningsåret udførte forskningsarbejde m. v. For så vidt angår den del af virksomheden, som særlig vedrører undervisningen, henvises dog til afsnit III foran. (s. 41—60). En samlet oversigt over arbej- der offentliggjort af institutternes medarbejdere (såvel som af andre lærere ved højskolen) findes i afsnit XIII (s. 127—130).

A. BANKINSTITUTTET

Forstander: Lektor, bankdirektør Kristian Møller.

Assistent: Cand. polit. Peder Elkjær (deltidsbeskæftiget).

1. OPRETTELSE

Bankinstituttet er oprettet i 1939

2. IGANGVÆRENDE ARBEJDER

Arbejdet med tilvejebringelse af en samlet oversigt over førende penge- og kapitalmarkeder til brug for de studerende på bankstudiet er blevet fortsat i årets løb.

3. INSTITUTTETS SAMLINGER

Samlingerne er i det forløbne år blevet forøget med regnskaber og årsberetninger fra danske og udenlandske penge- og kreditinstitutioner samt forskellige løbende publikationer af økonomisk og bankteknisk art. Endvidere er de af afgangsholdet på bankstudiet udarbejdede studiekredsopgaver indgået i samlingerne. Også håndbiblioteket er blevet udvidet med nye bøger, heraf flere som gave.

Foruden at tjene som laboratorium for de bankstuderende har instituttet i et vist omfang været andre studerende ved højskolen og provinsbankfolk behjælpelig med litteratur- og anden faglig vejledning.

B. EKSPORTINSTITUTTET

Forstander: Dr. Z. D. Lando.

Assisterer: Cand. polit. Lauge Stetting (p. t. orlov) og mag. scient. Per Kongstad, H.D. (vikarierende).

Sekretær: Frk. Lis Kreiberg.

1. OPRETTELSE

Eksportinstituttet blev grundlagt 1932 med det formål at virke til fremme af studiet af udenrigshandelens problemer.

2. AFSLUTTEDE FORSKNINGSARBEJDER

Lauge Stettings redegørelse for de forventede økonomiske virkninger for dansk industri og handel af et større europæisk marked (omtalt i sidste årsberetning) blev afsluttet i efteråret 1958 og offentliggjort som kapitel 4 og 5 (152 sider) i bogen »De europæiske markedsplaner« af Tyge Dahlgaard, Lauge Stetting og Erik Mortensen, redigeret af Thorkil Kristensen, udgivet af Det udenrigspolitiske Selskab, Det danske Forlag 1958, 352 sider.

3. IGANGVÆRENDE OG PLANLAGTE FORSKNING SARBEJDER

a. Råvarernes markedsøkonomi.

Lauge Stetting har under et studieophold ved London School of Economics påbegyndt en større undersøgelse over råvareprisernes ustabilitet. Det er planen at anvende empirisk materiale fra en halv snes råvaremarkeder til understøttelse af en række teoretiske ræsonnementer vedrørende prisdannelsen og mulighederne for at føre en stabiliserende politik. Der er foreløbig indsamlet en del oplysninger vedrørende hvede, sukker, kaffe, gummi, kobber, tin og aluminium; men størstedelen af det betydelige empiriske arbejde kan først gennemføres, når det teoretiske arbejde er mere fremskredent. Dette har hidtil koncentreret sig om den statiske pristeori, navnlig en teori om den tidsmæssige prisligevægt, der i sine grundtræk minder om teorien om den geografiske prisligevægt, men som også har træk til fælles med den Keynes'ske renteteori (transaktions-, beredskabs- og spekulationsformål med at holde råvarelagre). Både teoretiske og empiriske resultater synes at bekræfte Keynes's og Hicks's teori om »normal backwardation«, d. v. s. at børsprisen for en senere termin normalt vil være lavere end prisen for en tidlig, hvilket kan have betydning for nogle råvareforbrugeres »hedge«-transaktioner. I den dynamiske teori vil den traditionelle teknik med differentialligninger blive forsøgt erstattet af differensligninger. Både teoretiske og praktisk-statistiske grunde taler herfor. Også Koyck's og Nerlove's modeller med »distributed lags« vil blive forsøgt anvendt. Undersøgelsen ventes afsluttet i 1962.

b. Udenrigshandelens finansiering.

Den industrielle verdens stigende afsætningstrang i forbindelse med planerne om kontinentale økonomiske integrationer har overalt bragt det internationale finansieringsproblem ind i udenrigsøkonomiens brændpunkt. Alle vegne er man på udkig efter nye kilder til den voksende efterspørgsel efter eksportkredit. Problemet strækker sig lige fra likviditeten i handelssamkvemet til de mellem- og langfristede kreditter. Jævnside hermed drøftes mulighederne for udvidede frister ved eksportkreditgarantier, som Bernerunionen synes at have trukket alt for snævre grænser for.

Endvidere er de direkte udenlandske investeringer også i de økonomisk tilbagestående lande i hurtig vækst.

Begge de nævnte problemkomplekser har Eksportinstitutets forstander taget op til undersøgelse, hvis foreløbige resultater agtes indarbejdet i undervisningen.

c. Landbrugets afsætningsøkonomi.

Tendensen til voksende salg af forbrugsfærdige levnedsmidler, som de moderne distributionsformer, især selvbetjeningssystemet, har fremskyndet, har været fremmede for samarbejdet mellem landbrugets kooperative salgsorganer på den ene og levnedsmiddelindustrien og -handelen på den anden side. Rækkevidden og omfanget af samt formerne for dette samarbejde har bl. a. været genstand for drøftelse på 4th International Congress on Food Distribution, 22.—26. juni 1959 i Lausanne, som Eksportinstituttets forstander havde meget udbytte af at deltage i. For den internationale levnedsmiddelhandel har ovennævnte afsætningsøkonomiske nydannelser betydelig interesse, og dette spørgsmål er derfor blevet draget inder under Eksportinstituttets forskningsområde.

4. UDENRIGSHANDELS-INDEKS

Instituttet har fortsat udbygningen af sit udenrigshandels-indeks, der står åbent for enhver interesseret praktiker og forsker inden for udenrigshandelens område. Heri registreres artikler fra: Aussenhandelsdienst, Chamber of Commerce Journal, Economist, Export, Financial Times, Foreign Commerce Weekly, Foreign Trade, Neue Züricher Zeitung, Times Review of Industry, Wirtschaftliche Mitteilungen, Wirtschaftsdienst.

5. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER OG VIDENSKABELIGE ORGANISATIONER M. V.

Instituttets assistent, Lauge Stetting, har i beretningsåret studeret ved London School of Economics og vil i 1959/60 som Rockefeller Fellow drive studier ved Massachusetts Institute of Technology og Stanford University.

6. ANDEN VIRKSOMHED

Lauge Stettings arbejde med en lærebog i faget Råvarernes Markedsøkonomi er omtalt under beretningen for diplomstudiet Udenrigshandel.

C. ERHVERVSRETTLIGT INSTITUT

Forstander: Professor Jan Kobbernagel.

Assistent: Cand. jur. Mogens Eggert Møller (skatteret) og cand. jur.

Ole Lando, deltidsbeskæftiget (handelsret).

Sekretær: Fru Gyda Hansen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1952 med det formål at drive forskning inden for erhvervsrettens område.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

a. *Konkurrenceretlige emner m. v.*

Professor Kobbernagel har særlig studeret apotekerlovens reklame- og mærkeretlige bestemmelser; herom har han — under samarbejde med Sundhedsstyrelsen og Foreningen af Medicinal Fabriker (M. E. F. A.) — udarbejdet to afhandlinger, »Apotekerlovens Reklamebestemmelser« og »Retsreglerne om Lægemidlers Navne«, der begge er trykt i tidsskriftet »Medicinsk Forum« i 1959.

Løvrigt har han fortsat sit arbejde med fremstilling af 2. bind af »Konkurrencens retlige Regulering«.

Endvidere har han undersøgt reklamebureauernes retsforhold og har herom offentliggjort en afhandling »Reklamebureauets Retsstilling; et forsøg på en juridisk karakteristik«, i tidsskriftet »Det Danske Marked«.

Endelig har han i samarbejde med cand. polit. Poul Svestrup undersøgt reglerne om afstemninger i forsamlinger. Resultaterne heraf vil blive offentliggjort i »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift«.

b. *Handelsretlige emner.*

Cand. jur. Ole Lando har fortsat sit arbejde på en fremstilling af den internationale kontraktret. Fremstillingen handler om anvendelse af fremmed ret i internationale kontraktforhold.

I forbindelse hermed har han foretaget en undersøgelse af sovjetrussisk international kontraktret. Resultatet af undersøgelsen har været behandlet på Handelshøjskolens assistentseminar og er derefter blevet offentliggjort i tidsskriftet »Juristen« under titlen »Udenrigshandelens kontrakter og sovjetrussisk ret«.

c. *Skatteretlige emner.*

Cand. jur. Mogens Eggert Møller har fortsat sine studier i skatteret. Han har publiceret artiklen: »Afgrænsningen mellem driftsomkostninger og privatforbrug« i »Revision og Regnskabsvæsen« 1958 (30 sider) og holdt et foredrag over samme emne ved de statsautoriserede revisorers skattekonference på Marienlyst, Helsingør, i dagene 25.—26. september 1958. Eggert Møller har endvidere udarbejdet en tidsskriftsafhandling til »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift« om »Afskrivninger — nedskrivninger og selskabsbeskatning« (ca. 30 sider).

D. FORSIKRINGSINSTITUTTET

Forstandere: Professor P. Nyboe Andersen og professor Jan Kobbernagel.
Assistent: Cand. polit. Knud Hansen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1952 i forbindelse med den da foretagne omlægning af diplomstudiet i forsikring.

2. AFSLUTTEDE OG IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDER

a. Forsikringselskabsers pengeanbringelser.

Assistenten overtog ved undervisningsårets begyndelse undervisningen i kapitalforvaltning på diplomstudiet i forsikring og har i den anledning foretaget en række mindre undersøgelser af problemer i forbindelse med forsikringselskabernes pengeanbringelser. Et foreløbigt resultat heraf er offentliggjort i Nordisk Forsikringstidsskrift 1959, s. 121–31, under titlen »Danske forsikringselskabers investering i forskellige obligationstyper«. Denne undersøgelse viste f. eks. at livsforsikringselskaberne i de tre år, som sluttede ult. 1956, kun erhvervede 0,1 pct. af den samlede nettotilgang af 5 pct.-kreditforeningsobligationer, men 27 pct. og 71 pct. af $4\frac{1}{2}$ pct. og 4 pct.-obligationerne. I skadeforsikringselskaberne faldt derimod over halvdelen af købene af kreditforeningsobligationer i 1956 på 5 pct.-obligationer. Motiverne bag denne forskel blev undersøgt. Videre blev det bl. a. beregnet, at investeringer i 5 pct.-, $4\frac{1}{2}$ pct.- og 4 pct.-obligationer vil vise sig lige gode, såfremt konvertering til $4\frac{1}{2}$ pct. sker om 10 år og til 4 pct. om 20 år. Køb af 5 pct.-obligationer vil derimod have været fordelagtigst, hvis konvertering sker senere.

b. Genforsikringsproblemer.

Assistenten har fortsat sin forskning på genforsikringsområdet. Det er hensigten af offentliggøre resultaterne heraf i et arbejde, hvis foreløbige titel er »An Economic Analysis of Reinsurance Problems«. Det er planen, at arbejdet skal indeholde: 1) en kort oversigt over de forskellige genforsikringsformer, 2) en diskussion af de statistiske problemer ved måling af udsving i forsikringsportefølgers skaderesultater, 3) en behandling af de økonomiske problemer ved vurdering af forsikringsportefølgers usikkerhed, 4) en analyse af de forskellige genforsikringsformers udformning og anvendelse, idet de under (2) og (3) fundne resultater benyttes ved denne analyse. Arbejdet vil blive en systematisering og uddybning af de forskningsresultater, som tidligere er offentliggjort i »Genforsikringsformer« og »Kontraktvilkår og maksimering i genforsikring«. I beretningsåret er der især arbejdet med de under (2) og (3) nævnte problemer. Til belysning af problemet om praktisk anvendelige fordelingslove for skaderesultater er der dels foretaget beregning af den teoretiske fordelingslov i forenklede modeltilfælde, dels gennemført simulation ved hjælp af tilfældige tal. Til belysning af spørgs-

målet om økonomisk vurdering af usikkerhed er der draget sammenligning med andre brancher. Et biprodukt heraf blev under titlen »Risiko og risikovederlag« fremlagt i forelæsningen ved højskolens afslutningsfest den 22. juni. Forelæsningen er optrykt foran s. 7—15. Til belysning af den regnskabsmæssige virkning af genforsikringstransaktioner er der endelig i årets løb foretaget gennemregning af hvert enkelt dansk skadeforsikringsaktieselskabs regnskab for årene 1936—57 incl. Til gennemførelsen heraf er der modtaget støtte fra Statens almindelige Videnskabsfond. Hele arbejdet ventes afsluttet i løbet af 1960—61.

3. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER M. V.

Instituttet har i det forløbne år fortsat stået i kontakt med Försäkringsbolagens Företagsekonomiska Forskningsnämnd (FFN) ved Handelshögskolan i Stockholm. Cand. act. Karl Borch, der skal varetage den påbegyndte forsikringsforskning ved Norges Handelshøyskole i Bergen, har aflagt besøg på instituttet. Der er endvidere modtaget gæster fra forsikringsseminaret ved Handelshøjskolen i St. Gallen, Schweiz, og fra College of Chartered Life Underwriters, U. S. A., og en del forespørgsler fra andre udenlandske institutioner er blevet besvaret.

4. UNDERVISNING SARBEJDE

Se herom foran s. 46.

E. DET IBERO-AMERIKANSKE INSTITUT

Det iberø-amerikanske institut blev oprettet i 1948 med lektor i spansk, transløtor Lorenzo Aabye som forstander, i første række med det formål at bidrage til levendegørelse af undervisningen i spansk og portugisisk gennem foredrag om de iberø-amerikanske landes kulturelle, sociale og økonomiske forhold, samt gennem tilvejebringelse af et særligt spansk- og portugisisk-sproget bibliotek omfattende såvel fag- som skønlitteratur, dagblade, tidskrifter o. l. Endvidere skulle instituttet videreføre et dansk-spansk og spansk-dansk ordbogskartotek og påbegynde udarbejdelsen af et tilsvarende kartotek for portugisisk. Endelig var det tanken på længere sigt at tage en praktisk orienteret økonomisk og geografisk forskning op vedrørende de iberø-amerikanske lande og at drive oplysningsvirksomhed i tilslutning hertil.

Efter lektor Aabyes død i juni 1959 har man imidlertid fundet det mest hensigtsmæssigt at nedlægge instituttet og at overdrage dets sproglige og økonomisk-geografiske opgaver henholdsvis til Sproglaboratoriet og til Eksportinstituttet, medens den del af bogsamlingen, som ikke overtages af disse institutter, indgår i højskolens almindelige bibliotek.

F. INSTITUTTET FOR ORGANISATION OG ARBEJDS-SOCIOLOGI

Forstander: Lektor Torben Agersnap.

Sekretær: Fru Inge Raun.

Midlertidige medarbejdere ved de løbende undersøgelser:

Cand. polit. Gunnar Bruhn, cand. polit. Ove Per Henningsen, stud. polit.
Leif Christensen, stud. polit. Per Brinch Hansen og stud. polit. Willy
Madsen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1953.

2. AFSLUTTEDE UNDERSØGELSER

Rapport vedrørende dimittenderne fra det almene erhvervsøkonomiske studium 1941—58. Deres stilling i erhvervslivet og syn på studiet.

Rapporten forventes offentliggjort i højskolens beretning fra 1959—60.

3. IGANGVÆRENDE UNDERSØGELSER

a. Undersøgelser over personrelationer i smågrupper.

Man har her fortsat indsamling og bearbejdning af materiale fra det af Torben Agersnap og Erik Johnsen udarbejdede økonomispil, (jvf. højskolens beretning for 1957—58, s. 35, smlgn. også beretning fra Det økonomiske Forskningsinstitut, nedenfor s. 115). Fra Philips Fond af 1958 har man modtaget yderligere 4.000 kr. til støtte for dette forskningsarbejde.

b. Industriundersøgelsen 1959.

Denne undersøgelse er en fortsættelse af en enquête vedrørende samarbejdsudvalgenes virke, som blev gennemført af Handelsministeriets Produktivitetsudvalg i 1958. Den del af undersøgelsen, der gennemføres af Instituttet, omfatter ca. 30 virksomheder, hvor man interviewer såvel virksomhedens ledelse som arbejdslederne og tillidsmændene, og desuden søger at få arbejderne til at besvare et spørgeskema. Undersøgelsen finansieres af Handelsministeriets Produktivitetsudvalg.

c. Studenterundersøgelsen 1959

(i samarbejde med Sociologisk Institut ved Københavns Universitet).

Denne undersøgelse gennemføres for »Udvalget vedrørende de studerendes og videnskabsmændenes økonomiske vilkår« i forståelse med rektorerne og studenterorganisationerne ved de højere læreanstalter. Man søger

at give et detailleret billede af de studerendes økonomiske kår og dertil en fremstilling af deres studiemæssige aktivitet. I marts 1959 udsendtes 4.000 skemaer til et repræsentativt udvalg af studerende, og måneden efter gennemførtes personlige interviews med 1.000 repræsentativt udvalgte studenter indenfor den gruppe, der havde fået tilsendt postspørgeskema. Resultaterne vil blive publiceret i flere rapporter, hvoraf den første vedrørende de økonomiske forhold er fremkommet.

4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Med støtte fra de sociologiske selskaber i de nordiske lande har man udsendt 3. årgang af tidsskriftet *Acta Sociologica* under ledelse af et redaktionsråd bestående af de skandinaviske professorer i sociologi og med lektor Torben Agersnap som redaktør assisteret af viceinspektør Flemming Klöcker-Larsen, H. A.

G. PRESSEFORSKNINGEN

Forstandere: Professor Ejler Alkjær og docent Hakon Stangerup.

Assistent: Mag. art. Ulf Kjær-Hansen.

Rådgivende udvalg:

Direktør Svend Aller, direktør Arne Byskov, distributionschef Poul B. Christensen, fhv. minister, redaktør Ernst Christiansen, direktør Robert Holmberg, overarkivar Harald Jørgensen, professor Max Kjær-Hansen, direktør Mogens Kaarøe, dr. Vincent Næser, chefredaktør Alf Schiøttz-Christensen, chefredaktør Eigil Steinmetz, direktør Paul Tillge, direktør G. Ulrik og rektor Poul Winding (formand).

I. OPRETTELSE

Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København blev på grundlag af en donation fra den danske dagspresse oprettet i februar 1954 som en særlig forskningsinstitution, der i tilknytning til Institutet for Salgsorganisation og Reklame beskæftiger sig med pressens samfundsmæssige og økonomiske forhold. Instituttets formål er:

1) at gennemføre videnskabelige undersøgelser af pressens samfundsmæssige virksomhed, i første række til klarlæggelse af området »pressens driftsøkonomi«,

2) på Handelshøjskolen at opbygge et offentligt tilgængeligt bibliotek vedrørende pressens mangesidede forhold og

3) lejlighedsvis at lade afholde enkeltforedrag og kortere forelæsningsrækker i tilslutning til instituttets virksomhed.

2. AFSLUTTEDE FORSKNING SARBEJDER

a. Ejler Alkjær og Zakken Worre: *Konto-ramme for danske dagblade*. (Einar Harcks forlag. Kbh., 1958. 76 pp.)

Undersøgelsen er gennemført ved et samarbejde mellem Presseforskningen og Regnskabslaboratoriet. Konto-rammen er i første række udarbejdet på grundlag af systematiske vurderinger af principperne for regnskabsopstilling på dagblade af forskellig type i København og provinsen, hvorved der blev skabt klarhed over de eksisterende muligheder for kontering. Samtidig støttede man sig til de erfaringer, som kunne udtrækkes af offentliggjorte internationale kontoplaner, hvis stramme disposition forekom mindre hensigtsmæssig til den foreliggende opgave, hvor det drejede sig om at opbygge et konteringssystem tilstrækkelig smidigt til at anvendes på blade af forskelligt anlægspræg.

I første kapitel gennemgås de internationale erfaringer fra arbejdet med kontorammer og kontoplaner. I andet kapitel fastlægges de driftsøkonomiske oplysninger, som en dansk dagbladskonto-ramme bør kunne give, således at hele grundlaget for den foreslåede plan trækkes op. I tredje kapitel gennemgås konto-rammens enkelte kontoklasser, og deres anvendelse og udformning vises ved eksempler. I fjerde kapitel diskuteres, hvorledes denne principielle konto-ramme kan anvendes i praksis, og hvorledes den må videreføres i overensstemmelse med det enkelte dagblads behov og problemer.

b. Hakon Stangerup: *Avisens grundbegreber. Et forsøg i pressemetodik*. (Berlingske forlag. Kbh., 1958. 110 pp.)

På grundlag af den forelæsningsvirksomhed, som Hakon Stangerup har gennemført på Handelshøjskolen siden 1942, er der søgt opbygget et teoretisk grundlag for pressens grundbegreber.

De tre første kapitler fremstiller pressens klassiske grundbegreber og viser, hvorledes de i tidens løb har udviklet sig i sammenhæng med de gældende vilkår frem til den allernyeste tid. I de næste tre kapitler påvises det, at de klassiske definitioner er gået i skred under påvirkning fra tendenser i det moderne samfund, som man ikke havde forudset. Herunder påpeges de farer, som truer avisen og det samfund, den skal tjene. Endelig demonstreres det i de sidste tre kapitler, at der findes træk i vor tids samfundsbillede, som kan fremme og stabilisere avisen i overensstemmelse med dens principielle og ideelle fordringer.

3. IGANGVÆRENDE OG PLANLAGTE FORSKNINGSARBEJDER

a. *Ugebladssalget i Danmark 1932—57.*

Opgaven går ud på at konstatere den i perioden stedfundne udvikling i den danske illustrerede ugepresses salg og på grundlag af relevante statistiske oplysninger at fastlægge de efterspørgselsdeterminanter, som har gjort sig gældende. Fra ugebladene har instituttet modtaget fyldestgørende oplysninger om deres egen tilpasning til og påvirkning af efterspørgselen gennem årene. Disse bestræbelser har i første række bestået i ændringer af salgspris, trykkes teknik, format, sideantal og redaktionelt indhold. Samtidig findes et komplet oplagsstatistisk materiale, som dækker hele perioden og er blevet behandlet i sammenhæng med oplysninger fra Statistisk Departements publikationer. Ad andre veje er fremskaffet oplysninger om de ugeblade, som er udkommet gennem længere tidsrum i 25-års-perioden, men siden er gået ind.

Undersøgelsen indledes med en historisk oversigt over den illustrerede ugepresses vækst, siden det første forsøg på at skabe et populært og underholdende blad blev gjort i 1726. Der lægges herunder vægt på ugebladenes vekselvirkning med tidsskrifter, distriktsblade og kundeblade, ligesom inddragelsen af de enkelte stofgrupper, som i dag er karakteristiske for et ugeblads opbygning, tidsmæssigt kortlægges. Fremstillingen støtter sig til et stort tabelmateriale på grundlag af 1200 gennemgåede ugeblade, der viser ugebladenes udbredelse og overlevelsessevne igennem tiderne.

Undersøgelsen ledes af professor Ejler Alkjær med bistand af assistenterne Helge Hammerich (Instituttet for Salgsorganisation og Reklame) og Ulf Kjær-Hansen. Arbejdet forventes tilendebragt i løbet af 1960—61.

b. *De danske ugeblades udviklingshistorie.*

I fortsættelse af arbejdet med den historiske indledning til undersøgelsen af ugebladssalget 1932—1957 har Ulf Kjær-Hansen påbegyndt en mere omfattende og detaljeret redegørelse for den danske ugepresses udviklingshistorie. Her lægges der særlig vægt på den populære ugepresses sammenhæng med beslægtede pressegenrer og på de enkelte emnegrupperes optagelse i bladene. Undergruppernes indtrængen og vekslende popularitet vil blive søgt klarlagt, ligesom det tilstræbes at gøre rede for de læsevaner, som har gjort sig gældende i tidens løb. Arbejdet forventes tilendebragt i løbet af ca. 2 år.

c. *Fortegnelse over danske dagblade.*

På grundlag af de eksisterende danske bladsamlinger på bibliotekerne søges opbygget en komplet liste over samtlige danske dagblade. Listen skal indeholde oplysninger om ejerforhold, redaktion, partifarve, grundlæggelse,

navneskifter, sammensmeltninger, aflæggere og eventuelt ophør. Behandlingen vil blive forsynet med statistiske tabeller, som kan vise udgivervirksomhedens vækt i tidens løb. I denne forbindelse vil der blive lagt særlig vægt på en redegørelse for fireblads-systemets udvikling og den derefter følgende opløsning som følge af bladdødens indtræden. Indsamlingen og behandlingen af materialet foretages af Ulf Kjær-Hansen, og arbejdet ventes afsluttet i løbet af 1960.

d. Internationale presse-promotions-forestillinger.

Under et ophold i U. S. A. har Ejler Alkjær indsamlet materiale til belysning af de kollektive bestræbelser, der fra udenlandske bladhouses side er blevet udfoldet for at øge dagspressens udbredelse. Materialet er under behandling, og resultatet af undersøgelsen vil blive offentliggjort som artikel i »Det danske Marked« i løbet af 1960.

4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

a. Presseforskningens annonceindex.

For hvert kvartal udarbejder assistent Helge Hammerich et annonceindex, som viser annonceringens udvikling måned for måned i indextal beregnet på grundlag af omsætningen i 1953. Indexet omfatter forskydninger inden for landsavertering, lokalavertering og total annoncemængde for 1) københavnske morgenblade, 2) københavnske middags- og eftermiddagsblade og 3) ugeblade og dagbladstillæg. Det statistiske grundlag for beregningerne er hentet fra Berlingske Tidendes annoncestatistik. Siden juni 1957 offentliggøres indexet regelmæssigt i hvert nummer af »Det danske Marked«.

b. Presseforskningens årlige oplagsanalyse.

Ulf Kjær-Hansen foretager en årlig undersøgelse af de oplagskontrollede dagblades oplagsændringer i løbet af det sidste kalenderår på grundlag af Oplagskontrollens bulletin. Herunder meddeles såvel de absolutte tal som indextal beregnet på grundlag af oplaget 1. halvår 1945. Tallene analyseres med henblik på landsdelenes samlede dækning, partipressernes samlede andel i salget og de enkelte blades markedsområde. Resultaterne offentliggøres hvert år i »Det danske Marked«s august-nummer.

c. Andre artikler om presseemner i »Det danske Marked«.

Siden nytår 1959 udkommer »Det danske Marked« som organ både for Institutet for Salgsorganisation og Reklame som hidtil og for Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København. I det forløbne år er ud over allerede nævnte regelmæssige bidrag blevet offentliggjort følgende artikler om presseemner i »Det danske Marked«:

Børge Mannov: »Danmark i bladkredse«, 1958, pp. 236—240, og
Ejler Alkjær: »Bedriftssammenligning og erfaringsudvexling inden for
pressen«, 1959, pp. 81—88,

foruden to anmeldelser af presselitteratur.

5. PRESSEBIBLIOTEKET

Biblioteket er i beretningsperioden forøget med 21 bind og omfattende ved dens udløb i alt 366 bind. Institutionen modtager i fast abonnement 21 danske og udenlandske tidsskrifter vedrørende presseforhold, hvoraf den løbende årgang er fremlagt i institutlokalet.

6. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER OG VIDENSKABELIGE ORGANISATIONER M. V.

a. Institutet holder nær kontakt med Institut for Presseforskning og Samtidshistorie, Århus. Der gives gensidig orientering om den løbende forskning og planlægningen af de fremtidige opgaver, så at duplikering af emner kan undgås. Der gennemføres udveksling af publikationer og kursusprogrammer. I det forløbne år har der været afholdt to sammenkomster mellem de to institutters ledere og medarbejdere i Århus den 22. august 1958 og i København den 12. juni 1959.

b. Presseforskningen er medlem af International Press Institute, Zürich, og der foregår herigennem en regelmæssig, international udveksling af publikationer.

c. Kontakt med den danske dagspresse. Publikationen »Konto-ramme for danske dagblade« er blevet udsendt vederlagsfrit til samtlige danske dagblade, ligesom de to artikler, der er blevet offentliggjort i »Det danske Marked«: Ulf Kjær-Hansen: »De danske dagblades oplagsudvikling i 1956 og 1957« og Ejler Alkjær: »Bedriftssammenligning og erfaringsudvexling inden for pressen« er blevet udsendt til danske dagblade i særtryk.

7. ANDRE SIDER AF PRESSEFORSKNINGENS VIRKSOMHED

Om kursus- og forelæsningsvirksomhed se nærværende beretning s. 59—60.

H. REGNSKABSLABORATORIET

Forstander: Professor Palle Hansen.

Assisterer: Lic. merc. Zakken Worre, cand. merc. Olav Sitje (fratrådt 31. august 1959) og cand. polit. Poul Sveistrup (fra 1. december 1958).

Sekretær: Fru Ellen Nielsen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet 1932.

2. AFSLUTTEDE FORSKNING SARBEJDER

a. Ejler Alkjær og Zakken Worre: »Konto-ramme for danske dagblade«. (Einar Harcks forlag, Kbh., 1958, s. 76 pp.)

Undersøgelsen er gennemført ved et samarbejde mellem Regnskabslaboratoriet og Presseforskningen. M. h. t. arbejdets indhold og resultater henvises til beretning for Presseforskningen (jvf. s. 104).

b. Zakken Worre: »Nøglefaktorer i virksomhedens økonomiske tilpasningsproces«.

Dette arbejde, på grundlag af hvilket Zakken Worre i efteråret 1958 erhvervede den handelsvidenskabelige licentiatgrad, er ikke offentliggjort, men foreligger i maskinskrevet stand (107 sider). Det omfatter en studie af indtægters og omkostningers delelighed og disponering. På grundlag heraf er søgt opstillet generelt anvendelige kriterier for omkostningsopdelingen indenfor bidragsregnskabet ramme, og det påvises, hvorledes de såkaldte faste omkostninger optræder som nøglefaktorer for den lønsomhedsmæssige udvikling, og hvordan disse omkostningers disponering kan understøttes gennem bidragsregnskabet lønsomhedsberegninger.

3. IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER

a. Fra Philips Fond af 1958 har lic. merc. Zakken Worre modtaget økonomisk støtte til sine fortsatte studier af virksomhedernes typiske handlingssituationer og det informationsbehov, hver af disse giver anledning til. Der er fra fondet stillet kr. 3.000 til rådighed til studier af disse forhold og de dertil knyttede problemer i norske virksomheder, som arbejder med bidragsregnskabet.

Endvidere har Zakken Worre fra Hans Chr. Riis' Mindefond modtaget kr. 1.500, som er tænkt anvendt til tilsvarende studier i danske virksomheder. Disse studierejser vil blive foretaget i beretningsperioden 1959/60, og Zakken Worre vil på dette grundlag fortsætte sit arbejde med at søge det regnskabsmæssige værktøj udbygget, således at det bedre kan danne grundlag for tilpasningen af det faste omkostningskompleks og for disponeringen af dets mest økonomiske udnyttelse.

b. Cand. polit. Poul Sveistrup arbejder for tiden med indsamling af materiale til belysning af problemer af decisions-teoretisk art indenfor driftsøkonomien, og i tilknytning hertil med sammenhængen mellem indkomst-

begrebet og finansplanlægning, organisationer m. v. Fra Københavns Universitet har Poul Sveistrup til dette formål modtaget et legat på kr. 1.500 for helt unge videnskabsmænd.

4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

Professor Palle Hansen har i beretningsperioden fortsat arbejdet med udgivelsen og redaktionen af idéskriftet »Økonomisk virksomhedsledelse«. Som faste medarbejdere har virket Regnskabslaboratoriets assistent lic. merc. Zakken Worre samt lektor, lic. merc. O. Loff og lærere ved Handelshøjskolen, direktør, lic. merc. Torben Carlsson og administrationschef, cand. merc. Mogens B. Høst. Laboratoriets assistent, cand. merc. Olav Sitje har fungeret som idéskriftets redaktionssekretær.

Det redaktionelle arbejde består i en løbende, kritisk gennemgang af ca. 80 førende tidsskrifter om lederskab og økonomi, hvortil kommer indsamling af erfaringsmateriale om disse emner fra en lang række inden- og udenlandske virksomheder. Det bedste af dette stof bringes i tidsskriftet i bearbejdet form.

I idéskriftet er desuden offentliggjort forskellige mindre arbejder og undersøgelser, der i årets løb er udarbejdet på laboratoriet eller i tilknytning til dette. Af sådanne arbejder kan nævnes: »Mere om nulpunkter« (Palle Hansen), »Tidsnøden til debat« (O. Loff), »Lønsomhedsmetoden og det månedlige driftsregnskab« (Palle Hansen), »Nogle facts om nulpunkter« (O. Loff), »Mangelfuld kontakt mellem chefer og medarbejdere påvist af rundspørge« (O. Loff).

Som et led i arbejdet med at fremskaffe viden om, hvorledes moderne økonomiinformation praktiseres, er der i årets løb i idéskriftet publiceret flg. redegørelser, fremkommet i samarbejde med ledende medarbejdere i nordiske industrivirksomheder: »Vi bruger idealstandards ved omkostningskontrol og priskalkulation« (Kalkulasjonssjef Kåre Ebeltoft, A/S Vestlandske Gummivarefabrik, Stavanger), »Vort driftbudget bygger på bidragsmetoden« (Hovedbogholder Rolf Lorentzen, Elektrokemisk A/S Fiskå Verk), »Lønsomhedsmetoden — et inspirerende og enkelt værktøj« (Økonomichef Roland Olsson, AB Ferrosan, Malmø), »Budgetteringen i Svenska Metallverken bygger på lønsomhedsmetoden« (Kamrer Berno Trost, Västerås).

5. REGNSKABSARKIVET

Regnskabslaboratoriet har fortsat sit arbejde med indsamling, katalogisering og arkivering af offentliggjorte årsregnskaber.

Samlingen omfatter nu 7.752 regnskaber fra ialt 882 virksomheder:

168	handels- og industrivirksomheder	med	2.535	regnskaber
47	dampskibsselskaber	»	564	»
226	banker og sparekasser	»	2.450	»
58	forsikringselskaber	»	526	»
29	kredit- og hypotekforeninger	»	443	»
151	udenlandske handels- og industrivirksomheder	»	411	»
188	udenlandske banker	»	742	»
8	andelselskaber	»	44	»
5	velgørenhedsinstitutioner	»	14	»
2	andre selskaber	»	23	»

6. ANDRE SIDER AF VIRKSOMHEDEN

Om undervisningsvirksomhed henvises til s. 47 i nærværende beretning.

I. INSTITUTTET FOR SALGSORGANISATION OG REKLAME

Forstander: Professor Max Kjær-Hansen.

Assistent: Cand. merc. Helge Hammerich.

Andre regelmæssige medarbejdere: Professor Ejler Alkjær, cand. polit. Karen Gredal, mag. art. Ulf Kjær-Hansen, lektor Peter Olufsen, H. D. og docent Arne Rasmussen.

Sekretær: Fru Ingrid Knudsen.

1. INSTITUTTETS OPRETTELSE

Samtidig med oprettelsen af diplomstudiet i Salgsorganisation og Reklame i 1930 opstod der behov for et institut, på hvilket undervisningen kunne tilrettelægges, og en forskning gennemføres. Det oprettedes i 1931 og blev officielt indviet den 16. februar 1932. I overensstemmelse med det daværende specialstudiums form og indhold blev instituttets navn Reklameinstituttet. I 1939 blev navnet ændret til det nuværende. Det etableredes og blev i de første syv år drevet ved hjælp af donationer fra det reklameinteresserede erhvervsliv.

2. AFSLUTTEDE FORSKNING SARBEJDER

a. Elise Kjeldgaard: »*Biografreklamen i Danmark*«, udsendt som nr. 27 i Instituttets skriftserie (Einar Hærcks forlag, Kbh., 1959, 163 s.)

Bogen er en i forbindelse med Instituttet tilrettelagt omarbejdelse af den afhandling, for hvilken forfatteren i 1958 modtog Tietgen-guldmedaillen. Bogen falder i to hovedafsnit. Det første er en historisk redegørelse for biografreklamens udvikling i Danmark, det andet en vurdering af biograf-

reklamens anvendelighed i Danmark. I det første afsnit har forfatteren på grundlag af en række vanskeligt tilgængelige oplysninger belyst biografreklamens udvikling såvel i tematisk henseende som med hensyn til produktionsomfang og -omkostninger. Navnlig bør fremhæves en produktionsstatistisk oversigt over de sidste 10 år, hvor forfatteren viser, at produktionsværdi er steget fra 3,1 mill. kr. i 1948 til 7,2 mill. kr. i 1955. — I bogens andet hovedafsnit om biografreklamens anvendelighed på det danske marked når forfatteren gennem en vurdering ud fra de tre kriterier: kvalitativt niveau, dækningsmuligheder og de hermed forbundne omkostninger samt anvendelse på de forskellige varemærker frem til, at biografreklamen må betragtes som anvendeligt reklamemiddel til såvel primære som understøttende formål.

Bogen afsluttes med et engelsk resumé.

b. Karen Gredal: »*Moderne forbrugeres motiver og adfærd*«, udsendt som nr. 28 i Institutets skriftserie. (Einar Harcks forlag, Kbh. 1959. 144 s.)

Forfatterens problemstilling er ud fra et økonomisk synspunkt at behandle forbrugernes motiver til vareanskaffelsen og deres adfærd i forbindelse hermed. Med udgangspunkt i grænsenytté- og valghandlingsteori søges en generel konsumentteori opbygget, idet der tages hensyn til skabelsen af indstillinger hos forbrugerne og til, at en meget stor del af konsumtionen foregår i en gruppe (familien). Fremstillingen vil blive anvendt som lærebog i konsumentøkonomi.

c. Institutet modtog omkring årsskiftet 1958—59 en opfordring fra Hillerød Byråd til at udarbejde en undersøgelse af mulighederne for at oprette et engros-grønttorv i denne by. Professor Max Kjær-Hansen har under medvirken af Helge Hammerich gennemført den pågældende undersøgelse. Den er baseret på en række kvantitative analyser af forbruget, produktionen og omsætningen af frugt, gartneri- og havesager i Danmark. Undersøgelsens hovedkonklusion blev, at et sådant grønttorvs rentabilitet i første række måtte være afhængig af, om det kan lykkes at samle et tilstrækkeligt stort udbud, idet man må frygte, at den nære beliggenhed af Københavns Grønttorv vil være en stærk konkurrent med henblik på tilførslerne.

3. IGANGVÆRENDE FORSKNING SARBEJDER

a. Institutet har tidligere gennemført undersøgelser for at fastslå reklameforbruget i Danmark i årene 1935, 1948 og 1953. På opfordring af *Dansk Salgs- og Reklameforbund*, der økonomisk dækker arbejdets gennemførelse, er der igangsat en undersøgelse af reklameforbruget i Danmark i 1958. Arbejdet gennemførtes i efteråret 1959 og forventes afsluttet i 1960.

Professor Max Kjær-Hansen leder undersøgelsen, medens assistenterne Ulf Kjær-Hansen og Helge Hammerich udfører det praktiske arbejde. Undersøgelsen gennemføres efter samme retningslinier som de foregående og vil omfatte udredning af omkostninger i Danmark til annoncering, butiksreklame, tryksagsreklame, biografreklame, trafikreklame, udstillinger, andre reklamemidler og annoncørens reklameadministrationsudgifter.

b. Docent Arne Rasmussen fik i foråret 1959 fra Philips Fond 1958 yderligere 4.500 kr. til gennemførelse af *kortlægning af forbrugsomlægninger på det danske marked*. Formålet hermed er ud fra de foreliggende detailoplysninger at gøre rede for det nuværende private forbrug i Danmark set i forhold til førkrigstidens. Forfatteren koncentrerer sig om de tendenser, der har deres årsag i den stigende levestandard, den høje og stabile beskæftigelse, befolkningsforskydninger (aktiv contra inaktiv befolkning etc.) og i fremkomsten af nye varearter.

Den bevilgede støtte anvendes til det statistiske arbejde, der omfatter indsamling af primærmateriale og dettes senere bearbejdning. På grund af Arne Rasmussens sygdom i forårssemestret er arbejdet blevet forsinket, men ventes afsluttet i efterårssemestret 1960.

c. *Handelsministeriets Produktivitetsudvalg* har i foråret 1959 henvendt sig til Institutet for at få gennemført *en undersøgelse af selvbetjeningsbutikkerne her i landet*. Der vil gennem det europæiske produktivitetscenter blive tilrettelagt lignende undersøgelser i en række andre lande i Europa. Institutet indvilligede i at gennemføre den danske undersøgelse. Professor Max Kjær-Hansen deltog den 8. og 9. november 1958 i et møde i Köln arrangeret af E. P. A., hvor man nærmere drøftede koordinationen af de nationale undersøgelser. Analysen skal belyse selvbetjeningsbutikkernes antal og udbredelse og endvidere fremskaffe oplysninger om omkostningsforhold, således at omkostningssammenligninger imellem diskbetjeningsbutikker og selvbetjeningsbutikker kan foretages. Undersøgelsen baseres på oplysninger fra detailhandelens organisationer og fra kædeforretninger. Det praktiske undersøgelsesarbejde foretages af cand. polit. Karen Gredal.

d. Professor Ejler Alkjær har på instituttet påbegyndt udarbejdelsen af den *strukturbeskrivelse af dansk erhvervsliv*, hvortil han har fået støtte fra Philips Fond af 1958. De første faser af dette forskningsarbejde har været koncentreret dels om visse metodestudier, dels om indsamling af primærmateriale. Under et ophold i U. S. A. i efteråret 1958 studeredes forskelligt hidtil upubliceret materiale både om strukturen af U. S. A.'s næringsliv og vedrørende andre landes for derigennem at få førstehåndsindtryk af lig-

nende forskningsarbejders tilrettelæggelse og udformning. Det drejede sig i første række om besøg ved Columbia University, New York (amerikanske strukturundersøgelser), United Nations' hovedkvarter (forskellige country surveys, som er udarbejdet eller under udarbejdelse) samt i Washington D. C. (Congress Library) og Boston (hvor der ved Harvard University opnåedes orientering i den planlagte udformning af den praktisk talt verdensomfattende serie markedsstrukturbeskrivelser, der tænkes gennemført som led i Harvard Graduate School of Business Administration's forskningsvirksomhed). Disse studier og de personlige kontakter, som fornyedes eller etableredes, var inspirerende for tilrettelæggelsen af arbejdet med den danske strukturbeskrivelse. I indledningen til denne eller i et appendiks er det hensigten at give en oversigt og vurdering af de vigtigere strukturbeskrivelser på verdenssprogene. Gennemførelsen af arbejdet vil strække sig over en tre-årig periode.

4. LØBENDE PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

I instituttets organ, tidsskriftet »*Det danske Marked*«, er i årets løb offentliggjort en række mindre afhandlinger og undersøgelser, der er udarbejdet i tilknytning til instituttet. Af disse nævnes »*Sandsynlighedsbudgettering ved indkøbs- og lagerproblemer*« (Arne Rasmussen), »*Moderne analyser af emballageproblemer*« (Erik Kristoffersen), »*Den ny varemærkelov*« (Jan Kobbernagel), »*Det amerikanske automobilmarkeds størrelse 1959*« (Hans Brems), »*Nordisk marketinglitteratur 1920—57*« (Ulf Kjær-Hansen), »*Analysen i reklamens tjeneste*« (Niels-Erik Lunds-gaard) og »*Kapitalens og lagerpladsens betydning for en virksomheds budgettering af sin indkøbspolitik*« (Arne Rasmussen).

Endvidere er der kvartalsvis offentliggjort oversigter over *konjunkturudviklingen i ind- og udland* (cand. oecon. Jørgen Gram) og *Presseforskningens annonceindex* (cand. merc. Helge Hammerich), hvis formål er at give et samlende udtryk for annonceringsaktiviteten i Danmark.

Den løbende boganmeldelsesvirksomhed er fortsat med det formål at give orientering om de inden for området udkomne vigtige nationale og internationale bøger.

5. KONTAKT MED ANDRE INSTITUTTER M. V.

Instituttet har i årets løb dels etableret, dels opretholdt eller udbygget kontakten med:

Institut for Salg og Reklame, Norges Handelshøyskole, Bergen,
 Institutet för distributionsekonomisk och administrativ forskning, Handels-
 högskolan, Göteborg,

Företagsekonomiska Forskningsinstitutet, Handelshögskolan i Stockholm,
Företagsekonomiska Forskningsinstitutet, Kauppakorkeakoulu, Helsingfors,

Företagsekonomiska Institutionen, Handelshögskolan vid Åbo Akademi,
Gesellschaft für Konsumforschung, Nürnberg,

Institut für Selbstbedienung, Köln,

University of Illinois Department of Economics, U. S. A.,

Handelsministeriets Produktivitetsudvalg,

Salgs- og Reklameforeningen, København,

Dansk Salgs- og Reklameforbund,

Provinshandelskammeret,

Grosserer-Societetet,

Danske Reklamebureauers Brancheforening.

6. INSTITUTTETS ØVRIGE VIRKSOMHED

Ved siden af forskningsarbejdet udfører instituttet en omfattende virksomhed med henblik på tilrettelæggelse af studiekredsarbejde og studievejledning over for de studerende (jvf. nærværende beretning s. 48). Desuden har instituttets medarbejdere inden for fagområdet deltaget i forskelligt arbejde uden for højskolens rammer. En del af dette er blevet tilrettelagt på instituttet. Derom henvises til denne beretning s. 121—126, hvor sådan virksomhed fra lærernes side omtales.

J. SPROGLABORATORIET

Forstander og leder af den franske afdeling: Professor Poul Høybye.

Leder af den engelske afdeling: Lektor Børge Maaløe.

Leder af den tyske afdeling: Lektor H. Verner Larsen.

Leder af den spanske afdeling: Translatør Halvor Søeborg.

Sekretær: Cand. mag. frk. Carla Bennati.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1940, efter at der det foregående år var blevet etableret et sprogkartotek i et af undervisningslokalerne.

2. AFSLUTTET FORSKNING SARBEJDE

Poul Høybye og Johanne Mengel: *Dansk-italiensk ordbog*, Berlingske Forlag, Kbh., 1959, 626 s.

Bogen er delvis udarbejdet på basis af laboratoriets samlinger. Redaktionen er finansieret af forlaget.

3. IGANGVÆRENDE FORSKNINGSARBEJDE

Laboratoriets ordbogssamlinger og kartoteker benyttes ved udarbejdelsen af Andreas Blinkenberg og Poul Høybyes *fransk-danske ordbog*, som ventes afsluttet om ca. 3 år. Det egentlige redaktionsarbejde finansieres udefra (af Aschehougs Forlag med tilskud fra forskellige fonds).

Afskrivningen af lektor H. Verner Larsens omfangsrige optegnelser til det tyske kartotek fortsætter, ligesom det fra det iberø-amerikanske institut overtagne arbejde med udbygning af det spanske sprogkartotek videreføres af translatør fru G. Hasle.

I tilknytning til laboratoriet afholder lektor B. Maaløe studiekredse for Handelshøjskolens engelsklærere.

K. DET ØKONOMISKE FORSKNINGSINSTITUT

Forstandere: Professor P. Nyboe Andersen (nationaløkonomi) og professor Bjarke Fog (erhvervsøkonomi).

Assistent: Cand. oecon. Erik Johnsen.

Sekretær: Fru Grete Bundgaard Povlsen.

1. OPRETTELSE

Instituttet er oprettet i 1949 som en videreførelse af Det handelsvidenskabelige Forskningsinstitut, der fungerede i årene 1936—46. Dets formål er at drive økonomisk forskning inden for såvel det makroøkonomiske som det mikroøkonomiske område.

2. IGANGVÆRENDE ARBEJDER

a. Professor Nyboe Andersen har arbejdet med problemer omkring egnsudviklingen, som er søgt belyst dels ud fra økonomisk teori, dels på baggrund af et indsamlet materiale om forholdene i forskellige andre lande.

Arbejdet er foreløbig resulteret i en artikel i »Nationaløkonomisk Tidsskrift« 1958, s. 190—207, »Egnsudviklingen, teoretiske aspekter og internationale erfaringer«, men vil muligvis føre til endnu en artikel.

b. Professor Bjarke Fog har som omtalt i sidste årsberetning påtaget sig at lede en undersøgelse over rationaliseringens virkninger inden for dansk industri; undersøgelsen foretages for Esbjerg Højskole og gennemføres med støtte fra de store organisationer. Bjarke Fog har koncentreret sit arbejde om denne undersøgelse, der har været fortsat i hele perioden 1958/59.

c. Erik Johnsen har sammen med lektor Torben Agersnap i det forløbne år gennemført en række økonomispil med deltagelse af erhvervsfolk, lærere

og studerende med det formål at indsamle yderligere materiale til belysning af gruppe-decisionsproblemer og virksomhedens strategiproblemer. Dette arbejde vil fortsætte i det kommende år, ligesom en bearbejdning af det indsamlede materiale vil blive fortsat, delvis under medvirken af Handelshøjskolens gæsteprofessor, dr. Lawrence Friedman. Efter dette forberedende arbejdes afslutning agter Erik Johnsen at påbegynde en mere omfattende undersøgelse af virksomhedernes strategiproblemer.

d. Erik Johnsen arbejder på et kompendium med større cases til brug ved undervisningen i operationsanalyse; dette arbejde ventes afsluttet i løbet af efteråret 1959.

e. Dr. Lawrence Friedman, der som Handelshøjskolens gæsteprofessor er tilknyttet instituttet i efteråret 1959, agter at gennemføre undersøgelser over optimalitetsproblemer vedrørende virksomheders parameterindsats.

3. KONTAKTER MED ANDRE INSTITUTTER

Instituttet har gennem sine medarbejdere stået i forbindelse med F. F. I., Handelshögskolan i Stockholm, med hvilket et forskningsmæssigt samarbejde omkring økonomispillet består, The Institute of Management Sciences og The Operations Research Society of America.

4. DETAILHANDELENS REGNSKABSUNDERSØGELSER

I det forløbne år har Det økonomiske Forskningsinstitut i samarbejde med Regnskabslaboratoriet fortsat sine undersøgelser af detailhandelens drift- og statusforhold. På grundlag af regnskabsmæssige oplysninger fra medlemmer af de pågældende brancheforeninger er udarbejdet beretninger om

Boghandel (215 forretninger)

Møbelhandel (61 forretninger).

De af brancheforeningernes medlemmer, der har afgivet oplysninger til brug for undersøgelsen, har fået tilsendt et eksemplar af den udarbejdede beretning og tillige et skema, der viser den pågældende forretnings tal sammenholdt med de tilsvarende gennemsnit for den størrelses- og beliggenhedsgruppe, som forretningen tilhører.

IX. ASSISTENTSEMINARET

Handelshøjskolens assistentseminar er dannet i foråret 1959 af de ved højskolen ansatte videnskabelige assistenter og undervisningsassistenter med det formål at organisere tværvideenskabelige drøftelser af deltagernes forskningsarbejder. Andre medarbejdere ved højskolen kan deltage i møderne. I beretningsperiodens løb har der været afholdt følgende møder:

- 8. april 1959: Erik Johnsen: Præferenceelasticitet.
- 22. april og 20. maj 1959: Mogens Eggert Møller: Afskrivninger i økonomisk og skattepolitisk belysning.
- 6. maj 1959: Aage Melbye: Sekvensproblemer.
- 8. juni 1959: Ole Lando: Udenrigshandelens kontrakter og sovjet-russisk ret.
- 10. juni 1959: Knud Hansen: Risiko og risikovederlag.

X. TIETGENOPGAVEN

Tietgenopgaven 1958 havde følgende ordlyd:

»Der ønskes en kortlægning af den ændring i forbrugerkreditens størrelse i Danmark, som det stigende salg af langvarige konsumgoder i efterkrigsårene har medført, og en redegørelse for ad hvilke veje og på hvilke betingelser, denne kredit finansieres inden for de vigtigste brancher.

På denne baggrund ønskes dernæst en diskussion af de pågældende finansieringsformers betydning for varernes omkostnings- og prisforhold samt en undersøgelse af forudsætningerne for og virkningerne af alternative finansieringsmetoder, særlig sådanne, om hvilke der haves erfaringer fra udlandet.«

Der indkom ingen besvarelser.

Tietgenopgaven 1959 har følgende ordlyd:

»Betydningen af kapitalimport og kapitaleksport for dansk erhvervs-
liv.

Der ønskes en kort historisk oversigt, en redegørelse for de nuværende forhold samt en vurdering af fremtidsmulighederne under særlig hensyntagen til planerne om økonomisk samarbejde i Europa.«

XI. LÆRERNES FORSKNINGSVIRKSOMHED UDEN FOR INSTITUTTERNE

Professor Poul Høybye

har studeret italiensk-tyske ordbogsmanuskripter fra det 15. århundrede. En publikation kan ventes i 1961.

Docent Aage Aagesen

har arbejdet med befolkningsgeografiske problemer, såvel danske som internationale, herunder befolkningsfordelingens natur- og erhvervsgeografiske årsager og konsekvenser, migrationer, ændringer i befolkningens erhvervsstruktur, prognoser m.v. En del af de opnåede resultater inden for dansk befolkningsgeografisk forskning er under udgivelse som »Atlas over Danmark«, Bind II, udgivet af Det kgl. danske geografiske Selskab. Forskningen agtes videreført, bl. a. med landsplanlægning for øje.

Endvidere har han beskæftiget sig med nogle mindre samfærdselsgeografiske arbejder, nemlig (1) isochroner og isodoponer med henblik på afgrænsning af bl. a. havnes naturlige baglandsområder, (2) a-jourføring af disputatsen (1949) om de danske jernbaners geografi, herunder forholdene vej/bane og brobygningers geografiske konsekvenser, samt (3) indsamling af materiale til en lærebog i samfærdselsgeografi til brug ved Handelshøjskolen og universiteterne.

Lektor Niels Banke

har arbejdet på et manuskript til en bog om Adam Smith og hans økonomiske liberalisme.

Lektor Kjeld Bjerke

har fra Statens almindelige Videnskabsfond modtaget støtte til en nærmere undersøgelse af lønfordelingerne i Danmark. Arbejdet vil strække sig over et par år.

Lektor H. Verner Larsen

har som hovedredaktør arbejdet med udgivelse af en tysk-dansk og dansk-tysk ordbog. Tidspunktet for arbejdets afslutning kan ikke oplyses.

Lektor Jens Rasmussen

forsvarede den 20. november 1958 afhandlingen »La prose narrative française du XVe siècle. Etude esthétique et stylistique« for den filosofiske doktorgrad ved Århus universitet.

Lektor Arne Spenter

arbejder på en afhandling om Genus og Numerus i dialekten på øen Schiermonnikoog i Holland. Arbejdet ventes afsluttet i 1960.

Lektor Knud Sørensen

har afsluttet sine studier over latinismer i tidligt nyengelsk med titlen »Thomas Lodge's Translation of Seneca's *De Beneficiis*. A Textual Analysis with Special Reference to Latinisms«.

Assistent Knud Hansen og assistent Erik Johnsen

har i fællesskab foretaget en undersøgelse af investering i aktier, hvis resultater er offentliggjort i det af Aktieselskabet Danisco udgivne 25-års jubilæumsskrift. Undersøgelsen, hvis formål var en statistisk belysning af forrentning og risikomomenter på grundlag af dansk materiale, viste en gennemsnitlig forrentning på 8.2 pct. af den i aktier anbragte kapital; men forrentningen svinger stærkt fra år til år og fra selskab til selskab; dette gælder særlig skibsaktier, der til gengæld gennemsnitligt har afkastet den største forrentning i perioden (13.4 pct.).

Cand. mag. Niels Haislund

har arbejdet med 3. udvidede udgave af Berlingske forlags engelsk-danske ordbog, der vil udkomme i 1960.

Landsretssagfører Feodor Nielsen

har arbejdet med en afhandling om c. i. f.-kontrakten i international ret, som forventes afsluttet omkring udgangen af 1959. Endvidere har han påbegyndt udarbejdelsen af en angloamerikansk-dansk retsordbog, som forventes afsluttet i efteråret 1960.

XII. LÆRERES OG ASSISTENTERS FAGLIGE VIRKSOMHED UDEN FOR HØJSKOLEN, STUDIEREJSER M.V.

PROFESSORER

Ejler Alkjær

afsluttede sin virksomhed som F.N.-rådgiver i eksport- og marketingspørgsmål for den tunesiske regering ved et besøg i Tunis omkring nytår. I februar 1959 foretog han en jordomrejse med henblik på i det fjerne Østen at tilvejebringe og å-jourføre materiale vedrørende eksportrejser som grundlag for den bistand, SAS vil yde de danske eksport-erhverv på dette punkt. Han har i årets løb holdt foredrag i forskellige foreninger og på kongresser, bl. a. om »Nye veje til forbruger- og forhandlerpåvirkning« på den 9. nordiske salgs- og reklamekongres i maj 1959 i København.

P. Nyboe Andersen

har i beretningsperioden været medlem af Trustkommissionen, indtil denne pr. 30. juni 1959 ophørte med sin virksomhed, samt af den af handelsministeriet nedsatte kommission til forberedelse af en revision af aktieselskabsloven. Endvidere er han formand for det af undervisningsministeriet nedsatte udvalg vedrørende kontakten mellem folkehøjskolen og byernes erhvervsliv. Han har i Nationalekonomisk Forening holdt foredrag om »Egnsudvikling, teoretiske aspekter og internationale erfaringer«, i Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer om »Handel og levestandard i Sovjetunionen« samt i en række foreninger m. v. om markedsplanerne eller andre aktuelle økonomiske problemer.

Bjarke Fog

har undervist i sparekassernes driftsøkonomi ved Sparekassehøjskolen og i Current Economic Problems in Denmark på Danish Graduate School ved Københavns Universitet. Han er hovedredaktør af »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift«.

Palle Hansen

har i beretningsperioden været medlem af bestyrelsen for Pensionskassen for de under Handelsministeriet hørende Tekniske Undervisningsvirksomheder og Handelsskoler m. v., af bestyrelsen for Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer (sektionen for regnskabsvæsen og intern organisation), af repræsentantskabet i Dansk Nationalkomité for Rationel Organisation, samt af undervisningsudvalget inden for Foreningen af Statsautoriserede Revisorer. Han har på opfordring af Svenska Företagereföreningen, Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer, Sveriges Kontoristförening og Otto Treiders Handelsskole tilrettelagt og gennemført konferencer i lederskab og lønsomhed, ligesom han har holdt en række foredrag om lønsomhedsprincipper m. v. i forskellige foreninger o. l.

Poul Høybye

har været censor i fransk til skoleembedseksamen ved Københavns Universitet og censor ved tillægsprøven i fransk til handelsmedhjælpereksamen. Han deltog i august 1958 i

»Association des Romanistes Scandinaves«'s første kongres på Århus Universitet, i september 1958 i den 2. internationale kongres for sydfransk sprog og litteratur i Aix-en-Provence, og foretog i juni—august 1959 en studierejse til Italien for at studere moderne italiensk og håndskriftlitteraturen i Vatikanets bibliotek.

Max Kjær-Hansen

har i beretningsperioden været medlem af et af Handelsministeriets Produktivitetsudvalg nedsat undersøgelsesudvalg til bedømmelse af ansøgninger om undersøgelser af betydning for distributionen. Han har endvidere åbnet den i dagene 22.—23. september 1958 på Handelshøjskolen afholdte konference for konsulenter tilknyttet engros- og detailhandelen, der var arrangeret af Handelsministeriets Produktivitetsudvalg, og deltaget i konferencens diskussioner. Herudover har han holdt forskellige foredrag, bl. a. om »Revolution i detailhandelen« på den 9. nordiske salgs- og reklamekongres, der afholdtes i København i maj 1959.

Jan Kobbarnagel

har i beretningsperioden fortsat været efor for Otto Mønstedts Kollegium og næstformand i kollegiets bestyrelse samt medlem af Studenterforeningens økonomiudvalg. Han har medvirket ved et af Industrirådet arrangeret eksportseminar i København og Århus ved en gennemgang af salgskontrakter. Endvidere har han for Foreningens af Personalebladsredaktører gennemgået redaktørens ansvar og for Foreningen af Værkstedsledere gennemgået funktionærlovens bestemmelser.

Thorkil Kristensen

har i beretningsperioden fortsat været formand for Det udenrigspolitiske Selskab og for hovedbestyrelsen for Landsforeningen til Arbejdsløshedens Bekæmpelse samt medlem af Akademiet for de tekniske videnskaber. Endvidere har han været medlem af Folketinget og af Det nordiske Råd. Han har holdt en lang række foredrag om økonomiske og politiske emner.

Poul Winding

har i beretningsperioden fortsat været medlem af Monoplrådets forretningsudvalg, af bestyrelsen for Nationaløkonomisk Forening, af styrelsen for Institutet for Historie og Samfundsøkonomi og af bestyrelsen for Philips Fond af 1958. I foråret 1959 var han medlem af voldgiftsretten vedrørende bankfunktionærers ansættelses- og lønvilkår. I marts 1959 holdt han et foredrag om »Udbyttedeling« i Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer.

DOCENTER

Aage Aagesen

har i beretningsperioden været medlem af den danske nationalkomité under Union Géographique Internationale og af den danske organisationskomité for Den XIX. internationale Geografkongres 1960, formand for Geografforeningen og dansk redaktør af Bibliographie Biographique Internationale samt censor ved højere handelseksamen og ved handelseksamen.

Han har i august 1958 med støtte fra Statens almindelige Videnskabsfond foretaget en studierejse til Italien, Malta og Libyen for at studere befolkningsgeografiske problemer og deres udforskning samt at gennemprøve en i Danmark anvendt metodik under andre forhold. Endvidere studierejser til Hamburg i oktober 1958 og til Milano i marts—april 1959 (emne: Det europæiske fællesmarked i kulturgeografisk belysning) og endelig i juni—juli 1959 en studierejse til Frankrig, Portugal, Andalusien og Marokko, de sidst-

nævnte steder med henblik på en à-jourføring af oplysninger om de stærkt skiftende kulturgeografiske forhold.

Udover sin virksomhed som assistent ved Københavns Universitets geografiske Laboratorium, hvor han har holdt forelæsninger og kursus i kartografi og geografisk analyse, har han endelig holdt en række foredrag, bl. a. om »Jugoslavien« i Geografisk Selskab i Århus og om »Kulturgeografiske problemer i Det mellemste Østen« i Sydsvenska geografiska Sällskapet.

Z. D. Lando

deltog i dagene 22.—26. juni 1959 i den 4. internationale kongres for levnedsmiddelbranchen, AIDA (Association Internationale de la Distribution des produits Alimentaires), som fandt sted i Lausanne. Samtidig besøgte han den af Nestlé i samarbejde med universitetet i Lausanne drevne Post Graduate School for Top Management, IMEDE (Institut pour l'Étude des Méthodes de Direction de l'Entreprise). Endvidere overværede han i The Co-operative Institute — The Green Meadow Foundation's 8. internationale konference i Rüslikon/Zürich, hvor han deltog i møderækken vedrørende den europæiske integrations vækst, landbrugsproblemet og levnedsmidlernes forarbejdning og distribution.

Endelig har han redegjort for Eksportinstitutets virksomhed på den af Handelsministeriets Produktivitetsudvalg arrangerede konference for konsulenter tilknyttet engros- og detailhandelens organisationer, der blev afholdt på Handelshøjskolen den 22.—23. september 1958.

Arne Rasmussen

har i beretningsperioden været medlem af det af Handelsministeriets Produktivitetsudvalg nedsatte undersøgelsesudvalg til bedømmelse af ansøgninger om undersøgelser af betydning for distributionen. I dagene 31. august—5. september 1959 deltog han i ESOMAR's (European Society of Opinion and Marketing Research) årlige kongres om markedsanalyseproblemer i Cortina d'Ampezzo. Ved konsulentkonferencen på Handelshøjskolen 22.—23. september 1958 for konsulenter med tilknytning til engros- og detailhandelens organisationer redegjorde han for arbejdsområdet under Institutet for Salgsorganisation og Reklame. Ved Foreningen af danske Erhvervsøkonomers løbende kursus holdt han den 4. og 11. februar 1959 forelæsninger om »Markedsforskningens forskellige redskaber« og »Opbygningen af en udsørgningsundersøgelse på sampling-basis«.

Hakon Stangerup

har i beretningsperioden været medlem af Den nordiske Kulturkommission og af den danske UNESCO-nationalkommission. I den sidste egenskab deltog han som regeringsrepræsentant i UNESCO's generalforsamling i Paris i november 1958. Endvidere har han været medlem af undervisningsministeriets udvalg til fordeling af statens forfatterstipendier og af bestyrelsen for Dansk Pressemuseum og -arkiv. I marts 1959 holdt han efter indbydelse gæsteforelæsninger ved universiteterne i Paris, Strasbourg og Nancy.

Torben Agersnap

LEKTORER

har i beretningsperioden været næstformand i Dansk Sociologisk Selskab, medlem af Landsstyrelsen for Nordisk Sommeruniversitet, af Det videnskabelige Råd under Landsforeningen for Mentalhygiejne og af Udvalget for Samsundsforskning i Grønland. I juli 1959 har han besøgt forskningsinstitutter i Hamburg og London. Han har holdt foredrag på Samarbejdsudvalgenes Skole i København, Arbejdsgiverforeningens Kursusvirksomhed på »Egelund« og i Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer om forskellige sociologiske og organisatoriske emner.

Niels Banke

har i beretningsperioden fortsat været næstformand i Licitationskommissionen samt medlem af Udvalget vedrørende uretmæssig konkurrence og varebetegnelse, af Hanstholmudvalget af 1955 og af Mælkeprisankenævnet. Han har i april 1959 holdt foredrag om »Monopollovgivning« på Arbejdsgiverforeningens Kursusvirksomhed på »Egelund«.

Kjeld Bjerke

har i beretningsperioden været medlem af bestyrelsen for International Association for Research in Income and Wealth, af Udvalget vedrørende lønregulering efter pristal og af Udvalget vedrørende økonomiske oversigter samt sekretær i Pristalsnævnet. Han deltog i august 1959 i International Association for Research in Income and Wealth's møde i Portoroz i Jugoslavien, hvor han holdt foredrag om »Some Reflections on Price Indexes, Welfare Indexes and Wage Adjustments«.

H. Verner Larsen

har været medlem af Undervisningsministeriets seminarieudvalg for tysk, censor i tysk ved handelsmedhjælpereksamen samt censor og eksaminator ved handelsfaglærereksamen i tysk.

Ottomar Loff

deltog i tiden 22. april—28. juni 1959 i en af European Productivity Agency foranstaltet studierejse til U. S. A. for 8 europæiske lærere i virksomhedsledelse.

Kristian Møller

er medlem af foreningen Nordens råd, af repræsentantskabet for Landsforeningen Dansk Arbejde, af repræsentantskabet for Det danske Selskab, af bestyrelsen for Danske Økonomers Forening, af bestyrelsen for Danske Bankers Fællesrepræsentation og Danske Bankers Forhandlingsorganisation samt af Andelsudvalget. Han har holdt foredrag om »Andelselskabernes kapital- og finansieringsproblemer« på Andelskongressen 1959 og om »De nordiske lande og konvertibiliteten« ved den 9. nordiske bankkonference i Stockholm.

Peter Olufsen

er medlem af repræsentantskabet for Det danske Emballageinstitut, næstformand i bestyrelsen for Dansk Fagpresseforening og censor ved Købmandsskolens kursus i salg og reklame. Han har holdt foredrag bl. a. på Den grafiske Højskole om »Reklamens organisation og teknik« og på et af Handelsforeningernes Oplysningsselskab og Handelsministeriets Produktivitetsudvalg arrangeret kursus om »Fagpressens økonomi og teknik«.

Erik Otto

er medlem af hovedbestyrelsen for Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer. Han fungerede som generalsekretær for den 5. Nordiske Civiløkonom Kongres, som blev afholdt i København 30. juni—2. juli 1958, og var medredaktør af kongressens beretning om »Foretagendet og fremtidens fællesmarkeder«, der udsendtes i efteråret 1958. I dagene 26. september—5. oktober 1958 deltog han i en række kurser i moderne forretningspraksis i tilknytning til Svenska Civilekonomföreningens udstilling »Kontor 59« i Stockholm.

Jens Rasmussen

foretog i maj 1959 en studierejse til Paris og Dijon for at studere stilproblemer i moderne fransk.

Arne Spenter

foretog i tiden 26. juni—13. august 1959 en studierejse til Holland for at studere frisiske dialekter.

Knud Sørensen

blev i december 1958 beskikket som eksaminator og censor ved handelsfaglærereksamen i engelsk.

ASSISTENTER

Peder Elkjær

har holdt foredrag i bankklubben om »Bankerne og de vesteuropæiske markedsplaner«.

Knud Hansen

har i beretningsperioden været medlem af redaktionsudvalget for Nationaløkonomisk Tidsskrift og af bedømmelseskomiteer for prisopgaver udskrevet henholdsvis af Nationaløkonomisk Forening og af Akkvissionschefernes Fællesråd. Den 17. februar 1959 holdt han foredrag i Forsikringsforeningen om »Nogle bemærkninger om livsforsikrings-selskabernes pengeanbringelser«.

Erik Johnsen

er redaktionssekretær for Erhvervsøkonomisk Tidsskrift. I januar—februar 1959 foretog han en studierejse til Stockholm, hvor han studerede operationsanalyse ved Handelshøgskolan i Stockholm. Han har holdt en række foredrag om operationsanalyse, økonomispil, virksomhedernes strategiproblemer o. l. i Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer, Dansk Ingeniørforening, Nordisk Sommeruniversitet m. v., ligesom han redegjorde for operationsanalysens anvendelsesmuligheder på den af Handelsministeriets Produktivitetsudvalg arrangerede konference for konsulenter tilknyttet engros- og detailhandelens organisationer, som fandt sted på Handelshøgskolen den 22.—23. september 1959.

Mogens Eggert Møller

foretog i maj 1959 en 14-dages studierejse til Uppsala og Stockholm for at studere hos professorerne Erik Lindahl og Leif Mutén samt for at besøge skatteretsafdelingen på Institutet för Utländsk Rätt i Stockholm. På de statsautoriserede revisorers skattekonference på Marienlyst i dagene 25.—26. september 1958 holdt han et foredrag om »Afgrænsningen mellem driftsomkostninger og privatforbrug«.

Lauge Stetting

har i størstedelen af beretningsperioden opholdt sig ved London School of Economics, hvor han har foretaget studier over råvareprisernes ustabilitet. Til opholdet har han modtaget støtte fra Otto Mønstedts Fond, Laurits Andersens Fond samt Henriques' Rejselegat for unge Nationaløkonomer. I 1959/60 vil han som Rockefeller Fellow fortsætte sine studier ved Massachusetts Institute of Technology og Stanford University.

Poul Sveistrup

har deltaget i Nordisk Sommeruniversitets studiekredse og har holdt foredrag om »Erkendelse, vurdering og valg i decisionsteoretisk belysning« samt deltaget i sommeruniversitetets møde den 1.—12. august 1959.

Zakken Worre

har sammen med professor Palle Hansen (se denne) medvirket ved tilrettelæggelse og ledelse af en række konferencer om lederskab og lønsomhed. Desuden har han holdt forskellige foredrag, bl. a. i Foreningen af Danske Erhvervsøkonomers sektion for Fyn om »Nøglefaktorerne i virksomhedens økonomiske tilpasningsproces«.

*ANDRE LÆRERE**Kontorchef Preben Christensen*

er formand for Forsikringselskabernes Planlægningsudvalg og medlem af bestyrelsen for Forsikringsforeningens Bibliotek.

Cand. polit. Karen Gredal

er medlem af Danske Husmødres Forbrugerråd og af dettes forretningsudvalg. I dagene 31. august—5. september 1958 deltog hun i ESOMAR's (European Society of Opinion and Marketing Research) årlige konference om markedsanalyseproblemer i Cortina d'Ampezzo. Ved den i januar 1959 af De danske Handelsstandsforeningers Fællesorganisation i samarbejde med Handelsministeriets Produktivitetsudvalg afholdte konference om skabelsen af et fællesudvalg for frugt- og gartneriprodukter holdt hun et foredrag om »Hvad ønsker forbrugerne af branchen?«

Ekspeditionssekretær Ove Høeg

har i 1958—59 været censor i fagene omkostningslære og kalkulation samt administrativ virksomhedsledelse ved Københavns maskin- og elektroteknikum.

Ekspeditionssekretær Henning Kjølbj

har som dansk delegeret deltaget i en under European Productivity Administration nedsat gruppe om monopol- og konkurrenceproblemer og har fået overdraget at forfatte det danske afsnit af gruppens beretning.

Landsretssagfører Feodor Nielsen

er præsident for New York University Comparative Law Club in Scandinavia. Han har i tiden 19. juli—15. august 1959 studeret amerikansk kontraktret ved The Salzburg Seminar in American Studies.

Hovedbogholder Eivind Olsen

er medlem af det af Danmarks Sparekasseforening nedsatte tekniske udvalg.

Direktør Hans Thranow

er medlem af Forsikringsforeningens hovedbestyrelse og af bestyrelsen for den Forsikringsjuridiske Gruppe, medlem af Assurandør-Societetets udvalg vedrørende Public Relations i Forsikring, samt medredaktør af Assurandør-Societetets Domssamling.

Forstander Egil Toke

er næstformand i Foreningen af danske Skolebogsforfattere og medlem af Udvalget for benyttelsen af audio-visuelle hjælpemidler under Nordisk komité for Handelsundervisning.

XIII. LITTERÆRE ARBEJDER AF HANDELS- HØJSKOLENS LÆRERE

August 1958-juli 1959

PROFESSORER

Ejler Alkjær

Konto-ramme for danske dagblade. 1958. 76 s. (s. m. Zakken Worre).
Turiststrømmen fra U.S.A. (Det danske marked 1959, s. 35-39).
Bedriftssammenligning og erfaringsudveksling inden for pressen (samme-
steds 1959, s. 81-88).

Poul Nyboe Andersen

Eksempler på økonomisk irreversibilitet (i: Til Frederik Zeuthen 9. sep-
tember 1958. 1958, s. 11-18).
Det ekonomiska framåtskridandet och den internationella arbetsför-
delningen (i: Framåtskridandet och dess förutsättningar. Stockholm
1958, s. 55-67).
Egnsudviklingen. Teoretiske aspekter og internationale erfaringer (Na-
tionaløkonomisk tidsskrift 1958, s. 190-207).
En disputats om dollarknaphed (sammesteds 1959, s. 35-54).

Bjarke Fog

Driftsøkonomi. Bd. 1. 1958. 311 s. (s. m. Arne Rasmussen).
Prisdannelsen inden for byggeriet. 1958. 135 s.
The relevance of the competitive laissez-faire model to the Danish
economy (i: Wirtschaftssysteme des Westens. Hrsg. von Rudolf Frei.
Bd. 1. Basel 1957, s. 49-64).
Usikkerhedsmomentets betydning for en virksomheds prispolitik (i: Til
Frederik Zeuthen 9. september 1958. 1958, s. 66-76).

Palle Hansen

Mere om nulpunkter (Økonomisk virksomhedsledning 1958, s. 197-200).
Lønsmetoden og det månedlige driftsregnskab (sammesteds 1958,
s. 275-78; 1959, s. 19-21).

Poul Høybye

Dansk-italiensk ordbog. 1959. 646 s. (s. m. Johanne Mengel).

Max Kjær-Hansen

Reklamebureauet i Danmark. 1958. 95 s.

Om at gennemføre reklamekontrol (Det danske marked 1958, s. 247-51).

Nationale reklameomkostninger i international belysning (sammesteds 1959, s. 31-34).

Vil reklame i dansk fjernsyn tjene fornuftige formål? (Politiken 9. april 1959).

Jan Kobbarnagel

Erhvervsretten i grundtræk. 4. udg. 1958. 435 s.

Udvalg af domme til brug ved undervisning i erhvervsret. 1959. 147 s.

Juridisk og merkantil sprogbrug. Lærebog for korrespondenter. 1959. 184 s.

De faglige organisationer og retsforholdene på arbejdspladserne (i: Virksomheden og dens ledere. 1958, s. 119-35).

Forholdet mellem arbejdsgiver og funktionær (sammesteds s. 138-46).

Apotekerlovens reklamebestemmelser (Medicinsk forum 1959, s. 22-40 og Det danske marked 1959, s. 89-105).

Retsreglerne om lægemidlers navne (Medicinsk forum 1959, s. 166-92).

Thorkil Kristensen

(red.) De europæiske markedsplaner. 1958. 352 s.

Kundskabsinvesteringen (i: Ekonomi/politik/samhälle. Festskrift til Bertil Ohlin. Stockholm 1959, s. 143-50).

Poul Winding

Det danske kapitalmarked. Bidrag til en belysning af dets struktur og funktion. 1958. 605 s. + 53 tvlr.

En note om valget mellem investeringer med forskellig løbetid (i: Til Frederik Zeuthen 9. september 1958. 1958, s. 373-82).

Baggrunden for fællesmarkedsplanerne og for planerne om et frihandelsområde (i: 5. nordiske civiløkonom kongres om foretagendet og fremtidens fællesmarkeder. 1958, s. 11-25).

*Aage Aagesen**DOCENTER*

Das Wirtschaftsleben Grönlands (i: Geographische Rundschau, sept. 1958. 8 s., 1 kort).

Nordslesvigs befolkningsgeografi (i: Geografisk Tidsskrift 1958. 18 s., 7 kort, 2 tvlr).

Den danske handelsflådes transporter (i: Ekonomisk-geografiska studier tillägnade Olof Jonasson. Göteborg 1959, s. 17-26).

Malta (i: Kulturgeografi 1959, s. 133-42).

Arne Rasmussen

Driftsøkonomi. Bd. 1. 1958. 311 s. (s. m. Bjarke Fog).

Sandsynlighedsbudgettering ved indkøbs- og lagerdisponering (Det danske marked 1958, s. 137-49).

Kapitalens og lagerpladsens betydning for en virksomheds budgettering af sin indkøbspolitik (sammesteds 1959, s. 1-16).

Hakon Stangerup

Dagens gerning. 1958. 184 s.

Avisens grundbegreber. 1958. 110 s.

Danish literature in 1957. 1958. 32 s. (også fransk og tysk udg.).

Trois auteurs danois modernes. 1959. 41 s.

How to avoid newspaper strikes. 1959. 38 s.

Cultural activities (i: About Denmark. 1959, s. 47-59).

*Niels Banke***LEKTORER**

Dänische Kartell- und Monopolpolitik (i: G. Jahn und K. Junckerstorff: Internationales Handbuch der Kartellpolitik. Berlin 1958, s. 69-87).

Kjeld Bjerke

Studier over Danmarks nationalprodukt 1870-1950. 1958. 175 s. (s. m. Niels Ussing).

Investeringer og økonomisk vækst. Diskussionsindlæg på det nordiske nationaløkonomiske møde i København 1958. (i: Forhandlingerne ved det nordiske nationaløkonomiske møde i København den 4.-6. sept. 1958. Kbh. 1959, s. 111-115).

Børge Hansen

Hjælpebog for engelske korrespondenter. 1958. 318 s. - Øvelseshæfte. 1958. 39 s.

O. Loff

Omkostningslære (i: Bogtrykkerbogen. Red. af Henry Thejls. 1958, afsnit 53).

Tidsnød til debat (Økonomisk virksomhedsledelse 1958, s. 280-84).

Nogle facts om nulpunkter (sammesteds 1959, s. 16-17).

Mangelfuld kontakt mellem chefer og medarbejdere påvist af rundspørge (sammesteds 1959, s. 105-09, 120, 145-46).

Kristian Møller

Andelsselskabernes kapital- og finansieringsproblemer (Andelsbladet 1959, s. 321-28).

De nordiske lande og konvertibiliteten (Fagskrift for Bankvæsen, 1959, s. 57-66).

Peter Olufsen

Et sprogligt strejftog gennem danske varenavne og varemærker (Det danske marked 1958, s. 171-76).

Creativ kvalitet i reklamen (sammesteds 1958, s. 241-47).

Forbrugersamfundet (Dagens Nyheder 22. maj 1959).

Reklamens stærke mænd vil også gerne leve (Ekstrabladet 23. maj 1959).

Jens Rasmussen

La prose narrative française du XVe siècle. Etude esthétique et stylistique. 1958. 198 s.

Jens Vibæk

Hanna Adlers ungdom (i: Hanna Adler og hendes skole. Kbh. 1959, s. 11-72).

ASSISTENTER OG LÆRERE

Bjarke Frederiksen

Beregning af effektiv rente (Bankårbogen 1959, s. 345-71).

Karen Gredal

Moderne forbrugeres motiver og adfærd. 1959. 144 s.

Niels Haistlund

The English slang suffix -o. A suffix not specially treated in OED (Hiroshima studies in English language and literature 1958, s. 133-43).

Det australske sprog (Translatøren 1959, s. 7-16).

Helge Hammerich

Butiksansallet i København falder. Den københavnske detailhandels udvikling 1953-58 (Det danske marked 1958, s. 106-14).

Knud Hansen

Investering i aktier (s. m. Erik Johnsen) (Supplement til: Aktieselskabet Danisco 1934-1959. 1959. 24 s.).

Nogle bemærkninger om de danske forsikringsselskabers investering i forskellige obligationstyper (Nordisk forsikringstidsskrift 1959, s. 121-31).

Svend A. Hansen

Adels aarbogen som statistisk kilde (Danmarks adels aarbog 1958/59, s. 43-49).

Erik Johnsen

- Kompendium i operationsanalyse. 1958. 123 s.
 Investering i aktier (s. m. Knud Hansen) (Supplement til: Aktieselskabet Danisco 1934-1959. 1959. 24 s.).
 Operationsanalyse, et grundlag for virksomhedens beslutninger (Erhvervsøkonomisk tidsskrift 1958, s. 199-203).
 Spilteoretiske problemer (sammesteds 1958, s. 226-41).
 Automation (sammesteds 1958, s. 308-15).
 Omrids af en målsætnings- og politikmodel (sammesteds 1959, s. 15-36).
 Den økonomiske situation (Vendssyssel tidende 15. okt. 1958).
 Den vestlige verdens økonomi (sammesteds 30. dec. 1958).
 Eisenhowers budget og USA's økonomi (sammesteds 3. febr. 1959).

Ulf Kjær-Hansen

- Nordisk marketing-litteratur 1920-1957. 1959. 138 s.
 De danske dagblades oplagsudvikling i 1956 og 1957 (Det danske marked 1958, s. 160-70).
 Nordisk marketing-litteratur 1920-1957 (sammesteds 1959, s. 65-75).

Ole Lando

- Skandinaviske og fremmede domstoles adgang til at pådømme sager om køb. Göteborg 1929. 27 s.
 Købet komparativt. 1958. 24 s. (Kompendium).

Finn Madsen

- Nye metoder i markedsanalysen (Nordisk tidsskrift for industriel statistik 1958, s. 45-65).

Mogens Eggert Møller

- Afgrænsningen driftsomkostninger - privatforbrug (Revision og regnskabsvæsen 1958, s. 445-59; 505-17).

Lauge Stetting

- De europæiske markedsplaner. 1958. 352 s. (s. m. Tyge Dahlgaard og Erik Mortensen, red. af Thorkil Kristensen).
 Matematik for økonomer. 1958. Bd. 1-2 (s. m. P. Nørregaard Rasmussen).

Poul Sveistrup

- Den rådgivende økonom og vurderingsproblemet (Erhvervsøkonomisk tidsskrift 1958, s. 294-307).

Zakken Worre

- Konto-ramme for danske dagblade. 1958. 76 s. (s. m. Ejler Alkjær).

XIV. HØJSKOLENS ØKONOMI

Som det fremgår af højskolens regnskab for undervisningsåret 1958/59, der bringes omstående, andrager de samlede omkostninger ved driften nu et beløb af størrelsesordenen 3 mill. kr. Den stigende tilgang til studierne og den stadigt voksende forskningsvirksomhed i forbindelse med højere lønninger må forventes at medføre en yderligere vækst i dette beløb i de kommende år.

I den efterfølgende tabel er der givet en oversigt over udviklingen i højskolens driftsomkostninger og deres finansiering siden 1948/49. Opstillingen afviger på enkelte punkter, for hvilke der er redegjort i tabelnoterne, fra de officielle regnskaber.

Det fremgår af oversigten, at omkostningerne i det forløbne 10-år på det nærmeste er blevet 3-doblet. Den relative stigning har dog været ret forskellig fra hovedpost til hovedpost. De direkte undervisningsudgifter (først og fremmest lærerlønninger og censorhonorarer), som i dag beslaglægger hved to trediedele af de samlede midler, er forholdsmæssigt set steget noget stærkere end samtlige omkostninger taget under eet. En endnu stærkere stigning udviser forskningsudgifterne (særlig assistentlønninger og udgifterne til institutternes drift); medens disse ved periodens begyndelse udgjorde 6-7 pct. af de samlede udgifter, har det tilsvarende tal i de senere år været 10-11 pct. Dette er et udtryk for den stadigt voksende betydning, der tillægges den erhvervsøkonomiske forskningsvirksomhed. Derimod er udgifterne til bibliotekets drift steget noget mindre end gennemsnittet.

En forholdsvis beskedent udgiftsforøgelse finder man på huslejekontoen. Dette forhold er dog i det væsentligste af formel natur.

Også administrationsudgifternes stigning er mindre end gennemsnitsstigningen; de udgør nu kun ca. 9 pct. af totaludgifterne mod 13 pct. ved periodens begyndelse. Denne udvikling hænger sammen med, at det ikke har været nødvendigt at udvide det administrative apparat i ganske samme takt, som undervisnings- og forskningsvirksomheden er vokset.

Med hensyn til finansieringen bemærker man, at der i den forløbne periode er foregået betydelige forskydninger. Studieafgifterne, der ved

periodens begyndelse dækkede omkring halvdelen af de samlede omkostninger og godt 90 pct. af de direkte udgifter til undervisning, er efter en relativ forøgelse i de første år steget i forholdsvis beskeden takt og dækker nu ca. 44-45 pct. af totalomkostningerne, svarende til godt to trediedele af undervisningsudgifterne.

Til gengæld er de offentlige tilskud gået betydeligt i vejret, nemlig fra omkring en fjerdedel til godt to femtedele af de samlede udgifter. Stigningen falder så godt som udelukkende på statens tilskud. Til og med 1956/57 udgjorde statstilskuddet 40 pct. af de såkaldte tilskudsberettigede udgifter foruden mindre beløb til visse forskningsopgaver o. l. Fra 1957/58 forhøjedes tilskuddet til 48 pct., hvortil kommer en forholdsmæssig andel af et særligt rådighedsbeløb på 6 pct. af samtlige handelshøjskolars tilskudsberettigede udgifter. Når statstilskuddet til trods herfor alligevel ikke har andraget mere end højst 42 pct. af de samlede udgifter, skyldes det dels, at visse udgifter, bl. a. til repræsentation, ikke er tilskudsberettigede, dels og navnlig, at statstilskuddet i henhold til lovgivningen om handelshøjskoler først forfalder året efter, at de tilsvarende udgifter er afholdt, idet dets udbetaling er betinget af virksomhedens videreførelse i det følgende år. Dette forhold er også årsagen til, at statstilskuddets procentvise andel varierer noget fra år til år, idet andelen går tilbage i år, hvor udgiftsstigningen har været særlig stærk, medens det modsatte er tilfældet i år med mere moderate udgiftsforøgelser.

Tilskud fra private kilder uden for Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse er – målt i absolutte tal – steget betydeligt i løbet af de sidste 5 år, men dækker dog stadig kun en mindre del af de samlede udgifter.

Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse dækker den del af højskolens omkostninger, som ikke modsvares af indtægter fra anden side. Beløbet har i den betragtede periode svinget betydeligt – mellem godt 100.000 kr. og godt 300.000 kr. pr. år. Trods det øgede statstilskud har tendensen i de senere år snarest været opadgående. I forhold til de samlede driftsomkostninger har foreningens andel gennemgående andraget noget over 10 pct. De stærke variationer fra år til år beror på den ujævne udvikling i statstilskud og studieafgifter. Ved bedømmelsen af foreningens – og dermed det private erhvervslivs – tilskud til højskolens drift må det erindres, at en betydelig, men ikke nærmere oplyst del af de aftenstuderendes studieafgifter betaales af de firmaer, hvori de pågældende er ansat.

DRIFTSREGNSKA

DEBET

Husleje		131.011,83
Brændsel, rengøring og belysning:		
Brændsel	35.341,19	
Rengøring	65.116,37	
Belysning	15.374,12	115.831,68
Administrative gager		177.240,12
Lærergager		1.480.883,98
Eksamenstilsyn		18.189,10
Censorhonorarer m. m.		76.869,24
Pensionsbidrag:		
Ordinære pensionsbidrag	20.478,45	
Amortisering og forrentning af kapitalindskud	5.316,20	25.794,65
Afskrivning på inventar		24.729,50
Vedligeholdelse af inventar		12.634,99
Gæsteforelæsnings		3.093,35
Studierejser		11.311,58
De studerendes råd, klubber m. m.		14.000,00
Fripladser		42.730,00
Restancer		1.555,00
Tilskud til erhvervsøkonomisk litteratur		3.880,00
Undervisningsmidler		456,00
Omkostninger:		
Porto og telefon	7.683,73	
Papir og rekvisitter	9.115,66	
Eksamensmaterialer	7.679,98	
Annoncer	5.258,50	
Tryksager	19.616,85	
Forsikringer	4.881,85	
Repræsentation m. v.	30.287,10	
Erstatninger	273,00	
Diverse	3.870,15	88.666,82
Bibliotek og institutter:		
Bankinstituttet	2.015,85	
Biblioteket	94.758,06	
Eksportinstituttet	28.510,19	
Erhvervsretligt institut	28.213,89	
Forsikringsinstituttet	18.419,04	
Det økonomiske forskningsinstitut	26.229,16	
Ibero-amerikansk institut	14.246,18	
Instituttet for organisation og arbejds sociologi	7.195,53	
Regnskabslaboratoriet	55.467,37	
Instituttet for salgsorganisation og reklame	29.379,37	
Sproglaboratoriet	8.987,14	313.421,78

Transport: 2,542,299,62

AUGUST 1958 — 31. JULI 1959

KREDIT

Tilskud fra:			
Staten		1.091.733,36	
Forventet statstilskud af lønstigning $\frac{1}{4}$ - $\frac{31}{7}$ 1958		50.000,00	
Frederiksberg kommune:			
1958/59	12.000,00		
1959/60	12.000,00	24.000,00	
Københavns kommune		20.000,00	
Philips Fond af 1958		17.500,00	
Nicolai H. Knudtzons legat		5.100,00	
Diverse blade		29.200,00	
Krista og Viggo Petersens Fond		5.400,00	
Foreningen af Statsautoriserede Revisorer		4.000,00	
Dansk Salgs- og Reklameforening		1.000,00	1.247.933,36
Indgået studieafgift:			
Aftenundervisning	887.685,00		
Dagundervisning	277.210,00		
Forberedelseshold	56.425,00		
Skibsmæglere	18.560,00	1.239.880,00	
Indgået studentergebyr:			
Aftenundervisning	9.930,00		
Dagundervisning	6.990,00	16.920,00	
Indgået eksamensgebyr:			
Aftenundervisning	32.875,00		
Dagundervisning	12.470,00	45.345,00	
Fripladser: (dækket af Foreningen til unge Handelsmænds uddannelse):			
Aftenundervisning	11.650,00		
Dagundervisning	26.080,00		
	37.730,00		
Dækket af Egmont H. Petersens Fond	5.000,00	42.730,00	
Restancer:			
Aftenundervisning	580,00		
Dagundervisning	975,00	1.555,00	1.346.430,00
Renter			6.050,74
Tilskud fra Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse:			
Legatrenter til driften	5.106,50		
Legatrenter til fripladser	6.871,00	11.977,50	
Underskud for 1958/59, dækket af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse			337.608,02

Transport: 2.949.999,62

DRIFTSREGNSKAB

DEBET	<i>Transport: 2.542.299,62</i>	
Presseforskningen:		
Anvendt 1958/59	24.484,48	
Overført fra 1957/58	289,38	
Indtægter v/kursusvirksomhed m. m.	5.715,00	6.004,38
	18.480,10	
Overført til 1959/60	10.719,90	29.200,00
Reklamebiblioteket:		
Anvendt af tilskud fra Dansk Salgs- & Reklameforening 1958/59		1.000,00
Diverse forskningsopgaver:		
Anvendt af tilskud fra Philips Fond af 1958, 1958/59	6.000,00	
Overført til 1959/60	11.500,00	17.500,00
Henlagt til efterbetaling af løn for perioden $\frac{1}{4}$ 1958- $\frac{31}{7}$ 1959		360.000,00
		<u>2.949.999,62</u>

BALANCE

AKTIVER	
Kassebeholdning	2.502,64
Bankbeholdning	113.099,21
Girobeholdning	36.137,47
Beholdning af feriemærker	48,25
Inventar	116.396,65
Biblioteket	1,00
Beholdning af skrifter	109.653,47
Beholdning af kompendier	25.579,88
Kapitalindskud til pensionering	35.792,64
Forventet statstilskud af lønstigning $\frac{1}{4}$ - $\frac{31}{7}$ 1958	50.000,00
Diverse debitorer	38.553,67
Mellemregning med Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse	81.083,04
	<u>608.847,92</u>

Foranstående regnskab er i overensstemmelse med Handelshøjskolens bøger, som jeg har revideret.

De opførte kasse-, bank- og girobeholdningers tilstedeværelse er konstateret.

København, den 8. oktober 1959.

O. Henningsen,
statsaut. revisor

AUGUST 1958 — 31. JULI 1959

KREDIT

Transport: 2.949.999,62

 2.949.999,62

31. JULI 1959

PASSIVER

Diverse kreditorer		35.895,63
Købmandsskolen		32.079,23
Deposita for garderobenøgler		870,00
Ikke udbetalte stipendier		87.600,00
Handelshøjskolens studiefond		2.800,00
Ikke anvendte tilskud		50.500,86
Henlæggelse til imodegældelse af forventet lønstigning ^{1/4} 1958 ^{31/7} 1959	360.000,00	
Ikke anvendt af henlæggelsen for 1958/59	39.102,00	399.102,20

 608.847,92

København, den 8. oktober 1959.

Poul Winding,
rektor

/ H. Almdal,
inspektør

OVERSIGT OVER UDVIKLINGEN I HANDELSHØJSKOLENS
DRIFTSOMKOSTNINGER OG DERES FINANSIERING 1948/49—1958/59

(Absolutte tal i 1.000 kr.)

Året 1. aug.—31. juli	Driftsomkostninger							Driftsomkostninger					Finansiering				Foren. til Unge Handels- Udlands- Uddan- nelse
	Un- der- vis- ning	Bib- lio- tek	Forsk- ning	Ad- mini- stra- tion	Pen- sions- bidrag	Hus- leje	De i alt = stude- rendes råd	Stats- til- skud	Kom- mu- nale til- skud	Pri- vate til- skud	Studieafgifter			Di- verse ind- tægter			
											aften- hold	dag- hold	Forbe- redel- hold				
1948/49	592	42	68	137	32	193	16	1.080	27	9	389	155	—	—	—	272	
1949/50	656	52	76	146	33	184	10	1.157	27	6	425	177	—	—	—	182	
1950/51	707	56	79	155	35	188	13	1.233	27	3	477	171	—	—	—	169	
1951/52	769	63	101	171	37	197	13	1.351	30	3	552	166	33	—	—	147	
1952/53	839	60	113	183	36	206	12	1.449	31	3	637	149	36	—	—	105	
1953/54	881	69	152	194	36	214	10	1.556	31	3	610	161	28	—	—	171	
1954/55	990	80	194	205	8	218	11	1.706	31	20	618	170	33	—	—	256	
1955/56	1.077	75	210	223	19	257	10	1.871	32	24	683	190	36	18	—	259	
1956/57	1.232	80	202	240	24	260	13	2.051	32	34	734	202	38	3	—	320	
1957/58*	1.430	82	246	252	18	286	14	2.328	32	44	847	255	48	1	—	116	
1958/59*	1.870	95	300	266	26	284	14	2.855	32	67	931	298	56	24	—	305	
(Indekstal, 1948/49 = 100)**																	
1948/49	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1949/50	111	124	111	107	102	96	65	107	102	69	109	113	—	—	—	67	
1950/51	119	133	116	113	108	98	79	114	169	40	122	110	—	—	—	62	
1951/52	130	150	148	125	114	102	82	125	184	40	142	106	—	—	—	54	
1952/53	142	143	165	135	112	107	75	134	214	40	164	96	—	—	—	39	
1953/54	149	164	223	142	111	111	64	144	242	40	157	103	—	—	—	63	
1954/55	167	190	285	150	25	113	71	158	254	240	159	109	—	—	—	94	
1955/56	182	179	309	163	59	133	66	173	276	281	176	122	—	—	—	95	
1956/57	208	190	297	175	75	135	84	190	302	398	189	130	—	—	—	118	
1957/58*	242	195	362	184	55	148	89	216	432	512	218	163	—	—	—	43	

1949/50	51	4	/	13	3	16	1	100	29	2	1	37	15	—	16
1950/51	57	5	6	13	3	15	1	100	31	2	0	39	14	—	14
1951/52	57	5	7	13	3	15	1	100	31	2	0	41	12	2	11
1952/53	58	4	8	13	2	14	1	100	34	2	0	44	10	2	7
1953/54	57	4	10	12	2	14	1	100	35	2	0	39	10	2	11
1954/55	58	5	11	12	0	13	1	100	34	2	1	36	10	2	15
1955/56	58	4	11	12	1	14	1	100	34	2	1	37	10	2	1
1956/57	60	4	10	12	1	13	1	100	34	2	2	35	10	2	0
1957/58*	61	3	11	11	1	12	1	100	42	1	2	36	11	2	0
1958/59*	66	3	11	9	1	10	0	100	40	1	2	33	10	2	1

* Tallene for 1957/58 og for 1958/59 er foreløbige, idet de af tjenestemandsløven af 1958 følgende ændringer af medarbejdernes aflønningsforhold endnu ikke er godkendt af myndighederne.

** Indestallene er beregnet på grundlag af de ikke-afrundede absolutte tal.

*** På grund af afrunding kan totalsummen i enkelte tilfælde afvige fra 100.

Oversigten afviger på enkelte punkter fra den, der fremgår af de offentliggjorte regnskaber.

1) Som *driftsmkostninger* er kun medregnet egentlige udgifter. Derimod er udeladt følgende poster:

a) *Fripladser*. Disse repræsenterer ikke en egentlig udgift, men en formindskelse af indtægterne; med hensyn til versurposten »fripladser« på indtægtsiden gælder, at fripladser dækket af foreningen er udeladt, medens fripladser dækket af forskellige legater er medregnet under »privat tilskud«.

b) *Restancer*. Denne post repræsenterer heller ikke en egentlig udgift i det pågældende år, men en endnu ikke modtagen indbetaling. På indtægtsiden er der i konsekvens heraf ikke sondret mellem indbetalte og endnu ikke modtagne studieafgifter.

c) *Renter*. Denne post er en mellemregningspost mellem foreningen og højskolen.

d) *Overførter af endnu ikke anvendte dele af tilskud til særlige forkningsopgaver m. v.* Kun de i årets løb faktisk anvendte summer er medregnet.

e) *Førrige års underskud, der til og med 1954/55 opførtes som en udgift.*

Endvidere er der ikke på omkostningsiden foretaget fradrag for indtægter ved presseforknings undervisningsvirksomhed. Disse er opført under »diverse indtægter« på indtægtsiden.

2) Foreningen til Unga Handelsmænds Uddannelse's andel af udgifterne er beregnet ved fra driftsmkostningerne (opgjort som anført under pkt. (1)) at trække

- stats tilskud,
- kommunale og private tilskud (herunder også tilskud til fripladser fra legater, der ikke tilhører foreningen),
- studieafgifter,

d) *diverse indtægter (hidrørende fra presseforknings undervisningsvirksomhed og fra kursus, der efter handelsministeriets anmodning er afholdt på højskolen, men som ikke vedrører dennes normale virksomhed (skibmæglerkursus o. l.)).*

3) De enkelte i tabellen anførte omkostninger omfatter følgende underposter:

Undervisning:
Lærertilæg, censorhonorar, honorar for eksamenstilsyn, honorarer for gæsteforelesninger, undervisningsmateriale og honorarer for undervisning på interessefelter (der posteredes særskilt til og med 1956/57).

Bibliotek:
Lønninger til bibliotekar, assistenter og løn medhjælp, udgifter til boganskaffelse, indbinding m. v., administrative udgifter ved bibliotekets drift.

Forskning:
Udgifter vedrørende institutterne (forstændertilæg, lønninger til assistenter og kontordamer samt evt. løn medhjælp, diverse udskaftelser af bøger og materialer m. v.), udgifter til studierejser, udgifter til løsning af særlige forskningsopgaver (finansieret ved tilskud ude fra).

Administration:
Rektortillæg, lønninger til inspektør, sekretær og kontropersonale, samt omkostninger (porto, telefon, papir, rekvissitter, annoncer, tryksager, forskringer, udgifter til fester, censorservering, repræsentation, herunder rejseudgifter, erstatninger m. v.).

Pensionsbidrag:
(Dette beløb har ikke kunnet fordeles på de ovennævnte poster).

Hudtøj m. v.:
5 pct. af bygnings ejendomsrådsverdi, reparation og vedligeholdelse af bygningen, brændsel, belysning og rengøring, afskrivning på og vedligeholdelse af inventar. Endvidere udgifter til leje af eksamenlokal. Der er foretaget fradrag for lejendtægter, der dog kun andrager mindre beløb.

Råd:
Højskolens tilskud til De studerendes råd.

XV. STIPENDIER OG STUDIELÅN

1958/59 er der gennem højskolen blevet uddelt stipendier og studielån til studerende, bevilget af forskellige legat- og fondsbestyrelser m.v., i det nedenfor angivne omfang.

1. Stipendier til dækning af studieomkostninger

I alt kr. 159.700, der fordeler sig således:

Laura Dreyer f. Svendsens Legat: kr. 9.000, fordelt med 4.000 til 3 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium, kr. 3.500 til 2 studerende under det tresproglige korrespondentstudium og kr. 1.500 til 1 studerende under det erhvervsøkonomiske specialstudium i regnskabsvæsen.

Firmaet Evers & Co.'s Studiefond: kr. 6.000 fordelt mellem 9 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Garvermester C. W. Gerickes Legat: kr. 3.000 fordelt med kr. 2.700 til 9 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 300 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Emil P. Hertz Legat: kr. 300 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Kommunelæge Vilh. Chr. Eilschou Holms Legat: kr. 1.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Grosserer M. Jacobsens Legat: kr. 500 til 1 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond: kr. 1.500 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Michaelsens Legat: kr. 1.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Otto Mønstedts Fond: kr. 34.400 fordelt med kr. 11.550 til 23 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 22.850 til 14 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Egmont H. Petersens Legat: kr. 5.000 fordelt med kr. 1.100 (2 fripladser) til studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 3.900 (6 fripladser) til studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Krista og Viggo Petersens Fond: kr. 2.600, fordelt til 3 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Grosserer P. Petersen og Hustrus Legat: kr. 1.500 til 2 studerende under de erhvervsøkonomiske specialstudier.

Valborg Reinhardt-Andersens Legat: kr. 400 til en studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Julius Skrikes Stiftelse: kr. 1.500, fordelt med kr. 1.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 500 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Foreningen »Studenternes Venner«: kr. 2.000 til 4 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Ungdommens Uddannelsesfond: kr. 90.000, fordelt med kr. 49.700 til 44 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 40.300 til 36 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

2. Middagslegater

I alt kr. 7.410 (bevilget på finansloven), fordelt til 15 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og til 13 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

3. Rentefri studielån

I alt kr. 82.300, der fordeler sig således:

Ungdommens Uddannelsesfond: kr. 75.000, fordelt med kr. 23.350 til 24 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 51.650 til 50 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Handelshøjskolens Studiefond: kr. 7.300 som studielån med kr. 6.300 til 7 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 1.000 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Desuden har en række studerende opnået lavt forrentede lån gennem *Dansk Studiefond*.

4. Stipendier til studierejser

I alt kr. 10.000, der fordeler sig således:

Carlsbergs Mindelegat for Brygger I. C. Jacobsen: kr. 4.000 til en studierejse for udenrigshandelsstuderende.

Frederik Larsens Fond: kr. 6.000, fordelt i portioner á kr. 1.000 til studerende under diplomstudiet i regnskabsvæsen.

5. Fripladser

Bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse har bevilget følgende fripladser:

Til studerende under
 det almene erhvervsøkonomiske studium: 57 hele og 4 halve fripladser
 det tresproglige korrespondentstudium: 8 hele og 86 halve fripladser
 de erhvervsøkonomiske specialstudier: 2 hele og 32 halve fripladser
 de ensproglige korrespondentstudier: 19 hele og 0 halve fripladser

6. Til lærere ved Handelshøjskolen er følgende legater blevet bevilget:

Sproglærer Ch. Beissels Legat: kr. 1.500 til lektor Børge Måløe til studieophold i Skotland.

XVI. ÅRETS BEGIVENHEDER

Rusmodtagelsen fandt sted den 1. september. Om formiddagen kl. 10 modtoges i auditorium maximum de nye studerende på det almene erhvervsøkonomiske dagstudium og på det tresproglige korrespondentstudium. Rektor bød velkommen og fortalte om højskolen, dens organisation og historie. Derefter sang studentersangerne, og endelig talte næstformanden for De studerendes råd, Ole Heise. Efter rusmodtagelsen holdtes indledningsforelæsninger for de økonomistuderende og for de sprogstuderende, henholdsvis af professor Ejler Alkjær og lektor, cand. mag. Jens Rasmussen.

Om aftenen modtoges de nye studerende på de erhvervsøkonomiske specialstudier og det almene erhvervsøkonomiske aftenstudium kl. 19 og de nye sprogstuderende kl. 19,30. Rektor bød velkommen til begge hold, og professorerne Ejler Alkjær og Poul Høybye holdt indledningsforelæsningserne.

I efterårsferien havde højskolen indbudt *deltagerne i gymnasielærernes årsmøde* til at være højskolens gæster ved en sammenkomst den 23. oktober. 42 lektorer og adjunkter havde taget mod indbydelsen. Rektor Winding gav en orientering om højskolens organisation og historie samt for studiernes tilrettelæggelse i hovedtræk, og professorerne Max Kjær-Hansen og Poul Høybye uddybede redegørelsen henholdsvis for de økonomiske studiers og sprogstudiernes vedkommende. Efter en rundgang i højskolens bygning og forevisning af biblioteket var de indbudte højskolens gæster til en beskeden frokost.

Rusfesten blev afholdt den 15. november. Den afgående formand for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, direktør Paul Tillge, holdt rustalen. På lærerstabets vegne takkede rektor Winding direktør Tillge for, hvad han under sit mangeårige virke i foreningens bestyrelse havde udrettet for højskolen, og understregede navnlig direktør Tillges aldrig svigtende forståelse af betydningen af forskningens frihed.

Den 11. marts 1959 holdtes et *orienteringsmøde for elever fra 3. g i hovedstadens og øernes gymnasier* om de økonomiske studier ved Handelshøjskolen i København. Ca. 150 gymnasiaster og nogle lærere deltog. Rektor bød velkommen og gav en oversigt over studierne og deres indhold og

målsætning. Derefter holdt professor Thorkil Kristensen en forelæsning over emnet: »Lidt om nationaløkonomi og erhvervsøkonomi«, og lektor Torben Agersnap foreviste og kommenterede en film om produktionsproblemer. Ved et afsluttende kaffebord havde deltagerne lejlighed til at stille spørgsmål til de tilstedeværende lærere og studerende.

De studerendes Råds forårsfest fandt sted den 14. marts. Forårstalen blev holdt af medlem af bestyrelsen for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, grosserer Aage S. Nilsson. Desuden overbragtes hilsener fra studenterrådene ved de øvrige nordiske handelshøjskoler, og der fandt en uddeling sted af De studerende Råds hæderstegn, ligesom der var forskellig underholdning, herunder midnatskabaret.

Årsfesten blev afholdt den 22. juni kl. 19.30 i auditorium maximum. Formanden for Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, direktør F. Løppenthien, bød velkommen til gæster og dimittender, hvorefter assistent Knud Hansen holdt en forelæsning over emnet: »Risiko og risikoverdragelse« (aftrykt foran i nærværende beretning). Endelig aflagde rektor Winding beretning om højskolens virksomhed i årets løb og talte til dimittenderne. Festligheden sluttede med Mozarts trio i Es-dur for klaver, klarinet og bratsch.

XVII. FORENINGEN AF DANSKE ERHVERVS- ØKONOMER

Foreningen talte ved udgangen af sæsonen 2173 medlemmer, som repræsenterer samtlige erhvervsøkonomiske studieretninger ved danske handelshøjskoler.

I den forløbne sæson har foreningen gennemført følgende arrangementer:

3/9—8/10: Kursus i operationsanalyse.

1/10—5/11: Kursus i Århus i »Operationsanalyse med økonomispil«.

14/10: Professor, dr. oec. P. Nyboe Andersen: »Indtryk af handel og levestandard i Rusland«.

15/10—29/10: Kursus i »Moderne personaleadministration«.

18/10—20/10: Kursus på hotel »Himmelbjerget« i »Lederskab og lønsomhed«.

5/11—26/11: Kursus i »Kontorets automation«.

7/11—20/2: Kursus i »Civiløkonomens tekniske problemer«.

8/11—9/11: Kursus i Odense i »Operationsanalyse«.

12/11—26/11: Kursus i Århus i »Moderne personaleadministration«.

20/11: Frihavnsdirektør, civilingeniør A. G. Bronø: »Parkinsons lov«.

24/11: Kursus i Århus i »Konjunkturtesten i erhvervslivets tjeneste«.

25/11: Forening for offentligt ansatte civiløkonomer stiftes.

3/12—17/12: Kursus i Århus i »Mekanisering af kontorarbejde«.

3/12—7/1: Kursus i »Produktionsplanlægning«.

7/12: Merc-Revu 58 opføres for F. D. E.'s medlemmer.

11/12: Ligningsdirektør Axel Begtrup: »Aktuelle skatteproblemer«.

8/1: Humanistisk aften.

Redaktør, cand. mag. John Danstrup: »Moderne storpolitik — Er vi magtesløse?« Kunstnerisk underholdning ved skuespillerinde ved Det kgl. Teater Ingeborg Brams.

14/1—28/1: Kursus i »Metode- og arbejdsstudier«.

4/2—1/4: Kursus i »Markeds- og motivationsanalyse«.

19/2: Professor Palle Hansen: »Den nordiske virksomhedslærer«.

Underdirektør Arne Lund: »Er lederuddannelsen i Danmark tilfredsstillende«.

Direktør Karl H. Karlson: »Den enkelte virksomheds mulighed for effektiv uddannelse af ledere«.

12/3: Rektor Poul Winding: »Udbyttedeling«.

7/4—28/4: Kursus i priskalkulation.

16/4: Ambassadør Val Peterson: »The American Market of To-Day and To-Morrow«.

30/4: F. D. E.'s ordinære repræsentantskabsmøde.

De enkelte sektioner har gennemført følgende arrangementer:

Almen Erhvervsøkonomi.

September—oktober: Kursus i mødeledelse.

Oktober—december: Talerkursus.

Januar: Lønstatistik for H. A.'ere.

Udenrigshandel og forretningsøkonomi.

September 1958: Medlemsmøde på Handelshøjskolen, hvor reklamechef Arne Paaby talte om Radio Mercur.

4/11 1958: Medlemsmøde på Handelshøjskolen: »Var det sliddet værd?«
D. v. s. Medlemmernes egen aften ud fra emnet: Nu er jeg blevet H. D., hvad kan jeg bruge det til?

26/2 1959: Virksomhedsbesøg hos Fisker & Nielsen A/S.

Regnskabsvæsen.

September—december 1958: Skattekursus 10 timer ved statsaut. revisor V. Spang-Thomsen.

13/2 1959: Søvavillonen: Erfaringsudvekslingsaften under ledelse af professor Palle Hansen, cand. merc. Viggo Jacobsen og statsaut. revisor E. Bartholin Mathiasen.

18/6 1959: Håndværkerforeningen: Sammenkomst med årets dimittender. Emne: Fremtidens kontor.

Databehandling belyst gennem foredrag af medarbejdere hos I. B. M., film og demonstration af RAMAC 305.

Talen til de nye dimittender holdtes af professor Palle Hansen.

22/6 1959 uddeltes for første gang en legatportion af Hans Chr. Riis' mindefond. Den blev tildelt lic. merc. Zakken Worre.

Bankvæsen.

30/10 1958 afholdtes møde på Handelshøjskolen hvor revisionschef Johs. Smith talte om: »Trykte Årsberetninger«.

- 18/11 1958 var sektionen inviteret af National Kasseapparater til at se 2 film og høre foredrag om »Praktisk Bankautomation«.
- 26/2 1959 afholdtes møde på Handelshøjskolen, hvor fuldmægtig Tage Andersen, Den danske Landmandsbank, talte om: »Indtryk fra studieophold i udenlandske banker«.

Midtjylland.

- 27/9 1958: Besøg af nordjydsk sektion med forevisning af Handelshøjskolen i Århus, Universitetet og Den gamle By.
Lektor G. Graversen fortalte om Handelshøjskolens virke. Senere mødtes deltagerne på Ceres Bryggerierne, hvor der efter en kort rundgang blev holdt foredrag om bryggeriernes organisation og regnskabsvæsen. Bryggerierne var endelig vært ved en spisning.
- 22/10 1958 holdt professor Palle Hansen foredrag over emnet: »Nogle betragtninger over virksomhedslederens opgaver i en konkurrencetid«.
- 8/11 afholdt sektionen fest fed damer i Handelshøjskolens festsal.
- 12/12 1958 besøgte Aarhus Privatbank.
- 14/1 talte skattedirektør Kai Holm om aktuelle skatteproblemer.
- 26/2 1959 afholdtes ordinær generalforsamling, og efter generalforsamlingen holdt docent H. J. Hansen foredrag om »Den økonomiske situation i Danmark«.
- 3/4 1959 besøgte sektionen kontormaskinefirmaet Frode Thingsig, der fremviste de nyeste kontormaskiner.
- 12/5 1959 talte kontorchef, lektor P. P. Sveistrup om: »Nye opgaver for driftsøkonomien«.
- 23/5 1959 besøgte 30 medlemmer fra sektionen Danfoss på Als. Der blev holdt foredrag om virksomhedens eksport, og firmaets hulkortafdeling blev forevist, ligesom deltagerne havde lejlighed til at bese hele virksomheden.

Fyn.

- 29/9 1958: Udflugt til Danfoss. Forevisning af værksteder og hulkortafdeling samt foredrag af regnskabschef Schmidt H. D.
- 3/10 1958: Lic. merc. Zakken Worre: »Nogle faktorer i virksomhedens økonomiske tilpasningsproces«.
- 8/11–9/11 1958: Weekendkursus: Cand. oecon. Erik Johnsen: »Operationsanalyse«.
- 8/12 1958: Professor Torkil Kristensen: »Danmarks økonomi og dens afhængighed af udlandet«.
- 16/1 1959: Ligningschef Moritz Hansen: »Aktuelle skatteproblemer«.

- 18/12 1949: Docent Niels Nielsen: »Motivationsanalyse«.
 5/3 1959: Lic. merc. Ottomar Loff: Om årsregnskabernes sandhed.
 21/4 1959: Lektor, cand. oecon. Vibe Pedersen: Inflation og stagnation.
 8/5 1959: Besøg på Fyns Disconto Kasse.

Medlemsbladet »Erhvervsøkonomen« er udkommet med 12 numre i den forløbne sæson, medens »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift« har udsendt 4 hæfter.

Foreningen er tilsluttet Nordisk Civiløkonom Forbund og Confederation Internationale des Associations d'Anciens Elèves de l'Enseignement Commercial Supérieur (CIADEC), som repræsenterer handelshøjskolelitteratur fra hele Vesteuropa.

På foreningens repræsentantskabsmøde valgtes følgende hovedbestyrelse:

Formand: Direktør, lic. merc. Hans C. Christiansen.

1. viceformand: Underdirektør Børge Warsberg H. D.

2. viceformand: Prokurist Frits Hansen H. D.

Øvrige medlemmer:

Civilingeniør Leif Monies H. A.

Bankbestyrer N. B. Tillisch H. D.

Regnskabschef B. Steen-Johnsen H. D.

Afdelingschef P. Camillo Jensen H. D.

Kontorchef H. Musaeus H. D.

Product manager Jørgen Westphal Stephensen H. D.

Administrator, lic. merc. A. Villemoes.

Lektor Erik Otto H. A.

Direktionssekretær, cand. merc. Henrik Rosenvinge.

Underdirektør Poul E. Svendsen H. D.

Ingeniør V. Veje H. D.

Regnskabskonsulent Robert Gøhler H. D.

Foreningens sekretariat og daglige administration har været ledet af landsretssagfører Axel Jacobsen H. A.

XVIII. BERETNING FRA DE STUDERENDES RÅD 1958/59

I begyndelsen af oktober 1958 blev der afholdt valg, og på det derpå følgende konstituerende rådsmøde fik forretningsudvalget følgende sammensætning:

Formand: Vagn Isaksen.

Regnskabsfører og næstformand: Mogens Holst.

Sekretær: Flemming Hansen.

Studieudvalgsformand: Geirr Arnø.

Praktikantudvalgsformand: Svein Tufte.

Klubudvalgsformand: Eyvind Grundt.

Kontaktudvalgsformand: Gisle Heuch.

I begyndelsen af februar 1959 blev som ny formand valgt Flemming Hansen.

I efteråret 1958 gennemførtes for andet år i træk en Merc-Revy, der i lighed med den første havde John Steenberg som primus motor. Foruden ved en række opførelser her på højskolen blev forestillingen vist for Tietgen-skolen i Odense og på Toms fabrikker.

Rådet har udadtil været repræsenteret i Ungdommens Uddannelsesfond og Dansk Studiefond.

I Danske Studerendes Fællesråd har man været repræsenteret med 5 medlemmer i repræsentantskabet og 1 i forretningsudvalget. Man har her primært beskæftiget sig med en løsning af de studerendes økonomiske problemer, herunder skattespørgsmål, kollegieproblemer, loven om Ungdommens Uddannelsesfond og endvidere spørgsmålet om en generel ordning med boghandlersammenslutningen.

I Danmarks Internationale Studenterkomité har man været repræsenteret såvel i komiteen som i præsidiet, hvor man har leltaget såvel i det nationale som i det internationale arbejde.

Samarbejdet med Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer er fortsat, og rådet har været repræsenteret i hovedbestyrelse og repræsentantskab.

I bestyrelsen for Otto Mønstedts Kollegium har man ligeledes haft een repræsentant.

Det Nordiske samarbejde handelshøjskolerne imellem har man fortsat bl. a. stipendiatudveksling. Hertil kommer, at man på De Nordiske Handelshøjskoler's Studenterråds årlige kongres, der blev afholdt i Gøteborg, vedtog at søge at gennemføre en nordisk handelshøjskoleuge. Denne har i efteråret 1959 været afholdt i Stockholm med 65 deltagere fra andre nordiske handelshøjskoler. I det kommende år vil den blive tilrettelagt af handelshøjskolerne i Helsingfors.

Endelig har man været repræsenteret ved årsfesterne ved handelshøjskolerne i Helsingfors, Stockholm og Gøteborg.

KLUBUDVALGET

Siden »Rådet står for skud« i midten af oktober 1958, har klubudvalget haft meget at gøre. Allerede den 3. november blev der arrangeret et besøg på Tuborg, hvor ca. 30 studerende havde lejlighed til at deltage i en interessant rundvisning i bryggeriets forskellige afdelinger. Bagefter var der anledning til at smage på denne bedrifts udmærkede produkter.

Den 10. november, fik vi anledning, forøvrigt som den første større gruppe, til at besøge American Tobacco Co. i Gladsaxe. Der var ca. 35 fremmødte, og vi fik her, foruden en interessant omvisning på bedriften, lejlighed til at høre et instruktivt foredrag om et nyt cigaretmærkes lancering på det danske marked. Der blev serveret kaffe, wienerbrød og selvsagt cigaretter.

Fra midten af november opnåede vi den ordning med Charlottenborg, at højskolens studerende kunne komme ind på alle udstilinger for halv pris mod forevisning af årskort.

Ind imellem alt dette blev der arbejdet med revyen, ligesom forberedelserne til DIS-festen var i fuld gang. Denne, sammen med premieren på Merc-Revyen 1958, løb af stabelen lørdag den 29. november. DIS-festen må man betegne som en succes. Antallet af deltagere kan der kun gisnes om, men sandsynligvis lå tallet, gæster og revyemedlemmer iberegnet, på ca. 1000. Som sædvanlig var der tombola og auktion ved denne fest, hvor lrs. Knud Fich, var den meget spirituelle og inspirerende auktionarius.

December måned var forholdsvis stille, idet der bortset fra revyen, kun var et arrangement, nemlig besøg på Carlsberg, mandag den 8. Der var ca. 50 stykker tilstede, og besøget var overmåde vellykket.

Efter jul foregik der blandt andet på grund af den nært forestående eksamen ikke særlig meget. Den 16. januar blev der afholdt rådsfest for det gamle og det nye råd. Der var ca. 35 deltagere.

Mandag den 23. februar var vi indbudt til Philips. Public relations-chef Axel Strande havde sammensat et fremragende program, som viste den tekniske udvikling helt fra stenalderen og frem til vore dage. Et særlig interessant punkt var gennemgangen af, hvordan lanceringen af Philips Major båndoptageren foregik. Der var 65 deltagere.

Klubudvalgets underafdeling »Bridgeklubben« blev startet i efteråret efter at have været nedlagt et år. Hans Jørgen Hverven blev valgt til formand. Der blev fastsat en spilledag ugentlig, og siden »Bridgeklubben« blev startet, har den haft ca. 25 spilleaftener. Deltagerantallet har sædvanligvis ligget på mellem 20 og 30. Størstedelen af spilleaftenerne har været som sædvanlige Howell-turneringer. Mesterskabet blev afholdt 10. og 17. marts.

Den 14. marts afholdt vi vor forårsfest med godt 1.000 deltagere. Som sædvanlig havde vi gæster fra de øvrige nordiske handelshøjskoler, og festen forløb udmærket.

Vi arrangerede den 7. april et besøg på Ford; men desværre måtte vi aflyse arrangementet på grund af manglende tilslutning, hvilket må ses i sammenhæng med eksamenslæsningen på dette tidspunkt.

KONTAKTUDVALGET

Udvalgets vigtigste opgave er nu som før redaktionen af »Stud. merc.«. Man har været udsat for en række problemer i forbindelse med annoncetegningen, hvorfor det ikke har været muligt at udsende mere end 5 numre i beretningsperioden. Dog skal det siges, at sideantallet har været holdt på 20 og julenummeret endog på 28 sider.

Redaktionen af Stud. merc.-håndbogen har også i år ligget under kontaktudvalget. Vi har søgt at rette os efter den kritik, der blev rettet mod håndbogen ved valgmodet sidste år, og samtidig er indholdet blevet ajourført.

Handelshøjskolen har i år modtaget 2 stipendiater som et led i det internordiske samarbejde mellem handelshøjskolerne. Den ene var fra Åbo i Finland, den anden fra Göteborg, og der blev sørget for en række arrangementer for dem under deres 14 dages ophold. Takkebrevene synes at tyde på, at stipendiaterne har fundet sig godt tilrette her i København.

Til forårsfesten 1959 var der indbudt 110 gæster (dog kun 35 ikke-betalende), heraf var 8 repræsentanter for andre nordiske handelshøjskoler. Deres besøg hos os varede 3-4 dage, og der var lagt et ret stramt program for besøget. Også her synes indkomne rapporter at tyde på, at gæsterne har befundet sig vel.

Man har søgt at skabe nogen systematik i de mange tilbud om rejse- og studiemuligheder om sommeren, som indkommer til rådet og højskolen, gennem opslag og en mappe for brochurer fremlagt i Minimum.

Formanden har repræsenteret rådet i Danske Studerendes Fællesråd's repræsentantskab og har været udsendt af rådet til en årsfest ved Handelshøjskolen i Gøteborg.

STUDIEUDVALGET

Udvalget har i den forløbne periode først og fremmest koncentreret sin virksomhed om formidlingen af nye og brugte bøger til de studerende. Omsætningen af nye bøger blev næsten fordoblet i forhold til den foregående periode og beløb sig til knapt 80.000 kr., mens omsætningen af brugte bøger har holdt sig på nogenlunde samme niveau.

I tillæg til de tidligere udgivne kompendier har udvalget udgivet følgende nye kompendier: Statistisk opgaveteknik, Kompendium i konkurrenceret, Eksamensopgaver i erhvervsøkonomi og nationaløkonomi 1952-59 for HA-eksamen, Noter til afsnit af forretningspraksis ved det 3-sproglige korrespondentstudium og Dansk monopollovgivning.

Duplikeringsvirksomheden har været mere omfattende end nogensinde tidligere, idet næsten alle dagstuderende og en stor del af de aftenstuderendes studiekredsopgaver — foruden enkelte arbejdsopgaver for højskolens institutter — er blevet duplikeret i rådets bogudsalg.

Den øgede aktivitet, særlig i begyndelsen af semestrene, har sprængt rammerne for bogudvalgets kapacitet, men man håber at være i stand til at forlænge åbningstiderne i de pågældende perioder.

PRAKTIKANTUDVALGET

I lighed med de tidligere år, har udvalgets primære arbejde også i år drejet sig om udveksling af højskolens studerende med studerende fra andre europæiske og amerikanske handelshøjskoler og universiteter.

Aktiviteten i det forløbne år er betydeligt forøget i forhold til tidligere år, idet hele 80 af højskolens studerende har besøgt udenlandske firmaer i løbet af sommerperioden. Som rimeligt er, er det stadig Frankrig, Tyskland og England, der tiltrækker de fleste studerende. Således har tallene fra disse lande i år været henholdsvis 26, 22 og 10. Til U. S. A. rejste 5, og de resterende 17 har besøgt andre europæiske lande.

Også antallet af udenlandske studenters besøg i Danmark er steget stærkt. Rådets praktikantudvalg modtog i løbet af sommermånederne 62 studerende fra forskellige lande. Arbejdet med på tilfredsstillende måde at tilrettelægge

opholdet her i landet for dette store antal studerende var så omfattende, at et af udvalgets medlemmer måtte ofre sin sommerferie herpå.

For de udenlandske studenter blev der arrangeret flere virksomhedsbesøg, sight-seeing-ture, vikingespil, 1 ugentlig danseaften m. m.

Af det løbende arbejde i forbindelse med udvalgets arbejde i det forløbne år kan nævnes fremskaffelse af penge til at finansiere de forskellige arrangementer, udvidelse af kontakter med nationale og internationale organisationer, deltagelse i nationale og internationale møder og foreløbig planlægning af et internationalt seminar, der skal afholdes i Danmark i 1960.

Udvalgets arbejdsopgaver er løst i nært samarbejde med nedennævnte danske firmaer og institutioner, som vi hermed bringer vor varmeste tak:

Berlingske Officin A/S	Copenhagen
Bie & Berntsen	Copenhagen
Bikuben	Copenhagen
Blumøller A/S	Odense
Burmeister & Wain A/S	Copenhagen
Caltex Oil A/S	Copenhagen
Carlsberg Bryggerierne	Copenhagen
Cosmopolite, Hotel	Copenhagen
Danske Andelsslagteriers Konserverfabrik	Roskilde
Danisco A/S	Copenhagen
Danske Andelsslagteriers Tarmsalg	Copenhagen
Dansk Asfaltfabrik A/S	Copenhagen
Dansk Cement Central	Copenhagen
De Danske Spritfabrikker A/S	Copenhagen
Den Danske Landmandsbank	Copenhagen
Det Danske Stålvalseværk	Frederiksværk
Det Danske Trælastkompagni	Copenhagen
DIFA	Copenhagen
Fabers, Chr., Fabrikker	Ryslinge
Fehr & Co., A/S	Odense
"FRAUGDE", Plovfabrikken	Odense
Færch, R., A/S	Aarhus
General Motors International A/S	Copenhagen
Hansen, C. C., A/S	Roskilde
Haustrups Fabrikker A/S	Odense
Heering, Peter F.	Copenhagen
Hellesens A/S	Copenhagen
Helsingør Skibsværft A/S	Helsingør
Jensens, Hans, Konserverfabrik	Copenhagen
Jessen & Co.s Eftf.	Copenhagen
Kjøbenhavns Handelsbank, A/S	Copenhagen
Knudsen, Laurits, A/S	Copenhagen
Kodak, A/S	Copenhagen
Kosangas, A/S	Copenhagen
Københavns Trykluft, A/S	Copenhagen
Lembcke, H.	Copenhagen

Lolland-Falsters Andelssvineslagteri	Nykøbing Falster
Løwener, V.	Copenhagen
Magneto A/S	Copenhagen
National	Copenhagen
Nielsen, Alfred	Copenhagen
Nobel, E.	Copenhagen
Pedersen, Vilh., A/S	Høng
Petersen, Holger, A/S	Copenhagen
Pfaff Symaskiner	Copenhagen
Philips A/S	Copenhagen
Poulsen & Ragoczy, A/S	Copenhagen
Saxberg, P.	Skagen
Smidth, F. L. & Co.	Copenhagen
Sunlight Fabrikkerne	Copenhagen
Thrige, Thomas B.	Odense
Tuborgs Bryggerier, A/S	Copenhagen
Vejle Bolte- og Møtrikfabrik, A/S	Vejle
Wittrups Tæppefabrik	Vejle
Westerberg, Erik	Copenhagen
Wulff, P., A/S	Copenhagen
Zeuthen & Aagaard A/S	Copenhagen

